

KENTTÄPOSTIA

Nro 1/2020

Viesti sotiemme 1939-1945 veteraaneilta

Varusmiehet saivat ensimmäiset rautasormukset

● Sivun 3

Jaakko Valtanen täytti 95 vuotta

● Sivun 6

Sotaveteraaniliiton XXIX Liittöpäivät Helsingissä

● Sivun 12

Yhdysvaltain entinen puolustusministeri Mattis muistaa Talvisotaa

● Sivun 18

Tuntematon kaatunut vänrikki sai kuvatiedot

● Sivun 37

Talvisodan raskaasta rauhasta 80 vuotta

Talvisodan aseet vaikenivat 13. maaliskuuta 1940. Jälkilasku tuli Karjalan, Sallan ja Suomenlahden saarten asukkaiden maksettavaksi.

● Teemasivut 16–35

Veteraanien etuudet 2020

Tämän vuoden veteraanietuudet kootusti keskiaukeaman liitteessä.

● Sivut 28–29

KENTTÄPOSTIA

Julkaisija:
Suomen Sotaveteraaniliitto
ja Rintamaveteraaniliitto

Ilmestyy kuusi kertaa
vuodessa

Lehden vuosikertatilaus: 15 €

Kustantaja:
Suomen Sotaveteraaniliitto
PL 600, 00521 Helsinki
Puhelin: (09) 6126 200

Päätoimittaja:
Sakari Martimo
Toimitussihteeri:
Ariela Säkkinen
toimitus@
sotaveteraaniliitto.fi

Toimitusneuvosto:
Jukka Halonen (pj)
Heikki Karhu
Markku E. Tuominen
Maili Hanski

Ulkoasu: Mediataju Oy,
Matti Halonen

Lehtitilaukset ja
osoitteenmuutokset:
Riina Lillfors
Puhelin: (09) 6126 2015
riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi
Terttu Kettunen
Puhelin: (09) 6840 7712
terttu.kettunen@rintamaveteraaniliitto.fi

Ilmoitukset:
Isto Valkeapää
GSM 044 722 5926

Painopaikka:
Lehtisepät Oy Tuusula

PÄÄKIRJOITUS 5.3.2020

Edunvalvontaa ja perinnettä

Kenttäpostia -lehti on nyt ilmestynyt vuoden. Kädessäsi on lehden seitsemäs numero. Rintamaveteraaniliiton ja Sotaveteraaniliiton lehtien yhdistyminen oli eräs liittojen tiivistyneen yhteistyön tulos. Uusi lehti ei ole samanlainen kuin liittojen aiemmat Veteraani- ja Sotaveteraani -lehdet olivat. Niin ei ole ollut tarkoituskaan. Niinpä lukijat ovat joutuneet totuttelemaan uuteen, ulkoasultaankin erilaiseen, mutta ainakin meidän tekijöiden mielestä houkuttelevaan ja sisältöltään monipuoliseen lehteen.

Yksi lehtien yhdistämisen merkittävimmistä tavoitteista oli saada veteraaneille ja heidän läheisilleen yhtenäinen tieto veteraanietuuksista ja niistä tavoitteista, joita vammautumattomien veteraanien etujärjestöillä on. Heti ensimmäisestä numerosta lähtien lehdessä on julkaistu keskiaukeamaa, jossa on ollut ajankohtaista tietoa veteraanien palveluista - keskeisenä tietysti veteraaniliittojen aikaan saama, marraskuun 2019 voimaan astuneen lain sisältö. Edunvalvontaan ja veteraanien palveluihin liittyvät asiat tulevat olemaan jatkossakin keskeisellä sijalla lehdessämme.

Veteraanityö on merkittävän rakennemuutoksen kynnyksellä. Tunnuksen omaavista veteraaneista melko tarkoin puolet on naisia. Samaan aikaan veteraanien puolisoitten ja leskien palveluiden parantaminen on noussut yhä vahvemmin esille, eivätkä veteraanien kotipalvelutkaan toteudu vieläkään tasan hyvin koko maassa. Menneenä vuonna tavoitelimme rintamalisän nostoa 200 euroon. Saavutimme siitä vain puolet, joten tavoitteemme on saada ensi vuoden alusta eläkkeisiin vielä 75 euron korotus.

Puolisoiden ja leskien edunvalvonta ei ole yksinkertainen asia, vaikka siltä saattaisi tuntuakin. Puolisot meidän on toki helppo löytää, mutta veteraanien lesket ovat osin kadoksissa - heistä kun ei ole koskaan tehty minkäänlaista kattavaa rekisteriä. Ensimmäinen tavoitteemme onkin saada puolisoille itsenäinen kuntoutusmahdollisuus ja löytää veteraanien lesket. Kun liitoilla on käsitys leskien määrästä, parantaa se

huomattavasti palveluiden määrittämistä ja kustannusten arvioimista. Eräät kunnat, kuten Tuusula, ovat alkaneet oma-toimisesti tukemaan veteraanien puolisoita ja leskiä veteraanipalveluista säästyneillä varoilla. Tästä juttu lehdessämme toisaalla hyvänä esimerkkinä muille kunnille.

Kenttäpostia -lehdellä on tärkeä rooli paikallisten tapahtumien uutisoijana. Monet näistä ovat jo osa perinnetyötä. Tulevina vuosina perinneasiat valtaavat yhä enemmän tilaa. Tärkeää on, että lehtemme leviää myös uusille lukijoille ja veteraanien perintö ja tietämys kansakuntamme kohtalon hetkistä välittyvät myös nuoremmille sukupolville.

Kiinnostavia lukuhetkiä myös uuden vuosikymmenen Kenttäpostien parissa!

● *Svensk resume sidan 15*

TOIMINNANJOHTAJALTA

Marsalkan Talvisodan päiväkäskyt

Suomen marsalkka Carl-Gustav Mannerheim antoi pitkällä uralaan lukuisia ylipäällikön päiväkäskyjä. Ne kuvaavat hänen henkilökohtaisia tuntojaan, mutta peilaavat samalla Suomen valtionjohdon ja kansan sielunmaisemaa noina kriittisinä aikoina.

Ylipäällikön Talvisodan alussa 1.12.1939 antama päiväkäsky n:ro 1 on lyhyt ja ytimekäs sisältäen vain kolme kappaletta. Tuolloin elettiin kiireisiä aikoja: Päiväkäsky on kirjoitettu muuton keskellä Helsingissä, sillä ylipäällikkö esikuntineen asettui Mikkeliin kaksi päivää myöhemmin 3.12.1939.

Ensin luodaan side hänen ja sotilaidensa kesken: "Te tunnette minut ja minä tunnen Teidät

ja tiedän, että jokainen Teistä on valmis täyttämään velvollisuutensa aina kuolemaan saakka." Seuraavaksi vain parilla rivillä juuri alkanut sota raamitetaan osaksi itsenäisen Suomen tarinaa Vapaussodan jatkeena ja taisteluna "kodin, uskonnon ja Isänmaan puolesta".

Talvisodan päättymisen yhteydessä 14.3.1940 annettiin päiväkäsky n:ro 34. Se on huomattavasti ensimmäistä käskyä pidempi. Katkerasta pakkorauhan tunteesta huolimatta alussa kuvataan myös omien toimien vaikutusta: "...parisatauhatta vihollistanne lepää hangessa tai tuijottaa särkynein katsein tähti-taivaallemme...".

Seuraavaksi käsky kunnioittaa tunteikkaallakin tavalla taistelleita sotilaita: "Olen taistellut monilla tantereilla, mutta en ole vielä nähnyt vertaisianne sotureita. Olen ylpeä Teistä kuin olisitte omia lapsiani..." Ensimmäisestä päiväkäskystä poiketen Mannerheim muistaa rintamataistelijoiden lisäksi viisasti niin lottia kuin kotirintamaa. Näyttääkin, että sota syvensi ylipäällikköä myöten kaikkien ymmärrystä Talvisodasta koko kansan taisteluna rintaman lisäksi.

Käskyn loppupuolella valetaan kansaan uskoa: "Kuudentoista viikon veristen taisteluiden jälkeen ilman yön ja päivän lepoa seisoo armeijamme vielä tänä

päivänä voittamattomana vihollisen edessä..." Samalla luodaan katsetta luovutettuun alueeseen, "...jota vuosisatojen hiellä ja vauvalla olemme viljelleet." Nämä tekstiosat on tulkittu osoitukseksi tietystä revanssihengestä ja luovutuksen tilapäisyydestä. Kansan tahtoa ei oltu nujerrettu.

Suomessa järjestetään 13.3.2020 Valtioneuvoston kanslian isännöimän valtakunnallisen tilaisuuden lisäksi lukuisia alueellisia ja paikallisia muisto- ja juhlatilaisuuksia Talvisodan päättymisen 80-vuotismärkeissä. Ylipäällikön päiväkäskyjen henki ja sanoma on kantanut läpi vuosikymmenten. Erityisesti kiitollisuuden tunne heitä kohtaan, jotka tekivät Tal-

visodasta ihmeen, on patinoitunut kansamme ydinmuistiin.

SAKARI MARTIMO
Sotaveteraaniliiton
toiminnanjohtaja

Veteraanisukupolven linkki nuorisoon - Rautasormus

Rautasormus symboloi arvokkaalla tavalla sidettä sotiemme veteraanien ja tämän päivän nuorison välillä.

Syksyllä 2018 Helsingissä pidetyssä Etelä-Suomen perinneyökokouksessa eversti (evp) **Timo Lehtonen** esitti, että kotiuttamistilaisuuksissa varusmiehille alettaisiin jakaa palkinto, joka muistuttaa veteraanisukupolven arvoista ja teoista.

Asia eteni, ja keväällä 2019 Suomen Veteraaniliittojen Valtuuskunta päätti lähestyä Puolustusvoimia ja Rajavartiolaistosta esityksellä saada jakaa ns. rautasormus yhdelle kotiutuvalle varusmiehelle jokaisessa kouluttavassa joukko-osastossa. Esitys hyväksyttiin, ja asiasta laadittiin tarvittavat viranomais- ja veteraaniliittojen ohjeet niin, että ensimmäiset jakotilaisuudet järjestettiin joulukuussa 2019.

Rautasormuksella halutaan symboloida erityisesti yhteisöllisyyttä, joka mahdollisti Talvisodan ihmeen, torjuntavoitot ja maamme jälleenrakentamisen. Kunniakirjassa lukee seuraavasti: ”Veteraanien perinteiden mukaisesti kaveria ei jätetä. Silloin teitäkään ei jätetä.” Kunniakirja onkin otsikoitu ”Yhteisöllisyyden ylläpitäjälle”.

Viideksi vuodeksi

Sotaveteraanipiireille on jaettu viiden vuoden tarve rautasormuksia ja niihin liittyviä kunniakirjoja. Periaate on, että paikalliset veteraaniliitot sopivat keskenään jakovastuut. Varsinaisen jakamisen tekee sotiemme veteraani tai sotasukupolven edustaja.

Veteraaniliittojen toiminnanjohtajat osallistuivat joulukuussa 2019 Upinniemiessä Rannikkoprikaatin kotiuttamistilaisuuteen. Rautasormuksen jako oli nostettu hienosti kotiutuvien palkitsemislista kärkeen. Espoolaisveteraani **Olavi Matilainen** luovutti sormuksen ja kunniakirjan upseerikokelas

Upseerikokelas Gerardo Hiltunen sai kunnianosoituksen veteraani Olavi Matilaiselta. Taustalla Espoon Sotaveteraaniyhdistyksen puheenjohtaja Hannu Viitanen.

Gerardo Hiltuselle Meritiedustelukompaniasta. Lyhyen turinatuokion perusteella valinta oli oikeaan osunut.

Yhteisöllisyyden ylläpitäjälle jaettava sormus on pieni ele ylläpitää sidettä veteraanisukupolven ja nuorison välillä. Tällaisilla pienillä teoilla säilytämme kuitenkin tietoisuuden kansamme tarinan merkittävimmistä taitekohdasta.

TEKSTI: SAKARI MARTIMO
KUVA: MERIVOIMAT

Rautasormus on todellinen yhteisöllisyyden symboli

Kesän 1939 kääntyessä syksyyn alkoi sodan uhka näyttää entistä todennäköisemmältä. Suomi oli siihen huonosti varautunut niin taloudellisesti kuin aseellisesti.

Lokakuun 20. päivä, juuri talvisodan kynnyksellä, julkaistiin Helsingin Sanomissa ja Uudessa Suomessa reservin vänrikki **Jussi Lappi-Seppälän** kirjoitus, jossa ehdotettiin, että suomalaiset kävisivät vaihtamassa kultaiset sormuksensa rautasormuksiin, jotta Suomi saisi hankittua kipeästi kaivattuja sotavarusteita.

Talvisodan ihme oli koko kansan yhteisen ponniste-

lun tulosta, eikä tämä ollut poikkeus. Sormuksia saatiin kerätyksi noin 315 000 kappaletta. Sen lisäksi keräyksen annettiin 19 100 muuta kultaesineitä. Yhteensä Puolustusministeriö sai kerättyä yli 1 750 kiloa kultaa, millä määrällä olisi saanut hankituksi jopa 30 hävittäjäkonetta.

Vastineeksi lahjoituksestaan suomalainen sai rautasormuksen. Vihkisormuksestaan luopuneille annettiin maavoimien sormuksella tunnetun, kokardisuuskeellinen sormus, muuta arvoesineistöä lahjoittaneet

saivat ilmapuolustussormukseksikin kutsutun, lennoston hakaristitunnuksella varustetun sormuksen. Sormusten sisäpintaan on kaiverrettu yksinkertainen, mutta paljon puhuva vuosiluku: 1940.

Kyseessä on rautainen sitoumus isänmaan asiaan, mutta rautaa sormus ei nimestään huolimatta ole, vaan alpakkaa eli uushopeaa.

TEKSTI: ARIELA SÄKKINEN

Coronasta Koronaan

Maailman rauha on Moskovan Helsingille vuonna 1990 lahjoittama pronssiveistos, jonka on veistänyt kuvanveistäjä **Oleg Kirjuhin**. Se sijaitsee Hakaniemenrannassa.

Patsas on 6,5 metriä korkea. Siinä eri mantereita edustavat ihmiset kannattelevat toisella kädellään maapalloa, jossa on leivät. Vapaat kätensä patsaan hahmot ovat puristaneet nyrkkiin, minkä avulla he osoittavat mieltään maailmanrauhan puolesta. Vuonna 2008 se valittiin kolmanneksi rumimmaksi helsinkiläiseksi patsaaksi.

Eräänä kesälauantaina istuskelin patsaan juurella odottamassa pikkusiskoani, olimme päättäneet lähteä Korkeasaaren eläintarhaan. Patsas oli hyvä tapaamispaikka, koska Korkeasaaren lautta lähti siitä vierestä.

Äkkiä periamerikkalainen pariskunta pysähtyi eteeni, vilkuili patsasta, katseli minua säälivästi ja kuiski hetken keskenään. Lopulta rouva kaivoi laukustaan yhden dollarin setelin ja ojensi sen minulle.

Pokerini piti. Kiitin kohteliaasti ja pariskunta jatkoi matkaansa todennäköisesti tyytyväisenä siitä, että olivat auttaneet tällaista köyhän kommunistimaan alistettua ja riistettyä kansalaista. Arvelin, että kyseessä oli päiväksi Helsinkiin pysähtyneitä risteilyvieraita, joilla ei ollut Helsingistä muuta tietoa kuin että oltiin josain lähellä Venäjää tai ehkä jo Venäjällä?

Ihmisten uskomukset ovat huvittavia, ja monet niistä ovat väärä. Napoleon ei ollut lyhyt (169 cm), salama saattaa iskeä samaan paikkaan kahdesti (New Yorkin Empire State Buildingiin iskee noin 100 salamaa vuodessa) eikä Kiinan muuri näy avaruuteen. Jotkut uskovat, että poneista kasvaa isona hevosia, japanilaiset luulevat, että Suomen metsissä juoksee viljejä muumeja.

Uskomukset tulivat mieleen, kun luin uutisen lehdestä.

Tammikuun lopulla maailmalla alkoi herättää huolta Kiinasta peräisin oleva uusi Korona-virus, joka päättyi myös meille Suomeen. Amerikassa alkoi pyöriä huhumylly, joka väitti, että virus on Kiinan armeijan laboratorion karkuun päässyt biologinen ase. Valheellista tietoa alkoi levitä myös ihmeläkkeistä, jotka nujeravat muka taudin. Oregano-öljy olisi kuulemma tehokas.

Suomeksi virus on Korona, englanniksi Corona.

Minä tipahdin nauruun siinä vaiheessa, kun lehdessä kerrottiin uudesta huolenaiheesta: osa ihmisistä näyttää uskovan, että Korona-viruksella ja meksikolaisella Corona-oluella olisi jotain tekemistä keskenään. He miettivät aivan tosissaan, voiko Corona-olutta juoda turvallisesti, entä Corona-brandyä? Ja kaikki vain siksi, että viruksella ja oluella on sama nimi.

Jos tälle linjalle lähdetään, minulla on montakin uutta ehdotusta.

Viruspelkoisten kannattaa välttää ensinnäkin automerkki Toyota Coronaa sekä helsinkiläistä Corona-baaria. Ei kannata myöskään katsoa meksikolaisten jalkapalloilijoiden Jesús Manuel Coronan ja José de Jesús Coronan pelejä. On myös muistettava, että Corona Australis on Etelän kruunu -tähdistö, Corona Borealis on Pohjan kruunu-tähdistö ja Corona Australidit tarkoittaa meteori-parvea – ties mitä korona-viruksia sieltä putoilee!

Auringon uloin kerros on nimeltään Korona, sieltä asti virus tuskin tulee. Mutta ehdottomasti kannattaa viskata roskeen vanha Korona-peli!

Kannattaa myös muistaa, että yhdysvaltalaisen vakoilusatelliittisarjan lisäksi Corona on yhdysvaltalaisen kaupungin ja italialaisen yhtyeen nimi.

Hyvä uutinen lienee se, että Silja Linen M/S Svea Corona romutettiin vuonna 1985.

EVE HIETAMIES
kirjailija,
Apu-lehden toimittaja

KOLUMNI

Jarkko Niemisestä veteraanilähettiläs

”Suomi aina lähellä sydäntä”

Tennistähtenä uran maailmalla luonutta Jarkko Niemistä tullaan näkemään mm. Kenttäpostia-lehden sivuilla ja Sotaveteraaniliiton somekanavissa.

Veteraaniasian uusin puolestapuhuja, tennistähti **Jarkko Nieminen** suhtautuu tehtäväänsä hyvillä mielin.

”Hienoa, että pyydettiin. On itsestään selvää, että mielellään lähdän mukaan. Veteraanit ja Suomi ovat olleet aina sydäntä lähellä. Sotavuosien olosuhteet ovat minulle tuttuja jo isovanhempieni kautta. Olin onnekas, että sain lapsuudessani viettää aikaa kaikkien heidän kanssaan. Sitä kauttakkin asia on minulle konkreettinen eikä vain historian kirjojen, dokumenttien ja elokuvien kautta.”

Niemisen isänisä oli merimies ja sai kuulla kotimassa syttyneestä sodasta merillä ollessaan. Ukki oli rintamalla niin Talvi-, Jatko-, kuin Lapin Sodassakin.

”Mummi synnytti sotavuosina kaksi lasta ja piti kotia pystyssä, välillä pommisuojojassakin”, hän hymähtää.

Maskussa kasvanut Nieminen vietti lapsena paljon aikaa koulun jälkeen isovanhemmillaan.

”Muistan ne lukemattomat tunnelit, kun mummi ja ukki olivat vaikka lounaan jälkeen päiväleivolla makuuhuoneessa. Istuin siinä sängyn vieressä ja kuuntelin sitä sota-ajan tarinaa ja niitä kertomuksia. Rintama-asioista ei puhuttu, vanhemmiten ymmärsin miksi.”

Maailmalta perspektiiviä

Tennisammattilaisen ura vei Niemistä n. 60-70 maahan. Vuodet maailmalla opettivat kasvattivat veteraanisukupolven kunnioitusta entisestään.

”Siellä sai perspektiiviä niihin oloihin, mitkä meillä on Suomessa ja olen vieläkin kiitollisempi isovanhempieni sukupolvelle siitä hinnasta, minkä he maksoivat, että me nykysukupolvi saamme nauttia. Toivottavasti kaikki osaavat arvostaa sitä, sillä moniin muihin paikkoihin verrattuna meillä menee todella hyvin”, hän pohtii.

”On paljon asioita, kuten turvallisuus, joita pitäisi itsestäänselvyytenä, ellen olisi nähnyt maailmaa

Jarkko Nieminen on myös innokas sotahistoriaharrastaja.

niin paljon, mitä - kiitos tenniksen - sain nähdä. Täällä on hyvä kasvaa ja elää.”

Niemistä tullaan tulevan vuoden aikana näkemään paitsi Kenttäpostia-lehden sivuilla ja Sotaveteraaniliiton somekanavissa, myös kesän liittopäivillä, mikäli nykyään mm. urheiluselostajana toimivan Niemisen aikataulu sen vain sallii. Perinenaikaan siirtyminen, yksi päivien ydinteemoista, mietityttää myös häntä.

”Arvokkain asia, mitä tennis ja isovanhempani ovat elämäni tuoneet on se perspektiivi. Sitä kautta pystyy nauttimaan pienistäkin asioista. Ihmismieli on jotenkin hölmö siinä, että se tottuu helposti kaikkeen, vaikka sitä perspektiiviä olisikin. Ihminen arvostaa sitä,

mitä hänellä on vasta kun sen menettää.”

”Kiitos veteraanien, meillä on niin monet asiat niin älyttömän hyvin, kun vertaa muihin. Sen kuin muistaisi ja siitä osaisi iloita, niin on helpompi nauttia, elää hetkesä ja auttaa niitä, joilla asiat eivät ehkä ole niin hyvin. Sitten kun veteraaneja ei ole enää itse kertomassa noista ajoista, niin vaaditaan sitä muistuttamista. Sota-aikahan on yllättävän lähellä edelleenkin, mutta sitten kun veteraaneja ei enää ole, sen konkreettisuus katoaa. Silloin se muistuttaminen on entistä tärkeämpää.”

ARIELA SÄKKINEN

Mestarihiittäjä Pekka Niemen perikunnalta arvolahjoitus Kolosjoki-palkinto Lahden Hiihtomuseoon

Talvi- ja Jatkosodan veteraanin Pekka Niemen perikunta luovutti liki kaksikiloisen hopeamaljan joulukuussa Lahdessa järjestetyssä tilaisuudessa

Keminmaan alueella syntynyt Pekka Niemi voitti Petsamon Kolosjoella vuosina 1937-1939 sekä 1941-1944 järjestettyjen hiihtokisojen 30 kilometrin matkan neljä kertaa, minkä ansiosta sai Kolosjoen Tunturiveikkojen kiertopalkinnon omakseen.

Vaikka Ounasvaaran Hiihtoseuraa ja Kittilän Urheilijoita urallaan edustanut Niemi saavutti menestyskakkäällä hiihtourallaan mm. olympiapronsia sekä kolme MM-mitalia, piti hän Kolosjoen liki kahden kilon painoista hopeamaljaa uransa arvokkaimpana ja erikoisimpana palkintona.

Sodat katkoivat hiihtouraa

Niemen urheilu-uran katkaisivat ensin Talvisota ja kahta vuotta myöhemmin Jatkosota. Talvisodassa viestimiehen koulutuksen pääosin Helsingin Radiopataljoonassa suorittamansa asevelvollisuuden aikana saanut Niemi palveli viestialupseerina Lapin rintamalla, Jatkosodassa viestiupseerin tehtävissä.

Ansioituneita kilpahiittäjiä koot-

tiin Talvisodassa partioihin, jotka suorittivat tiedustelu- ja tuhoamismatkoja vihollislinjojen taakse. Yksi hänen asetovereistaan muisteli, kuinka Niemi päätti yksin lähteä katkaisemaan vihollisen kenttäpuhelinjohdot. Hän hiihti yön pimeydessä ja pääsi käsiksi vihollisen maassa olleisiin puhelinjohdoin. Vielä vihollisen tarkastuspartion lähestymisen kuultuaankin hän jatkoi työtään. Niemen onnistui katkaista johdot, mutta hän tuli myös vihollisen havaitsemaksi. Hänen peräänsä ammutut vihollisluodit menivät läheltä, mutta eivät osuneet. Nopeasta hiihtotaidosta oli apua.

Petsamossa Talvisodassa käydyt taistelut estivät Rajaseudun hiihtojen nimellä kulkeneiden kisojen järjestämisen 1940, mutta seuraavana vuonna perinne taas jatkui, kunnes Suomi menetti Petsamon jatkosodan rauhan ehdoissa. Myöhemmin samana vuonna Niemen vaimo joutui lähtemään Lapin sodan jaloista evakkoon, minne lähtivät hänen mukanaan myös pariskunnan kaksi vanhinta lasta ja

mestarihiittäjän palkinnot.

”Lähtö tapahtui Muoniosta Ruotsin puolelle. Äidillä oli kaikki isän palkinnot mukanaan puulaatikoihin pakattuina. Hän istui Suomen puolella näiden laatikoiden päällä ja ilmoitti Suomen sotilaille, että hän ei lähde tästä minnekään, ennen kuin tietää laatikoiden olevan tallessa”, Niemen tytär **Riitta Wieschmann** kertoi palkinnon luovutustilaisuudessa.

Perheen äidin ja palkintojen evakkomatka Ruotsissa kesti vuoden. Palkintolaatikotkin päätyivät Ruotsin puolelle ja olivat siellä hetken aikaa kateissa, kunnes sodasta palannut Niemi löysi ne jostakin vajasta, rajan tuntumasta. Joitakin palkintotaluja jäi sille tielle.

LASSE KOSKINEN

Palkinnon luovutti museolle Niemen sisarentytär Nina Breilin (vas.), poika Tapio Niemi sekä tytär Riitta Wieschmann.

Matti Niemi (1900-1993)

- Olympiapronsi Garmisch-Partenkirchenissä 1936 (18 km hiihto)
- MM-kulta (50 km hiihto)
- MM-hopea (4 x 10 km viesti)
- MM-pronssi (18 km) Chamonix'ssa 1937
- SM-hopea 1935 (50 km)
- SM-pronssi 1938 (50 km)
- Holmenkollenin voitto 1938 (50 km)

Sankarivainaja haudan lepoon Puumalassa

Kaatuneista puumalaisista jäi kentälle 30 sotilasta, nyt heistä on vuoden sisään löydetty ja tuotu kotiin kaksi. (Kuva: Veli-Pekka Kontinen)

Puumalassa 22.1.1919 syntynyt **Väinö F. Oinonen** kaatui jatkosodassa 25.7.1941 Tuuloksessa ja jäi kentälle. Hänen maalliset jäänteensä löysi venäläinen etsintäryhmä kesällä 2019. Tammikuussa hänet siunattiin vihdoon kotimaan multiin Puumalan sankarihautausmaalle, Lapin sodassa kaatuneen Veikko-veljensä viereen.

Väinön siskonpoika kantoi sankarivainajan arkun kirkosta haudalle, missä Väinön 92-vuotias veli

Martti lauloi ”Oi kallis Suomenmaa” -laulun.

Puumalan Sotaveteraaniyhdistys järjesti Suomen lipun ja veteraanilipun kirkkoon ja airueen sankarihaudalle. Veteraanien lauluryhmä esitti siunaustilaisuudessa ”Veteraanin iltahuudon.”

Puumalan sankarihautausmaalla on 231 muistokiveä.

TEKSTI: TEUVO KONTINEN
Puumalan Sotaveteraanit ry

Veteraanipariskunta vietti briljanttihääpäiväänsä

75-vuotishääpäiväänsä tammikuussa viettäneiden **Rafael ja Kerttu Teppanan** häitä tanssittiin Luukosen veljesten tahdittamana Imatran VPK:n Seurapirtillä 27.1.1945. Ulkona paukkui 42 asteen pakkas ja pulaa oli kaikesta. Morsiuskimpun neilikatkin olivat paperista.

Rape ja Kepa tapasivat toisensa Imatran Vuoksenniskan terästehtaan laboratorioissa syksyllä 1939. Nyt yhteistä polkua on kestänyt jo yli 80 vuotta. Rape joutui jatkosotaan 18-vuotiaana, ensin syksyllä 1941 Rukajärvelle, mistä puolen vuoden kuluttua Syvärille. Pitkän asematovaiheen jälkeen kesällä 1944 alkaneen perääntymisen aikana Rapen sotapolku päättyi Aunuksen kautta vihdoon kotiin joulukuussa 1944.

Vuonna 1961 Teppanat muuttivat Karhulaan nykyiseen Kotkaan kolmen lapsen kanssa. Työvuodet, molempien liikunnallinen elämäntapa,

harrastukset sekä jälkipolvi - seitsemän lastenlasta ja saman verran lastenlastenlapsia - ovat pitäneet pariskunnan virkeänä.

Tänään Teppanat elelevät omassa asunnossaan lähes omatoimisesti käyttäen hyväkseen rintamaveteraanien kotona asumista tukevia palveluja kuten siivousta ja ruoka-

huoltoa. Ja sen pitkän avioliiton salaisuus?

”Toisen ymmärtäminen ja asioissa joustaminen ovat kestävästi parisuhteen perusta”, sanoo Kepa.

TEKSTI JA KUVA:
HEIKKI J. OKSANEN

Kenraali **Jaakko Valtanen** 95 vuotta**Koko elämä isänmaalle**

Helmikuussa 95 vuotta täyttänyt kenraali Jaakko Valtanen sanoo, että Suomi on huikea kehitystarina, kuinka maamme selvisi sodanjälkeisistä olosuhteista osaksi Eurooppaa sen tasavertaisena jäsenenä. Veteraanityön hän sanoo rikastuttaneen eläkevuosiaan monella tavalla.

”Katselen tänään isänmaatani hyvin myönteisin ja onnellisin mielin, kun ajatellaan, mistä olosuhteista me sodan jälkeen lähdimme ja miten hyvin kestimme sen jälkiseuraukset”, tammenehväkenraali Jaakko Valtanen sanoo.

”Selvisimme vielä 40 vuoden kylmän sodan vaiheesta ja Neuvostoliiton painostuksesta, saatoimme liittyä Euroopan Unioniin tasavertaisena ja länsimaisena suvaitsevana kulttuurivaltiona. Se on huikea kehitys niistä kaikkein vaikeimmista sodan vuosista tähän päivään.”

Pitkät sotavuodet

Kenraali Valtanen täytti helmikuussa 95 vuotta. Hän toimi Puolustusvoimain komentajana kylmän sodan loppuvuosina 1983-1990, ollen tehtävässään viimeinen sotavuosien rintamakokemusta omaava komentaja.

Valtanen osallistui jo 14-vuotiaana talvisotaan vapaaehtoisena lähettinä sekä puhelin- ja radiomiehenä rannikkopuolustuksen Turun lohkolle. Jatkosotaankin hän lähti vapaaehtoisena, ensin 7. Rannikkoprikaatissa radiomiehenä. Pian tuli komennus Erillisen Rannikkolinnakkeiston Seivästön tukikohtaan Karjalan kannakselle, jossa hän sai myös tulikasteensa. Valtanen kotiutettiin alikersanttina takaisin koulun penkille tammikuussa 1942 – alaikäisyytensä takia.

Koulujen päättymisen jälkeen Valtanen anoi jälleen vapaaehtoiseksi, päätyen nyt suomalaisten radio- ja valvonta-asealle Viroon ja Inkerinmaalle. Sieltä hänet kotiutettiin lokakuussa 1942 jälleen opiskelujen pariin. Seuraavana keväänä Valtanen lähti suorittamaan lakisäateistä varusmiespalvelustaan Uudenmaan Rannikkoprikaatiin. Vuoden 1944 alussa hän aloitti Merisotakoulun 15. reserviupseerikurssin tykistölinjan. Vänrikiksi Valtanen ylennettiin 20. kesäkuuta

1944 – samana päivänä, jolloin Viipurin menetettiin. Hän palveli tulenjohtouseerina Haapasaaarten Vanhakylänmaassa sodan loppuun.

”Nuo vuodet opettivat minulle kolme asiaa. Ensinnäkin sota on pienelle maalle aina hirvittävä koettelemus. Sen takia meidän pitää tehdä kaikkemme, että emme joutuisi sotilaallisesti uhatuksi ja konfliktiin. Toiseksi, siinä tarvitaan sekä viisaasti hoidetut puolustusjärjestelyt. Yleinen asevelvollisuus on jälkimmäisen vankka perusta. Ja kolmanneksi, viime kädessä on kuitenkin kyse ihmisistä, heidän elämästään ja tahdostaan. Jos heillä on yhteiskunnassa hyvä elää, siitä syntyy puolustettavia arvoja”, Valtanen tiivistää.

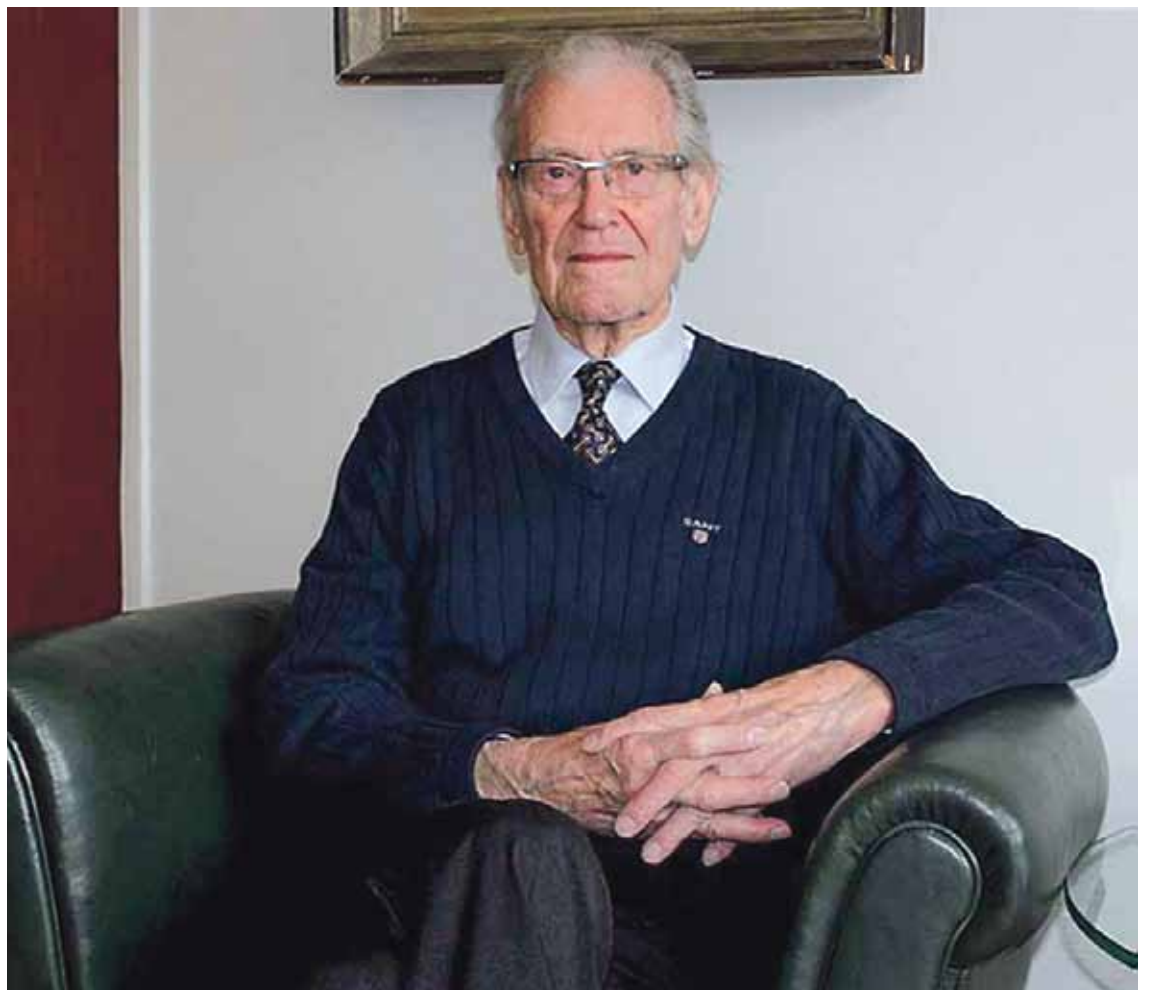
Veteraanityöhön

Heti sodan jälkeen Valtanen jatkoi Merisotakoulun 18. merikadettikurssille, josta hän valmistui sen priimuksena. Näin elämä siis oli ohjannut hänet sotilasuralle. ”Olin syntynyt rannikkotykistöön”, hän tiivistää. Sen voi ymmärtää myös kirjaimellisesti, sillä hänen isänsä, eversti **Viljo Valtanen** oli saman aselajin miehiä.

Sotakorkeakoulun vuoro oli 1953. Hän aloitti maasotalinjan yleisen opintosuunnan opiskelut kurssin nuorimpana. Sotilasura täytyi ylennysten saattelemana yhä vaativammista tehtävistä, päätyen lopulta kenraalina Puolustusvoimain komentajuuteen.

Vuonna 1990 elämässä tapahtui merkittävä kurssin muutos, kun Valtanen jäi eläkkeelle ja saman tien vakavasti sairaan vaimonsa omaishoitajaksi. Hän sanoo, että se oli tavattoman suuri vanha elämänmuutos, joka vaati paljon, mutta myös opetti paljon.

Eläkevuosinaan Valtanen on ollut hyvin aktiivinen veteraanityössä. Sotaveteraaniliitossa hän on toimi-

Tammenehväkenraali Jaakko Valtanen tie isänmaan palveluksessa alkoi jo 14-vuotiaana. Hän täytti 9. helmikuuta 95 vuotta. (Kuva: Antti Virkkunen)

nut 30 vuotta, nykyisinkin hallituksen jäsenenä, samoin hän on ollut myös Rintamaveteraaniliiton valtuuskunnan jäsenenä. Kun sitten Veteraaniliittojen valtuuskunta perustettiin, kenraali Valtasesta tehtiin sen ensimmäinen kunniajäsen.

”Veteraanityö on antanut minulle tavattoman paljon ajattelemisen aihetta – paljon uusia ystäviä ja toimintaa, jotka ovat rikastuttaneet elämäni monella tavalla. Ajatusten purkaminen minulta pyydettyihin esitelmiin ja puheisiin on sekin ollut monella tavalla tärkeä ja helpottavakin osa uutta elämänvaihetta.”

Yhteisöllisyys tärkeimpänä

Veteraanityö on siirtymässä perinneaikaan. Kuinka nämä sotiemme koettelemusten vuodet siirretään myös kansakunnan seuraavien sukupolvien muistiin?

”Sinällään en usko siihen, että meidän sukupolvenme voisi ikään kuin määritellä, mitä tulevat sukupolvet meistä ja meidän vaiheistamme muistavat ja ajattelevat. Perinnetyötä tehtäessä tulisi keskittyä

sotamuistojen ja sotaisten tapahtumien esillä pitämisen asemasta siihen, millaiset arvot ja päämäärät ja millaiset yhteiskunnalliset arvoasetelmat ovat meitä yhdistäneet – ja jotka tulevaisuudessakin pitäisivät pientä kansaa yhdessä ja osallisena Euroopan kansojen perheessä.”

Valtanen muistuttaa, että Suomen sotahistoria on tutkittu varsin perusteellisesti, ainakin tapahtumien osalta. Inhimillisten kokemusten aineistoa on vähemmän.

”Silloin tullaan näiden pientä kansaa yhdistävien arvojen pariin. Yksi niistä on yhteinen kieli, miten se säilyy elävänä ja kehittyvänä. Sitte ovat yhteiset historiamme vaiheet, uskontojemme harjoittamisen vapaus ja muut yhteenkuuluvuuden tunteet, jotka liittyvät paljolti politiikkaan.”

”Meidän pitäisi olla hyvin varuillamme, ettei kansalaisryhmiä jakava ääriajattelu pääsisi yleistymään. Demokratiahän toimii vain kompromissien kautta, jossa enemmistön käsitykset pyrkivät toteutumaan vain sillä edellytyksellä, että otetaan huomioon vähemmistöjen

asema ja oikeudet. Vain siten yhteisten tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista.”

Tuntoaistit herkkinä

Kenraali Valtanen sanoo, että suomalaiset voivat elää sosiaalisesti erittäin turvallisessa maassa, me olemme hyvinvointiyhteiskunta.

”Olemme myös osa Eurooppaa ja maailmaa, ja siksi meidän täytyy tätä olemassaoloamme ajatella suhteessa ympäristöömme. Monenlaisia jännitteitä on suurvaltasuhteissa ja Euroopassakin viime vuosien aikana ilmennyt. Tietysti me suomalaiset toivomme, että voisimme edelleenkin elää ja asua rauhan vallitessa – se on se keskeinen tavoitteemme, ja jopa tehtävämmä.”

”Pieni maa voi kriisien ja sodan olosuhteissa kärsiä vain suuria menetyksiä. Siksi meidän täytyy edelleenkin pitää turvallisuudestamme huolta ja tuntoaistit herkkinä.”

TEKSTI: JUKKA HALONEN

Tuusulan kunnalta kädenojennus veteraanien puolisoille ja leskille

Tuusulan kunnassa Uudellamaalla veteraaniapuun vuodelle 2020 varatuista 47 000 eurosta pääosa tullaan käyttämään veteraanien puolisoitten, leskien ja muiden erityisryhmien auttamiseen.

Tämän mahdollistaa se, että veteraaniliittojen aikaansaaman, 1.11.2019 voimaan tulleen lakimuutoksen myötä tunnuksen omaavat veteraanit saavat jatkossa kotiin tuotavat palvelunsa maksutta valtion kautta.

”Veteraanit ovat tämän asian keskiössä, mutta heidän elämäänsä kuuluvat olennaisesti myös puoliset ja lesket”, toteaa pormestari **Arto Lindberg**.

Hänen mukaansa veteraanien avustamisessa on tullut aika, jolloin asiaan varattua määrärahaa tai sen osan käyttöä voidaan laventaa.

”Veteraanit puolisoineen ja leskineen ovat kokonaisuus”, hän painottaa.

Pormestarin päätöksellä

Sotaveteraaniliiton Uudenmaan piirin sosiaalineuvoja **Leena Jäntti** kertoo, että uutta näkökulmaa mietittiin sotainvalidien, sotaveteraanien ja rintamaveteraanien yhteisin voimin jo viime vuonna.

”Tuusulan kunta on jo aiemminkin hoitanut veteraaniasioita hyvin ja on käyttänyt moniin palveluihin myös omaa rahaa. Nyt ruvettiin ajattelemaan, että uuden lain seurauksena voitaisiin varoja käyttää myös puolisoitten ja leskien hyväksi. Pormestarin päätöksellä päästiin liikkeelle.”

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän Keusoten veteraaniasioiden hoitajan **Niina Nousiainen** ja johdon assistentti **Minna Mäkitalon** muistion (3.2.2020) mukaan kunnassa korvataan veteraaneille silmalaseista 500 euroa joka toinen vuosi ja hammashoidosta 500 euroa/vuosi. Erityisryhmäläisten kotihoidon tarve kartoitetaan ja heille korvataan tarpeen mukaan fysioterapiaa, hierontaa, jalkahoitoa ja kampaamopalveluita palvelusetelillä enimmillään 20 seteliä/vuosi. Erityisryhmäläisiä on neljä. Tunnuksen omaavia veteraaneja kunnassa on kaikkiaan runsas kaksikymmentä.

Noin 45 leskelle ja puolisoille jaetaan maksimissaan kymmenen 50 euron palveluseteliä, jotka he voivat tarpeen mukaan käyttää fysioterapiaan, hierontaan, jalkahoitoon, kampaamopalveluihin sekä kotipalveluun. Jäljelle jäävästä määrärahasta voidaan harkinnan mukaan tukea esimerkiksi turvannekkien ja turvapuhelimien perusmaksuisia (noin 30 euroa/kk).

Hyvä yhteistyö

”Tätä asiaa on suunniteltu hyvässä yhteistyössä kunnan ja veteraanijyhdistysten edustajien

Veteraanitoimikunnan puheenjohtaja **Antti Simola** on tyytyväinen kunnan ja veteraanijyhdistysten yhteistyöhön.

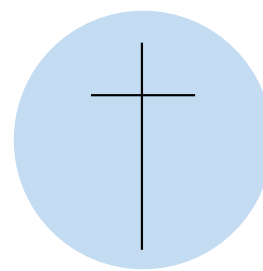
kanssa”, painottaa Tuusulan veteraanitoimikunnan puheenjohtaja **Antti Simola**. Hänellä on veteraaniasioihin myös valtakunnallinen näkökulma Rintamaveteraaniliiton valtuuston puheenjohtajana.

”Veteraanitoimikunta oli tässä työrunkasena, kun kaikki yhdessä istuttiin saman pöydän ääressä”, kiittelee Simola yhteistyötä.

Kolme veteraanijyhdistystä tullaan tarvittamaan palvelusetelien jaossa. Kunnassa on kartoitettu veteraanin lesket ja puoliset. Palvelusetelit sekä saatekirjeet tulostetaan ja siten yhdistyksille toimitetaan kirjekuoret edelleen postitettavaksi. Yhdistykset huolehtivat myös siitä, että jokaiseen palveluseteliin tulee oikea nimi. Loppukesällä 2020 tehdään seuranta palvelusetelien käytöstä.

”Veteraanien, puolisoitten ja leskien suuntaan pitää olla aktiivinen, kertoa seteleillä saatavista palveluista ja huolehtia, että saaja löytää palvelun tuottajan, joka voi palvelun tuottaa, ja että ne todella tulevat myös käytetyiksi”, Jäntti muistuttaa.

TEKSTI: TERO TUOMISTO
KUVA: MARKKU SEPPÄ

Rauhaa etsimässä

Kirkossa puhutaan usein rauhasta. Itse Vapahtaja Jeesus Kristus sanoi usein opetuslapsilleen: ”Rauhaa teille!”. Muutaman viikon päästä muistelemme talvisodan loppumista ja sen jälkeen solmittua rauhansopimusta. Rauhansopimuksen myötä maamme menetti alueita. Toisaalta se tarkoitti myös sitä, että Suomea ei voitu miehittää ja maa jäi itsenäiseksi. Tästä saamme kiittää Suomen sotilaita ja nykyisiä sotaveteraaneja.

Pysyvää, sisäistä ja hengellistä rauhaa on kuitenkin vaikea saavuttaa pelkkien rauhansopimusten avulla. Siihen tarvitaan Jumalan apua. Ortodoksisessa kirkossa alkaa helmikuun lopussa Suuri paasto eli pääsiäistä edeltävä paasto. Paaston aikana yritämme jättää elämästämme pois turhuudet, ja keskittyä kilvoitteluun lähimmäistemme hyväksi. Tällä tavoin pyrimme lähemmäs Jumalaa ja voimme kokea sydämessämme rauhaa jo täällä maan päällä.

Sunnuntai ennen paaston alkua on nimetty Sovintosunnuntaiksi. Päivän evankeliumi (Matteus 6: 14-21) alkaa sanoilla: ”Jos te annatte toisille ihmisille anteeksi heidän rikkomuksensa, antaa myös taivaallinen Isänne teille anteeksi” (Matt. 6: 14).

Sovintosunnuntain evankeliumi sisältää kolme eri opetusta, jotka kaikki liittyvät toisiinsa. Lähimmäisillemme anteeksi antaminen on yksi näistä opetuksista. Vapahtaja opettaa, että anteeksianto on tärkeää myös meitä itseämme varten. Syntien anteeksi antaminen on jokaiselle kristitylle Jumalan rakkauden heijastus. Täydellisen rakkauden ja anteeksiannon mallina on itse Jeesus Kristus, ja hänen esimerkkiään seuraten meidänkin pitää olla anteeksiantavaisia. Hänet tuomittiin kuoleman ristillä, ja kuitenkin Hän sanoi: ”Isä, anna anteeksi heille, sillä he eivät tiedä, mitä he tekevät” (Luuk. 23: 34).

Päivän pyhän evankeliumin toinen opetus liittyy paastoon. Paastoa ei pidä ymmärtää jonkinlaisena kidutuksena, vaan tahdonlujuuden harjoitteluna. Pyhä Basileios Suuri opettaa paastosta näin: ”Paasto avaa meille paratiisin portit, jotka ensimmäisten ihmisten pidättäytymättömyys sulki meiltä. Kielletty hedelmä, jonka söi ensimmäinen vanhempi, oli myrky, joka tappoi kaikki hänen jälkeläisensä. Paaston kautta, uusi Adam, Jeesus Kristus, kutsui meidät elämään”. Paastossa ei ole kyse vain siitä mitä ruokaa laitamme suuhumme, vaan myös siitä mitä sanoja päästämme suustamme ulos ja miten kohtelemme lähimmäisiämme.

Vapahtaja puhuu myös aarteista. ”Älkää kootko itsellenne aarteita maan päälle” (Matt. 26: 19). Vapahtaja ei tuomitse tarpeellisen omaisuuden keräämistä. Herra kehottaa meitä kuitenkin keskittymään hengellisten aarteiden keräämiseen, sillä ne eivät häviä koskaan.

Nämä kolme opetusta liittyvät kaikki toisiinsa - anteeksianto, paasto ja hengellisten aarteiden kokoaminen. Antamalla synnit anteeksi niille, jotka tekevät syntiä meitä vastaan ja paastoamalla Herran kuolleista ylösnousemiseen saakka, keräämme aarteita taivaaseen, missä koi ei syö, eikä ruoste raiskaa ja missä eivät varkaat murtaudu sisään, eivätkä varasta. Näin voimme toteuttaa Isä meidän -rukouksen sanat: ”Anna meillä anteeksi velkamme, niin kuin mekin annamme anteeksi velallisillemme”. Tällä tavalla voimme pikkuhiljaa saada elämäämme rauhan; itsemme, lähimmäistemme ja Jumalan kanssa.

ROVASTI ION DURAC

Kirkkoherra, Turun ortodoksinen seurakunta

SANA

Veteraanijärjestökentän rakennemuutos puhutti liittojen kenttäjohtoa

Rintamaveteraaniliiton ja Sotaveteraaniliiton kenttäjohtojen yhteisessä neuvottelupäivässä kartoitettiin veteraanityön nykytilannetta ja suunniteltiin tulevaa

”Aihe on aika vaativa, mutta siitäkin huolimatta on syytä avoimeen ja rehelliseen keskusteluun”, muistutti Rintamaveteraaniliiton puheenjohtaja **Matti Louekoski** 16. tammi-kuuta Helsingissä pidetyn neuvottelupäivän avauspuheissaan.

Meneillään olevaan rakennemuutokseen ja tulevaan perinneaikanaan keskittyvän päivän aikana käytiin läpi myös marraskuussa voimaan astuneen, veteraanien kotipalvelut maksuttomaksi tehneen lakimuutoksen jalkauttamista.

Kentän tukea lain toteutumisessa tarvitaan

Viime vuonna liitot kiersivät Suomea yhdessä Valtiokonttorin kanssa opastamassa kuntia uuden lain sisältöön ja käyttöönottoon. Sotaveteraaniliiton sosiaalisuhteeri **Leena Seppälän** mukaan palaute on ollut pääosin positiivista, mutta myönsi, ettei toiminta kunnissa ole vielä täysin tasalaatuista.

Lain tuntemusta tullaan vastaisuudessa edistämään myös vanhustyön tulevien tekijöiden parissa heille suunnatun verkkokoulutuskokonaisuuden muodossa. Kenttäväki

Neuvottelupäivän aluksi liittovaltuuston puheenjohtaja Antti Simola (toinen oik.) sekä puheenjohtaja Louekoski palkitsivat Rintamaveteraaniliiton kunniamerkillä marraskuussa voimaan tulleen lakimuutoksen valmistelussa suuressa roolissa olleet kanslianeuvos Kari T. Ahosen sekä hallitusneuvos Tuulikki Haikaraisen. Aikaisemmin heille on jo myönnetty Sotaveteraaniliiton ansiomitali.

on kuitenkin yhä ratkaisevassa roolissa, puheenvuoroissa muistutettiin.

”Ellette te pidä sen toteutumisesta huolta, on laki vain kauniita sanoja. Ei ole ketään muuta tahoa, joka kantaisi siitä vastuun. Edes suurten sosiaalipalveluyhtymien sisällä palvelut eivät toteudu

yhtenäisesti”, Rintamaveteraaniliiton toiminnanjohtaja **Heikki Karhu** muistutti osallistujia.

”Menkää veteraanienne luokse, selvittäkää, mitä heille kuuluu, saavatko tarvitsemansa palvelut ja joutuvatko yhä maksamaan niistä”, hän vetosi korostaen, että on muistetta-

va myös tehostetussa palveluasumisessa olevat veteraanit.

Rakennemuutos on jo käynnissä

Sotaveteraaniliiton suunnittelu- ja hallintopäällikkö **Petteri Rokka** alusti an-

siokkaasti veteraanijärjestökentän perinneaikanaan valmistautuessaan käymästä rakennemuutoksesta. Esimerkkejä purkautuneista paikallisyhdistyksistä ja mallista, jossa jäsenet ovat siirtyneet piiriin jäseniksi, on jo esimerkiksi Pukkilasta. ”Kysymyksiä on vielä paljon. Jot-

Talvisodan päättymisen muistopäivän 13.3. tilaisuuksia veteraanipiireissä:

Etelä-Karjala

Muistokonsertti Lappeenrannan kaupungintalolla, esiintyjänä Rakuunasoihtokunta sekä kuoroja, solisteina Ville Rusanen ja Mari Salo. Konsertin juontaa Seppo Hovi. Vapaaehtoinen ohjelma 10€, tuotto paikallisille sotaveteraaneille. Pukukoodi: kunniamerkit.

Etelä-Pohjanmaa

Seppeleenlasku kaikilla piirin sankarihautoilla klo 11.00

Kanta-Häme

Muistotilaisuus Summan patsaalla klo 13.00, jonka jälkeen kahvitilaisuus Hämeenlinnan keskuseurakuntatalolla. Juhlakonsertti Hämeenlinnan kirkossa klo 18.00, tuotto lahjoitetaan paikallisille veteraanijärjestöille.

Keski-Suomi

• Karstulassa 12.3. Koululaisten suorittama kukkien lasku sankarivainajien muistopaadelle klo 12.30, minkä jälkeen muistopuhe ja oppi-

laskuoron esitys. 15.3. Jumalanpalveluksen jälkeen esitelmä ja kahvitilaisuus seurakuntatalolla. • Kivijärvellä ohjelmallinen muistotilaisuus seurakuntatalolla klo 10.00, lopuksi kahvitarjoilu

Kymenlaakso

Seppeleenlasku Läänipuiston muistomerkillä klo 17.00, kahvit Kouvolan seurakuntakeskuksessa klo 17.15, Lauluilta ja esitelmä Keskuskirkossa klo 18.00. Vapaa pääsy.

Lappi

Muistojuhla seurakuntakeskuksen salissa (Rauhankatu 70). Kahvit alkaen klo 17.00 ja ohjelma klo 18.00. Pukukoodi tumma puku kunniamerkein.

Pohjois-Karjala

15.3. Muistokonsertti Joensuun ev.lut. kirkossa klo 18.00, minkä jälkeen juhlakahvit Joensuun Yhteiskoululla

Muutos etenee kaksilla raiteilla

Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton yhteisten neuvottelupäivien yksi tavoite oli kirkastaa rakennemuutoksen ja perinnetyön valmisteluiden ja toteutuksen vastuut.

tei kunkin tarvitsisi jatkuvasti keksiä pyörää uudestaan, on työn alla ohjeistus asiaan. Piireissä suoritetun kyselyn perusteella neuvoja kaitaan etenkin varojenhoidon ja arkistoinnin suhteen.”

Toiminnan ja perinteiden ylläpitämisen jatkuminen on neuvoteltava vastuun jakamisella esimerkiksi kunnille ja seurakunnille, huomautti Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja **Sakari Martimo** ja muistutti, että perinneajan rahoituksen ollessa vielä tässä vaiheessa auki, on hyvin toimiva paikallinen perinneyhdistystoiminta myös varainhankinnan paras tuki.

Eri puolilla maata ollaan muutoksessa yhä hyvin erilaisissa lähtöasetelmissä.

”Paikallisten perinteiden kartoitus on olennaista – ilman niitä ei ole myöskään perinneaikaa. Niiden perusteella on mahdollista laatia toimintasuunnitelma ja sille talousarvio. Yhteistoiminta on tärkeää esimerkiksi piirin sekä alueen perinnevastaavan kesken. Joissain paikoissa piirin toiminnanjohtaja on myös perinnevastaava, mutta toisaalla Suomessa nämä kaksi tahoa eivät keskustele lainkaan.”

Perinneajan ”myyminen” nykyisille, veteraanitoimintaa tukeville rahoittajatahoille oli yksi aiheen herättämässä keskustelussa esiin nostettu huoli. Toinen yleisöä paljon puhuttanut aihe oli epäselvyys Tammenlehvän Perinneliiton sekä veteraaniliittojen roolien suhteen perinneaikaan siirryttäessä.

ARIELA SÄKKINEN

Rakennemuutos on vaihe, jossa veteraanijärjestöt yhdessä Tammenlehvän Perinneliiton kanssa suunnittelevat ja valmistelvat hallinnolliset muutokset veteraanijärjestökentän muuntuessa veteraanisukupolven arvoja ja tekoja vaalivaan Perinneaikaan. Muutos saattaa olla kivuliaskin toimenpide, kun totut ja hyviksi havaitut menetelmät ja organisaatiot joudutaan muuntamaan uusia tehtäviä vastaaviksi. Toisaalta muutos on aina myös mahdollisuus!

Neuvottelupäivillä havaittiin, että joissakin veteraanipiireissä liiton toimihenkilö tai –henkilöt vastaavat myös perinnetyön valmistelusta. Tämä luonnollisesti helpottaa rakennemuutoksen ja sitä seuraavan Perinneajan valmistelua. Useissa veteraanipiirissä perinnetyön valmistelua hoitaa kuitenkin tehtävään kutsuttu perinnehenkilöstö.

Joissakin veteraanipiireissä myös rakennemuutoksen suunnittelu ja toteutus on annettu näille perinnetoimia valmistelevalle henkilölle tai toimikunnille. Piirit (ja yhdistykset/osastot) ovat kuitenkin rekisteröityinä yhdistyksinä se laillinen toimija, joka vastaa tehtävien ja organisaation päivityksistä. Veteraanipiireillä on hallussaan myös resurssit ja vakiintuneet toimintatavat sekä verkostot rakennemuutoksen toteuttamiseksi ja aikanaan vastuun siirtämiseksi piireistä

muuntuneille alueellisille perinneyhdistyksille.

Tiiviissä yhteistyössä

Edellisessä Kenttäpostia-lehdessä kuvattiin suhteellisen tarkasti perusmenettely veteraanipiirin muuntumisesta alueelliseksi perinneyhdistykseksi. Oleellisia toimia ovat sääntöjen päivitys, toimintasuunnitelman ja talousarvion laatiminen sekä tarvittavan ohjausasiakirjan laatiminen. Ohjausasiakirjassa käsitellään tarvittavat hallinnolliset seikat, kuten tehtävät, talous, viestintä ja perinnetoiminnan muodot.

Vaikka vastuu alueensa rakennemuutoksesta on yksiselitteisesti veteraanipiireillä, on työ tehtävä saumattomassa yhteistoiminnassa perinnetyötä valmistelevien henkilöiden tai toimikuntien kanssa. Vain siten rakennemuutokselle saadaan paikallisesti sopiva tavoite ja muuntumisen aikataulu. Juuri nyt perinnehenkilöstön tärkein tehtävä on koota paikalliset perinteet käytössä olevan runkotoimikunnan avulla (Excel-taulukko).

Perinnelistat toiminnoista

Paikkakunnasta riippuen perinteiden listauksesta rakentuu yleensä kymmeniä toimintoja käsittävä kokonaisuus. Jokaista perinnelis-

tauksen kohdetta ei ole kuitenkaan mahdollista eikä tarkoituksenmukaistakaan vaalia, vaan listasta on valittava ne kohteet, joiden toteuttamisesta aikanaan perustettava alueellinen perinneyhdistys suoriutuu resurssiensa puitteissa. Yksi tapa laajentaa toimien kirjoa on suunnitella toimintaa useille vuosille määrittelemällä vuotuisia perinnetyön teemoja, kuten sankarihaudat, Pro patria-taulut, seminaarit jne.

Viimeistään tässä kohtaa veteraanipiirin ja perinnevastaavien kaksien raiteiden on kohdattava ja niiden on yhdessä tehtävä vaalittavien perinteiden valinta- ja määrittelytyö toimintasuunnitelman perusteeksi. Näin lopputulos on paikallisesti terveellä pohjalla perinneaikaa varten.

Neuvottelupäivillä todettiin myös veteraanipiirien eriaikaisuus tulevaisuuden valmisteluissa. Tämä on täysin perusteltua kovin erilaisista paikallisista lähtökohdista johtuen. Nyt alkaa joka tapauksessa olla viimeiset hetket käynnistää aktiivinen ja konkreettinen suunnittelu, jotta perinnekokonaisuus on valmis joskus vuosikymmenen puolenvälän paikkeilla.

Kevään ja syksyn 2020 valtakunnallisella perinnetyön kokouskierroksella tullaan keskittymään paikallisten perinteiden tarkasteluun sekä varmistetaan kahden raiteen, hallinnollisten ja perinnetyön, valmisteluiden yhteistyö ja yhtyminen.

SAKARI MARTIMO

Helsinki

Sepeleenlasku Talvisotapatsaalle klo 8.30 ja Hietaniemessä klo 8.50. Kahvitilaisuus sekä veteraanija maanpuolustusjärjestöjen ohjelmaa Senaatintorilla klo 9-12

Espoo

Lipunnosto Kulttuurikeskuksen edessä klo 9.00, sepeleenlasku Tuomiokirkon sankarihaudoilla klo 10.00, muistojuhla Tapiolan kirkossa klo 18.00, juhlapuhujana Elisabeth Rehn

Vantaa

Kunnianosoitus Tikkurilan veteraanipuistossa klo 9:00

Satakunta

- Harjavallassa kirkkohetki klo 10.15, sepeleenlasku sankarihauhdalla klo 11.00, minkä jälkeen ruokailu ja ohjelmaa seurakuntatalolla
- Kiikoisissa sepeleenlasku sankarihauhdalle klo 13.00, minkä jälkeen juhlatilaisuus seurakuntatalolla
- Porissa muistohetki Summan miesten patsaalla klo 17.00, muistojuhla Keski-Porin kirkossa klo 18.00
- Rauman seudulla sepeleenlasku Lapissa, Kodisjoella, Pyhärannassa ja Raumalla klo 11.00, muistojuhla Tallbossa klo 18.00

Vaasa

Kaikille avoin muistotilaisuus Vaasan kirkossa klo 18.00. Ohjelmassa mm. lottakuoro soittokunnan säestyksellä.

Varsinais-Suomi

Muistojumalanpalvelus Turun Tuomiokirkossa klo 18.00

Kanada

Jumalanpalvelus paikallisella Suomi-kirkolla klo 11.00, minkä jälkeen sepeleenlasku Scandinavian Centren veteraanimuistomerkillä sekä kahvitarjoilu.

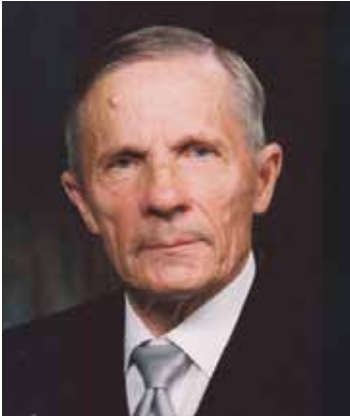
Yhdysvallat

- 13.3. Konsertti klo 19.00, Lantan Suomi-talo, Florida
- 14.3. Muistotilaisuus klo 13.00, St.Andrew's Lutheran Church, Lake Worth

SYNTYMÄPÄIVÄT

Onni Rynänen 100 vuotta

Tuusniemeläinen sotaveteraani **Onni Rynänen** syntyi 19.10.1919 Polvijärven Lipasvaarassa 9-lapsiseen perheeseen. Hän tottui jo pienenä kovaan työntekoon. Isä oli metsänvartija ja lisäksi viljeltiin maata.

Onni liittyi nuorena suojeluskunnan poikaosastoon ja vannoi suojeluskuntavalan 17-vuotiaana. Hänen sotataipaleensa alkoi Talvisodan loppuvaiheessa, tosin koviin taisteluihin hän ei vielä silloin joutunut.

Jatkosodassa tilanne muuttui ja Onni taisteli Pioneeripataljoona 13 riveissä. Pioneerit raivasivat sulutteita ja miinakenttiä jalkaväen edetessä, korjasivat tuhottuja siltoja ja varmistivat vesistöjen ylityksiä. Asemasodan aikoihin tehtäviin kuului myös rakentaa täydentävää tieverkostoa. Huolto- ja kulje-

tusyhteydet Suomeen päin oli myös saatava rakennettua.

Onnin kohdalla taistelut isänmaan puolesta päättyivät 15.11.1944 jatkosodan päätyttyä kestätyään 4 vuotta 9 kuukautta ja yhden päivän.

Sodan jälkeen Onni avioitui v. 1947 Vienonsa kanssa ja he saivat neljä lasta. Varsinaisen elämäntyönsä hän teki metsälalla. Viimeisin pesti oli Kaukas-yhtiön piirityönjohtajan tehtävä Pohjois-Savon alueella. Työvuosia kertyi peräti 74, joista viimeiset 34 vuotta metsäteknikkona.

Vieno ja Onni Rynänen asuvat edelleen omassa kodissaan. Arkeen tuovat mieluisia hetkiä yhdessä valmistetut ateriat, ulkoilu ja pieni puuhastelu piha- ja kotitöiden parissa.

Virkeä mies on kirjoittanut kokemuksistaan myös kaksi kirjaa: ”Kinttupoluilta ja kapulasilloilta” sekä ”Sotaveteraanin painajaisunet”. Jälkimmäisessä hän toteaa: ”Emme ole hävinneet käymiämme sotia. Olemme saavuttaneet päämäärämme, säilyttäneet vapautemme ja itsenäisyytemme. Suomen kansalla on itsemääräysoikeus ja toimiva demokratia. Näiden arvojen puolestahan me olemme taistelleet.”

EIJA IIVARINEN
toiminnanjohtaja
Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiri

Vilho Kellokumpu 102 vuotta

Komeana tammikuisena talvipäivänä, koviin pakkasten hivenen lauhduttua, vietettiin Sallassa neljän sodan veteraanin, sotainvalidin **Vilho Kellokummun** syntymäpäivää läheisten ja ystävien läsnä ollessa.

Hänen syntyessään 28.1.1918 ihmettelivät hänen vanhempansa ”mitähän tuosta räpäleestä tulee.” Hänestä tuli aktiivinen urheilija, isänmaan puolustaja, aviomies, isä ja arvostettu veteraanityön puolestapuhuja.

Talvisotaan Kellokumpu osallistui Sallan pataljoonana tunnetun Erillisen Pataljoona 18:n riveissä ja on nyt tiettävästi sen viimeinen elossa oleva veteraani.

Toukokuussa 1941 Kellokumpu ilmoitettiin kymmenien muiden lappilaismiesten joukossa vapaaehtoiseksi SS Waffen- jouk-

koihin. Saman vuoden heinäkuussa hän haavoittui Ukrainassa vakavasti ja oli kuukausia hoidettavana sotasairaalassa Saksassa. Suomeen hän palasi kesäkuussa 1943, minkä jälkeen osallistui Jatkosotaan JR 32:ssa mm. Uhtuan suunnalla ja kesällä 1944 Karjalan Kannaksella taistellen.

Tyyne-vaimonsa kanssa hän avioitui jouluna 1943 ja sai viisi lasta. Sotienjälkeisen uransa Kellokumpu teki Vapo Oy:llä, metsätöissä savotoilla sekä kotitilallaan. Lisäksi hän on vaikuttanut niin Sallan kunnan kuin seurakunnan luottamustehtävissä.

”Isänmaa on minulle hyvin rakas ja läheinen. Se on vaatinut paljon uhrauksia, mutta varjelus on ollut mukana. Olen selvinnyt pahoista paikoista ja elämä on tuonut minut tähän päivään saakka”, päiväsankari kiitteli juhlaväkeä liikuttuneena.

Hopeaharjun palvelutalolla asuva Kellokumpu on virkeä ja päivän tapahtumia tiiviisti seuraava 102-vuotias, jonka lämminhenkistä kerrontaa kuuntelee ilolla.

AHTI KANTOLA
puheenjohtaja
Sallan rintamaveteraanit ry

Veikko Heikkinen 100 vuotta

Veikko Ilmari Heikkinen syntyi 2.2.2020 Hyrynsalmella kuusilapsiseen perheeseen. Jo nuorena hän oli tienesteissä pöllimetsällä ja savotoilla, missä sivussa hän peri isältään taidon mm. veneiden veistämiseen. Kaikkiaan Veikko kertookin tehneensä veneitä yli 50.

Talvisodan syyttyä Veikko kutsuttiin veljiensä ja isänsä kanssa Suomussalmen Lieppaaseen huoltotehtäviin. Muu perhe evakuoitiin sodan alussa Kestilään. Sodan jälkeen hän sai kutsuntamääräyksen Pulkkilan, josta edessä oli siirtyminen Ruutanen jalkaväenkoulutuskeskukseen Kiuruvedelle. Isä ja muut veljet määrättiin linnoitustöihin Laatokan pohjoispuolelle Räisälään.

Jatkosodan syyttyä Veikon palveluspai-

väarikomppania, jonka riveissä edessä oli eteneminen Rukajärvelle, minkä suomalaisjoukot valtasivat syyskuussa 1941.

Tammikuussa 1942 Veikko komennettiin mukaan Suomen historian suurimmaksi jääneelle Maj Guban kaukopartioetkelle, jonka tavoitteena oli tuhota vihollisen suuri huoltokeskus. Retkellä Veikko sai pahoja paljettumavammoja. Koko sodan konekiväärimiehenä toiminut Veikko sai sodassa myös kuulovamman, minkä seurauksena hänellä on 15 prosentin sotainvaliditeetti.

Aseveljien kertoman mukaan Veikon hermot ja kestävyys pitivät myös äärimmäisen tiukoissa paikoissa. Periksiantamattomuudesta tunnettu mies ei ”kuvia kumarrellut”. Kesällä 1944 hänet siirrettiin Erillispataljoona 24:een Ilomantsin suunnalle, missä sodan loppuvaiheessa Lupasalmessa tuli varmistustehtävät vihollisen hyökkäyksen estämiseksi edetä syvemmälle Suomen puolelle.

1949 Veikko avioitui ja otti Mirjam-vaimonsa kanssa hoitaakseen Veikon kotitalon. Lapsia heille syntyi viisi. Yhteiset veteraanitapaamiset ovat olleet molemmille tärkeitä ja tätä nykyä vaimostaan huolehtiva Veikko on niissä yhä tuttu näky.

MATTI KEMPPAINEN
veteraaniyhdyshenkilö
Hyrynsalmi

Tarmo Sandberg 100 vuotta

Komennus oli merkittävä koko elämälle. Kauheuksien keskellä syntyi myös rakkaustarinoita, niin kävi Tarmollekin. Kuusamolainen rintamalotta Alma sai sijan sydämessä ja siitä alkoi elämäkumppanuus.

Yksiköt vaihtuivat, välillä oltiin koulutuksessa. Tie vei Sallasta Kiestingin ja Rukajärven suuntaan, myöhemmin edelleen ambulanssin kuljettajana Krivin ja Poventsan taisteluihin Karhumäen suunnalla kesäkuusta 1943 alkaen, sitten vielä Ihantalaan kesä-elokuussa 1944. Tarmo osallistui myös Lapin sotaan ja hänet kotiutettiin 15.11. Sodankylässä.

Sodan jälkeen perhe päätyi Kuusamoon. Asuminen oli alkeellista kylmässä parakissa. Tarmo toimi autonkuljettajana Kuusamossa, Pudasjärvellä, Utajärvellä ja Vaalassa, missä oli aloitettu koulukuljetukset. Utajärvellä kirkkoherra värväsi hänet suntioksi. Tehtävät veivät Tornioon, missä hän toimi suntiona 1980-luvulle. Viimeiset työvuotensa ja eläkepäivänsä hän on asunut Keminmaan Lautiossa. Hänellä on kolme lasta, viisi lastenlasta ja tukku lastenlastenlapsia.

PEKKA SUOPAJÄRVI
Kemin Rintamaveteraanien puheenjohtaja

Rintamaveteraani **Tarmo Sandberg** täytti 100 vuotta 29.11.2019. Merkkipäivää vietettiin vanhainkodin rauhassa Keminmaalla omaisten ja ystäväjoukon kera.

Lapsuuden Tarmo eli Jurvassa. Tädin mies opetti ajamaan autoa 15-vuotiaana. Taidot tulivat tarpeeseen hänen täyttäessään 20 vuotta, kun Talvisota alkoi. Varusmiespalvelus alkoi, ja komennus tuli lääkintäjoukkoihin.

Kesäkuussa 1941 syytynyt Jatkosota vei Tarmon kesken palveluksen JR 33:n kolmanteen pataljoonaan. Yksiköllä oli tehtävä Paanajärvi-Tuutijärvi-Oulanka alueella varmistaa ja estää vihollisen toimintaa. Siellä toimittiin erillään rykmentistä ja tarvittiin hyviä kuljettajia. Tarmosta tuli sotilasambulanssin kuljettaja.

Martti Mikkonen 105 vuotta

Sodan päätyttyä Martti jatkoi puolustusvoimissa. Koriasta ja sen pioneerivaruskunnasta tuli hänen pääasiallinen palvelupaikkansa. Martti toimi eri huollon tehtävissä pioneerien parissa. Eläkkeelle hän jäi Lahdesta Keskussotilassairaalan talouspäällikön tehtävästä 1975. Pioneerien keskuudessa ja Koriolla Martti oli mukana monissa luottamustehtävissä ja tunnettu tarkkana talousmiehenä.

Syvärillä palveli toimistolottana myös Martin kihlattu Toini. Sodan aikana he menivät naimisiin. Heille syntyi kolme poikaa. Yhdessäeloa kesti yli 76 vuotta. Juhlapäiväänsä Martti vietti läheistensä parissa.

ARTO MIKKONEN

*puheenjohtaja
Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri*

Talvi- ja Jatkosodan veteraani **Martti Mikkonen** täytti 3.2.2020 Koriolla 105 vuotta. Hän syntyi Heinävedellä ja kuului nuorukaisena Tuusniemen suojeluskuntaan. Pioneerialikersantiksi hänet koulutettiin ErPionK:ssa Kellomäessä.

YH:n aikana Martti oli linnoittamassa Leipäsuolla Karjalan kannaksella. Talvisodassa hän oli joukkueen varajohtajana 33.PionK:ssa. Kompania taisteli Laatokan pohjoispuolella. Se miinoitti mm. alueen tiestöä. Sodan jälkeen hän meni Puolustuslaitoksen palvelukseen.

Jatkosodassa Martti toimi perustamansa 15.PionVarK:n päällikkönä Aunuksen kannaksella Syvärillä. Sodan loppuvaiheen hän palveli toimistoupseerina V AK:n esikunnassa.

Esko Linsén 100 vuotta

Esko oli mukana suunnittelussa, kun Teijon Tehtailla valmistettiin erilaisia tuotteita aina sotakorvauksena toimitetuista maamootoreista Winha -moottorikelkkoihin, Pikku Pekka -perämootoria unohtamatta.

Olympiavuonna 1952 Esko avioitui Paulan (os. Käppi) kanssa, ja he muuttivat Mathildedaliin, jossa perheeseen syntyi neljä lasta. Teijolle kohosi omakotitalo 1960-luvun alkuvuosina. Asuinpaikan myötä myös työpaikka muuttui Teijolle. Esko oli uskollinen Teijon Tehtaille koko työuransa aina vuoteen 1980 asti, jolloin jäi eläkkeelle.

Esko hyödynsi vielä eläkkeellä teknisen piirtämisen taitoja öljyvärimaalauksissaan. Kotitalon, lasten ja sukulaisten seiniä koristavat monet Eskon maalaukset, joiden aiheissa toistuivat runsaasti teknisiä yksityiskohtia sisältävät laivat ja rakennukset. Nykyisin Perniön Rintamaveteraanien vanhimman jäsenen päivittäinen arki sujuu rauhaisesti yhdessä Paulan kanssa Perniön kirkonkylässä Palvelutalo Perniökodissa.

ARTO KORPINEN

Perniön Rintamaveteraanit ry

Samana päivänä, kun Talvisota päättyi, **Esko Linsén** täytti 20 vuotta. Nyt Talvisodan päätymisestä on kulunut 80 vuotta ja rintamaveteraani Esko täyttää 100 vuotta.

Talvisodan aikana Esko toimi koneenhoitajana synnyinkylänsä Kirjakalan pajassa, joka oli osa Teijon Tehtaita. Helmi-kuussa 1940 tie vei varusmiespalvelukseen Tammisaareen. Jatkosotaan Esko osallistui 16.6.1941 alkaen JR 10:ssä asesepänä Hangon lohkolla, Kalvatselässä, Sääntämälässä, Syvärillä ja Juustilassa. Alikersantti Linsén kotiutettiin marraskuussa 1944.

Rintamalta palattuaan Esko jatkoi työuraansa Kirjakalassa. Koneenhoitajan ja asesepän työt sekä myöhemmin hankittu koulutus viitoittivat Eskoa Mathildedalin kautta Teijolle teknikko-suunnittelijaksi.

Maire Hokkanen ja Mirjam Molonen 95 vuotta

Kotkalaissaksoset, Jatkosodassa sotilaskotisisarina toimineen **Maire Hokkanen** ja **Mirjam Molonen** täyttivät 4.1.2020 95 vuotta. Lappeenrannassa, Kaukaan tehtaan varjossa ja Tirilän kylässä lapsuutensa ja ensimmäiset nuoruusvuotensa viettäneet siskokset muuttivat ennen Talvisodan alkua, isän kuoltua Karhulaan, missä äiti oli saanut töitä Ahlströmin lasitehtaalta.

Jatkosodan alettua siskokset, jotka olivat olleet mukana jo pikkulottien toiminnassa, olivat varttuneet 17 vuoden ikään ja niinpä myös heillä oli nyt mahdollisuus tukea omalla panoksellaan itsenäisyyden puolustamista. Sotilaskotisisarina he toivat sodan arkeen sotilaille kodinomaista tunnelmaa ja auttoivat pitämään näiden mielialaa – tehtävä, joka on liian usein jäänyt unohtuksiin virallisia puheita pidettäessä.

Itäisen Suomenlahden saaristossa, mm. Haminan ja Kotkan edustalla, toimi sodan aikana useita saaristolinnakkeita (mm. Vanhankylänmaa, Kilpisaari ja Kuorsalo), joissa sisarukset palvelivat. Mirjam oli lisäksi

Haminassa, Säkijärvellä ja Turussa, mistä hän palasi takaisin kotiin vuoden 1945 alussa. Sotilaskotien tehtävänä oli ylläpitää kanttiineja, joissa myytiin kahvikorviketta, leivonnaisia, kirjoja, tupakkaa ja kirjepaperia.

Kotka-Karhulan Rintamaveteraanien toiminta on ollut molemmille siskoille läheistä. Mirjam toimi pitkään Naisjaoston puheenjohtajana ja aktiivina vuosikymmenet, samoin Maire, joka hoiti mm. varsinaisen osaston sihteerin roolia vielä muutama vuosi sitten. Naisjaoston panos menneinä vuosikymmeninä mm. osaston talouden ylläpitäjänä on ollut merkittävä. Voidaan sanoa, että ilman naisjaoston ja naisten merkittävää panosta Rintamaveteraanien osastojen toimintaedellytykset 70- 90-luvuilla olisivat olleet lähes olemattomat.

HEIKKI J. OKSANEN

*puheenjohtaja
Kymenlaakson Rintamaveteraanit*

Paula Penttilä 75 vuotta

Penttilöiden tila on näet ollut suvun hallussa 1580-luvulta lähtien toimien nykyisin maitotilana. Karjaa on tällä hetkellä 32 lypsävää, nuor- ja pienkarja siihen päälle.

Paula Penttilä valmistui puutarhaopettajaksi 90-luvun alussa ja sai välittömästi viran Virolahden Harjusta. Ympäristönsuojelusta, kasvatustieteestä ja sukututkimuksesta kiinnostuneen Paulan päivässä eivät tunnin olleet enää riittäviä. Siinä vaiheessa tytär siirtyi tilan töihin täysimääräisesti ja päivän-sankari tekee niitä tilanteen mukaan silloin kun on kotona.

Piirin puheenjohtaja **Erkki Pulli** ja veljespappi **Antti Vanhanen** vuodattivat kiitosta merkkipäivää viettäneelle toiminnanjohtajalle. Kaikkienensa juhlapuheet olivat varsin hyvä kuvaus alueen arkipäivästä. Piiri ja veteraanijärjestöt ovat kiitollisia vireän toiminnanjohtajan panoksesta veteraanityössä.

RISTO PARONEN

Etelä-Karjalan Sotaveteraanipiiri

Etelä-Karjalassa juhlittiin itsenäisyyspäivän aattona 75 vuotta täyttävää piirin toiminnanjohtajaa **Paula Penttilää**.

Virkeä ja aktiivinen Paula aloitti veteraanipiirin puoliammattilaisena toiminnanjohtajana vuoden 2019 alussa. Sivussa menevät vielä Ylämaan veteraanijärjestön sihteerin hommat. Aikaisemmilta vuosilta hänet tunnetaan Säkijärvi-lehden päätoimittajana. Kaksikymmenvuotinen ura jatkuu edelleen varsinaisen ammattityön ohessa.

KOKOUSKUTSU

Suomen Sotaveteraaniliitto ry:n XXIX varsinainen liittokokous pidetään tiistaina 2. kesäkuuta 2020 klo. 13.45 Helsingin Messukeskuksessa, osoite Messuaukio 1, 00520 Helsinki.

Liittokokouksessa käsitellään liiton sääntöjen 11 §:n mukaiset asiat sekä Sotaveteraaniliiton toimintalinjaukset vuoteen 2025.

Kokousedustajien valtakirjat tarkastetaan aulassa kello 09.00–13.30.

Hallitus

MÖTESKALLELSE

Finlands Krigsveteranförbund r.f:s XXIX ordinarie förbundsöte hålls tisdagen den 2 juni 2020 kl 13.45 i Helsingfors Mässcentrum, adress Mässplatsen 1, 00520 Helsingfors.

Vid förbundsötet behandlas de i förbundets stadgar 11 § nämnda ärenden samt riktlinjer för verksamheten inom Krigsveteranförbundet till år 2025.

Mötesdeltagarnas fullmakter granskas i aulan kl. 09.00–11.30.

Styrelsen

Päivitettyt säännöt

Sotaveteraaniliiton edellisessä liittokokouksessa v. 2018 hyväksyttiin liitolle päivitettyt säännöt. Seuraavaan listaan on koottu keskeisimmät muutokset, jotka on hyvä ottaa huomioon seuraavaan kokoukseen valmistauduttaessa.

- Kukin varsinainen jäsen on oikeutettu lähettämään Liittokokoukseen yhden edustajan.
- Jäsenpiirillä on kaksi (2) ääntä ja lisäksi henkilöjäsenistä ääniä saman periaatteen mukaisesti kuin jäsenyhdistyksillä. Äänillä ei ole enimmäismäärää.
- Jäsenyhdistyksillä on yksi (1) ääni jokaista jäsenmääräänsä alkavaa 300 jäsentä kohden. Äänillä ei ole enimmäismäärää.
- Äänimäärän perusteena käytetään edellisen vuoden lopun (2019) tilanteen mukaisesti varsinaisten, kunnia-, puoliso- sekä kannattajajäsenten lukumäärää.
- Liittokokousedustajalla on oltava valtakirja omalta jäsenyhdistykseltään.
- Yhdistys (piiri tai yhdistys) ei voi luovuttaa valtakirjalla ääni- ja puheoikeuttaan toisen yhdistyksen edustajalle.
- Liittokokousedustajaksi ei voi valita liiton hallituksen eikä valtuuston jäsentä.
- Em. henkilöillä on kokouksessa puheoikeus kuten myös kannattaja- ja kunniajäsenillä

”Helsingin liittopäivillä ollaan monessa suhteessa taitekohdassa”

Toiminnanjohtaja Rauno Loukkola (vas.) ja puheenjohtaja Pertti Laatikainen ovat valmiina koitokseen.

Liittopäiviä tänä vuonna isännöivä Helsingin Seudun Sotaveteraanipiiri on todistanut veteraanihistoriaa aiemminkin.

Helsinki isännöi nyky muodossaan vuodesta 1964 vietettyjä Sotaveteraaniliiton liittopäiviä nyt kolmatta kertaa. Ensimmäiset liittopäivät koskaan järjestettiin juuri täällä, minkä lisäksi pääkaupunki on saanut todistaa muitakin veteraaniasian suurhetkiä: vuotuisen Sotaveteraaniviikkoperinteen aloittanut, ensimmäinen valtakunnallinen sotaveteraanijuhla Talvisodan päättymisen muistopäivänä järjestettiin Helsingissä 1966 ja kolme vuotta myöhemmin sen kaduilla nähtiin kaikkiaan 18 000 veteraania kerännyt ensimmäinen suurmarssi sitä seuranneine suurjuhlineen.

Tuolloin tapahtuman tarkoituksena oli vauhdittaa veteraaniasioiden – etenkin eläke- ja asumiskysymysten – ratkaisua.

”Siinä mielessä ympyrä sulkeutuu, paitsi liiton, myös edunvalvonnan kannalta”, pohtii piirin toiminnanjohtaja **Rauno Loukkola**.

”Liittopäivät ja edunvalvonta ovat seuranneet omia teemojaan. Veteraanien keski-ikä lähestyi eläkeikää ja oli tuolloin 50 vuotta, moni heistä oli työtön, sairaas tai vammautunut sodassa. Siinä missä nyt puhutaa perinneaikaan siirtyminen, niin tuossa kokouksessa teemana oli eläke. Mm. lähes kaikki puheenvuoron pitäneet piirien puheenjohtajat toivat esiin mm, kuinka sotaveteraanien pitäisi päästä eläkkeelle aikaisemmin. Että jos he ovat olleet neljä vuotta sodassa ja 24/7 töissä – siitä oli oikein tehty laskelmatkin”, jatkaa piirin puheenjohtaja **Pertti Laatikainen**.

Ajat – ja veteraaniasian saama huomio – ovat onneksi muuttuneet noista päivistä.

”Suomen Valtioneuvoston jäsenet eivät osallistuneet suurjuhlaan vuonna 1969. Tämän vuoksi Sotaveteraaniliitto lähetti kokouksessa luetut vetoomussähkeet Tasavallan Presidentille, Eduskunnan puhemiehelle ja pääministerille vielä elossa olevien lähes 400 000 veteraanin tukitoimien käynnistämiseksi”, Laatikainen jatkaa.

Vanhimpia ja suurimpia piirejä

Helsingin piiri perustettiin 1965 ensimmäisten joukossa. Vuoden lopussa jäseniä oli 424, mikä pääkaupungin kokoon nähden oli varsin vaatimaton luku. Tänään piiri on väkiluvultaan maan suurimpia ja aktiivisimpia.

”Täällä asuu lähes viidennes koko kansasta ja viidennes kaikista veteraaneista”, summaa Laatikainen.

”Me olemme myös vähän erilainen siinä mielessä, että meillä on piirissä kaksi itsenäistä yhdistystä: Vantaa ja Espoo. Helsingissä, jossa asuu se iso massa, toimineet lukuisat yhdistykset on muuttuneet jo kerhoiksi. Helsinki ei ole enää varsinainen yhdistystoimija itsessään, vaan Helsinkiä hoidetaan piirin kautta”.

Veteraaneja on piirissä vielä noin 700 henkilöä.

”Vielä 2025 veteraaneja tulee olemaan yhä 300-350 ja heistä 90-95 prosenttia on naisia. Rintamalla taistelutoiminnassa olleita veteraaneja ei enää tuolloin montaa ole.”

Piirin alle kuuluvat myös Suomen-pojiksi kutsutut virolaisvapaaehtoiset sekä Yhdysvalloissa toimivat sotaveteraaniryhdistykset.

Taitekohdassa

Tulossa olevat liittopäivät ovat historialliset monella tapaa, miehet huomauttavat.

”Tässä ollaan taitekohdassa. Vielä saadaan veteraanejakin mukaan, mutta kahden vuoden päästä asia on varmasti jo hyvin toinen. Myös teeman painotus tulee siirtymään seuraavista liittopäivistä entistä enemmän edunvalvonnasta perinneaikaan”, Laatikainen pohtii.

Järjestäjät myös huomauttavat näiden liittopäivien olevan todennäköisesti viimeinen kaksipäiväinen järjestettävä tapahtuma.

”Vielä on haluttu panostaa siihen yhdessäoloon. Liiton kannalta tietysti on olennaista, että säännöissä määrätyn mukaisesti päivien yhteydessä pidettävä liittokokous tekee luottamushenkilövalinnat ja valitsee puheenjohtajan seuraavaksi kahdeksi vuodeksi”, Laatikainen muistuttaa.

Liittopäiville odotetaan noin 300 osallistujaa. Veteraaneja he arvelevat saapuvan paikalle viitisenkymmentä, lisäksi tulevat vielä heidän leskensä ja puolisonsa. Tänä vuonna heihin on panostettu ihan erityisesti.

”Heille on rakennettu ihan omaa ohjelmaa. En jaksa uskoa, että heitä kiinnostaa tuijottaa taululta sääntömuutoksia ja organisaatioita. He ovat jo oman panoksensa antaneet. Heitä kiinnostaa se yhdessäolo sekä se, että vielä kerran lähdetään liikkeelle ja näytetään että tämä sukupolvi on voimissaan”, Loukkola kertoo.

ARIELA SÄKKINEN

Liittopäiväinfo

Majoitus

Helsingin piiri on varannut kiintiön Messukeskuksen yhteydessä olevasta hotellista Holiday Inn Helsingistä. 1-hengen huoneen hinta on 110 euroa ja 2-hengen huoneen hinta on 125 euroa. Vieraat varaavat ja maksavat majoituksensa itse. Majoitukseen sisältyy tiistain 2.6. aamupala.

Tapahtumat

Liittopäivän eri tapahtumat (pl Iltakirkko) on Messukeskuksen Siipi-tilassa.

Pysäköinti

Messukeskuksen yhteydessä on pysäköintitilaa. Jokainen maksaa itse. Linja-autoille on varattu oma pysäköintialue. Helsingin piiri maksaa linja-autojen pysäköinnit.

Iltakirkko

Helsingin piiri järjestää linja-autokuljetuksen iltakirkkoon, Tempeliaukion kirkkoon ja takaisin Messukeskukseen.

Ruokailut

Maanantain 1.6. illanvietto ja päivällinen maksaa 15 euroa ja tiistain lounas 12 euroa. Ruokalippuvaraukset piirin kautta tai sähköpostilla toiminnanjohtaja.hssvp@kolumbus.fi

Kuvat edellisiltä liittopäiviltä

Mitä veteraanimme perinneajalta toivovat?

Yksi tulevien liittopäivien pääteemoista on perinneajalta siirtyminen, mutta millaisia ovat veteraanien itsensä ajatukset asiaan liittyen?

”Ei meitä veteraaneja tarvitse minun mielestä välttämättä muistaa ollenkaan, kunhan vain muistetaan se, että me säilytimme vapauden. Se on arvokkain juttu. Sen me saimme aikaiseksi”, pohtii asiaa helsinkiläisveteraani **Risto Lundén**, 96.

Hänestä on myös tärkeä muistaa, että kyseessä oli koko kansan ponnistus.

”Se on koko porukan, ei ainoastaan meidän rintamamiesten, vaan kotirintaman; koko Suomen ansiota. Se oli huomattavan suuri saavutus. Kunpa vain ymmärrettäisiin, että itsenäisyyspäivä on tärkein päivä. Mutta se monesti unohdetaan. Nyt on jo alettu hävittää Pro Patria-tauluja tarpeettomina!

Koko kansan hän toivoisi tänäänkin kokevan asian omakseen.

”Tässä nähdään, miten nykypolvi elää omaa aikaansa, joka on tietysti ymmärrettävää. Mutta yhteiskunnan; päättäjien ja niiden, jotka voivat siihen vaikuttaa, tulisi pitää

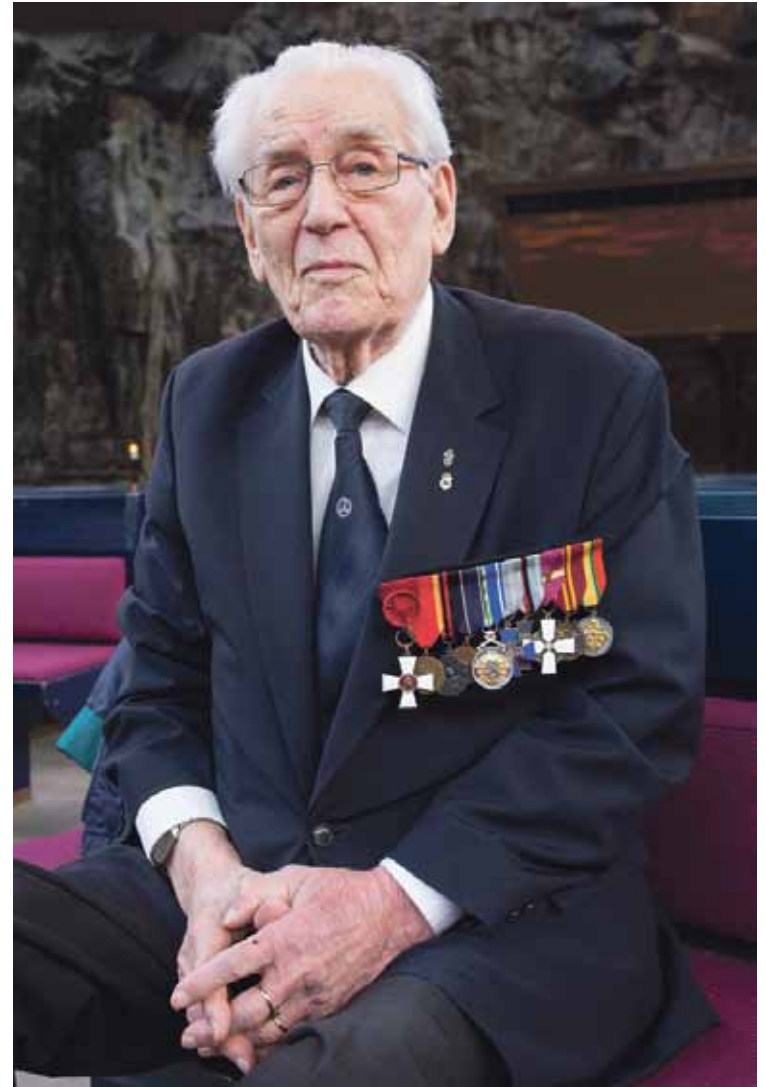
huoli siitä, että itsenäisyyspäivä on vuoden arvokkain merkkipäivä, jolloin koko Suomen kansa, jokainen yksilö voisi juhliä eikä ainoastaan pitsiporukka linnassaan.”

Jatkosodan veteraani taisteli oman sotansa Jalkaväkirykmentti 45:n III pataljoonan 9. komppaniassa. Kuolemaa tuli nähtyä, eikä sodassa itsessään ole hänen mukaansa mitään hienoa. Se oli kuitenkin käytävä läpi, sillä vaihtoehto olisi ollut karmea myös tuleville sukupolville.

”Että ymmärrettäisiin, mihin me olisimme joutuneet, jos me emme olisi saaneet säilytettyä vapauttamme. Niin kuin Viro, joka vietiin itään”, hän muistuttaa.

”Mitä veteraanit haluavat? Eivät mitään muuta kuin sitä, että arvostettaisiin oikeasti eikä vain puhutaisi siitä juhlissa ja tarjottaisi torvisoittoa mahan täydeltä. Niin sen olisi pitänyt olla jo alun alkaenkin.”

ARIELA SÄKKINEN

Sotaveteraaniliiton XXIX Liittopäivät Helsingissä Messukeskuksessa

Tapahtumat järjestetään Messukeskuksen Siipi-tiloissa. Majoituksen voi varata vieressä sijaitsevasta Hotelli Holiday Inn:stä.

Ohjelma;

Maanantai 1.6.2020

- klo 17.00 ohjelmallinen illanvietto ja päivällinen
- klo 20.00 iltakirkko *Tempeliaukion kirkossa*

Tiistai 2.6.2020

- klo 8.00–12.30 Kokousedustajien ilmoittautuminen, materiaalin jako
- klo 8.30 aamuhartaus ja seppelepartion lähettäminen
- klo 9.00–11.00 seminaariosuus
- Klo 9.00–10.30 veteraaneilla, puolisoilla ja leskillä omaa ohjelmaa
- Klo 11.00 Lounas
- Klo 13.00 Liittojuhla
- Klo 13.45 Liittokokous

Helsingin Seudun Sotaveteraanipiiri toivottaa sotaveteraanit ja heidän sidosryhmänsä tervetulleiksi pääkaupunkiin läheltä ja kaukaa!

Viimeiseen iltahuutoon

Martti Latvala 1917 – 2019

Martti Jaakko Latvala syntyi Ilmajoella ja vietti lapsuutensa ja nuoruutensa Pohjanmaalla. Siellä hän tutustui tulevaan vaimoonsa, neiti **Vieno Takaloon**. Naimisiin pariskunta meni elokuussa 1941, ja heille syntyi 3 lasta. Puoliso Vieno nukkui pois 2014. Yhteistä taivalta ehdittiin kulkea 73 vuotta.

Viitasaarelle Vaasasta poliisivirkkaan siirtynyt Latvala kutsuttiin sotilaspoliisikomppaniaan ryhmänjohtajaksi kesäkuussa 1941. Hänen sotatiensä kesti syksyyn 1944 saakka.

Poliisin virasta Latvala jäi eläkkeelle Viitasaarella 1976, ja asui itse rakentamassaan

omakotitalossa viimeiseen vuoteen saakka. Sotilasarvoltaan Martti Latvala oli reservin vääpeli.

Latvala harrasti aktiivisesti urheilua lähes läpi elämänsä. Nuorempana lajeina olivat paini, pesäpallo, yleisurheilu ja lentopallo, minkä aktiivinen harrastaminen jatkui aina 84 ikävuoteen saakka. Raviurheilukin kuului aikanaan harrastuksiin, ja kun ikää karttui, Latvalan urheilun painopiste siirtyi penkkiurheilun puolelle.

Latvala osallistui aktiivisesti myös veteraani- ja maanpuolustustyöhön. Hän oli perustamassa 15.9.1957 Viitasaaren Reserviläiset ry:tä, minkä perustamiskokouksessa hänet valittiin yhdistyksen varapuheenjohtajaksi. Myöhemmin hänet valittiin yhdistyksen kunniajäseneksi. Latvala oli perustamassa 28.2.1966 Viitasaaren Sotaveteraanit ry:tä, minkä eri hallitustehtävissä hän toimi pitkään ja ansiokkaasti.

Viitasaaren Sotaveteraanit sekä paikalliset reserviläisyhdistykset jäävät kaipaamaan arvostettua jäsentään.

TEKSTI: KAUKO IKÄHEIMONEN JA KARI HÄMÄLÄINEN

KUVA: KARI HÄMÄLÄINEN

Martta Lehtinen 1918 – 2020

Suomen vallattua Jatkosodassa Karjalan takaisin, palasi Lehtinen kotiseuduilleen 1942. Siellä hän tapasi VI Armeijakunnan viestijoukoissa palvelevan Olavi Lehtisen, jonka kanssa avioitui vuonna 1943.

Sodan jälkeen Lehtiset asettuivat Jyväskylään, missä perustivat perheen. He saivat vielä neljä lasta ja kouluttivat kaikki viisi. Leskeksi Lehtinen jäi liki 50 vuoden avioliiton jälkeen 1990. Kuollessaan Leskisellä oli 54 suoraan jälkeläistä ja toukokuussa 2018 hänen 100-vuotispäiväänsä kokoonnuttiin juhlistamaan viidessä polvessa.

Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan 1 lk mitalin Lehtinen sai vuonna 2017.

IRENE TIGERSTEDT

Ylämaan Sotaveteraanit ry

11.01.2020 saatiin Keski-Suomen veteraanityössä suru-uutisia Jyväskylästä: Talvisodassa lottana toiminut **Martta Lehtinen**, entinen Kangasniemi, os. Tarpio oli kuollut. Hän oli kuollessaan 101-vuotias.

22.5.1918 syntynyt Lehtinen oli kotoisin Karjalasta, Suojärven Kuikkaniemestä. Avioiduttuaan 1938 rajajääkäri **Johan Kangasniemen** kanssa palveli hän Talvisodassa lottana Hyrsylän mutkassa.

Talvisodan syttyessä Lehtinen oli 21-vuotias tuore vaimo, joka odotti esikoistaan. Kuu-kauden kuluttua sodan syttymisestä hän oli menettänyt puolisonsa, veljensä ja kotinsa.

Talvisodan päättymisen vuosipäivän ohjelmaa perjantaina 13.3.2020. Tilaisuudet ovat kaikille avoimia.

8.30	Seppeleenlasku talvisodan muistomerkillä Kasarmitorilla Helsingissä
Seppelpartion lähettäminen Hietaniemen hautausmaalle.

Tilaisuuden järjestävät Helsingin kaupunki ja Helsingin varuskunta sekä veteraani- ja maanpuolustusjärjestöt. |
| 9.00–12.00 | Kahvit Helsingin Senaatintorilla
Talvisodan päättymisen 80-vuotispäivän muistamiseksi nautimme sotilaskodin tarjoamasta kahvista musiikin ja lyhyiden puheenvuorojen sekä keskustelujen kera. Kahville voi osallistua oman aikataulun mukaan.

Tapahtuman järjestävät valtioneuvoston kanslia yhteistyössä Santahaminan sotilaskodin ja veteraanijärjestöjen kanssa. |
| 10.00–10.30 | Valtakunnallinen muistohetki Helsingin tuomiokirkossa
Kutsuvieraille ja yleisölle suunnatun lyhyen muistohetken järjestää valtioneuvoston kanslia yhdessä veteraanijärjestöjen kanssa. |
| 11.00 | Talvisodan päättymisen hetki
Kirkonkellot ympäri maan soivat rauhan tulon merkiksi. Helsingin tuomiokirkon portaille lasketaan 105 kynttilää – yksi jokaiselle talvisodan päivälle. |
| 18.00 | Kynttilät syttyvät sankarihaudoilla ja muistomerkeillä
Veteraanijärjestöt sytyttävät kynttilöitä talvisodan päättymisen kunniaksi sankarihaudoilla ja muistomerkeillä eri puolilla maata. |

Valtioneuvoston kanslia & veteraanijärjestöt

SVENSK RESUME

Intressebevakning och tradition

Fältposten-tidningen har nu utkommit i ett år. Du har nu i din hand tidningens nummer sju. Frontveteranförbundets och Krigsveteranförbundets tidningars samgång är ett resultat av förbundens ökade samarbete. Den nya tidningen är icke likadan som förbundens tidigare Veteranen- och Krigsveteranen tidningen var. Det har inte heller varit meningen. Sålunda har läsarna varit tvungna att vänja sig vid en ny, också till sitt utseende en annorlunda, men åtminstone i våra skapares ögon en lockande och till innehållet mångsidig tidning.

En av tidningarnas mest betydande målsättningar var att veteranerna och dess närstående skulle få information angående veteranförmånerna och de föresatser som de icke invaliderade veteranernas intressegrupper har. Genast från och med det första numret har i tidningen publicerats ett mittuppslag, där det funnits aktuell information angående veteranernas service – centralt naturligtvis innehållet i den lag som veteranförbunden fått till stånd, som trädde i kraft i november 2019. Till intressebevakning och veteranernas service anslutande ärenden kommer att även i fortsättningen ha en central ställning i vår tidning.

Veteranarbetet står på tröskeln till en betydande strukturförändring. Av de veteraner som innehar veteran-tecknet är ganska exakt hälften kvinnor. Samtidigt har förbättringen av servicen för veteranmakorna och än-

korna stigit allt mer i förgrunden, och icke ens hemservicen för veteranerna förverkligas ännu jämlikt i hela landet. Under det gångna året eftersträvade vi en höjning av frontveterantillägget till 200 euro. Vi uppnådde endast hälften av detta, varför vår målsättning är att från och med nästa års början erhålla en förhöjning av pensionerna med ytterligare 75 euro.

Intressebevakningen för makorna och änkor är ingen enkel sak, fastän det kunde verka så. Makorna är det visserligen enkelt för oss att finna, men veteranernas änkor är delvis försvunna – därför att man aldrig upprättat något heltäckande register. Därför är vår första målsättning att erhålla en självständig rehabiliteringsmöjlighet och hitta veteranernas änkor. När förbunden har en uppfattning angående änkornas antal, förbättrar det betydligt uppskattningen av servicen och kostnaderna. En del kommuner, såsom Tuusula, har på egen hand börjat stöda veteranernas makor och änkor med medel som inbesparats av veteranservicen. Härom finns i vår tidning på en annan plats en artikel som ett bra exempel för övriga kommuner.

Fältposten tidningen har en viktig roll att publicera lokala händelser. Många av dessa är redan en del av traditionsarbetet. Under kommande år erövrar traditionssakerna allt mer utrymme. Det är viktigt, att vår tidning sprids till nya läsare och veteranernas arv och

vetskap angående vår nations ödesstunder förmedlas även till yngre generationer.

Intressanta läsestunder även under det nya årtiondet tillsammans med Fältposten!

FRÅN VERKSAMHETSLEDAREN

Marskalkens dagordrar från Vinterkriget

Finlands marskalk Carl-Gustav Mannerheim gav under sin långa karriär ett flertal överbefälhavarens dagordrar. En del av dessa har senare citerats flitigt, ty förutom, att de återspeglar hans personliga känslor, återspeglar de på samma gång den finska statsledningens och det finska folkets sinnesstämningar under dessa kritiska tider.

Överbefälhavarens publicerade dagorder nr 1 från början av Vinterkriget 1.12.1939 är kort och kärnfull och innehåller endast tre stycken. Trots sin korthet är dagorderns budskap klart och på ett militärt sätt steril och även en vacker skrift väl anpassad till Vinterkrigets begynnelse.

Till en början skapas en bindning mellan honom och soldaterna: ”Ni känner mig och jag känner Er och jag vet, att var och en av Er är beredd att fylla sin plikt enda intill

döden.” I det följande inramas det nyss inledda kriget i några få rader som en del av det självständiga Finlands sägen som fortsättning på Frihetskriget och som en strid för ”hemmet, religionen och Fosterlandet”.

Dess längre text kändes det inte vara behov av, ty dessa några nyckelord förmedlade det väsentliga. Å andra sidan genomlevdes då bråda tider: Dagordern nr 1 är skriven mitt under flytten i Helsingfors, ty överbefälhavaren jämte sin stab installerade sig två dagar senare den 3.12.1939 i St Mikkel.

I samband med vinterkrigets slut den 14.3.1940 publicerades dagorder nr 34. Den är betydligt kortare än den första dagordern. Till en början upprepas trots känslan av en påtvingad fred även inverkan av de egna åtgärderna: ”...tvåhundra tusen av era fiender ligger i drivorna eller stirrar med

brustna blickar mot vår stjärnhimmel...”

I det följande hedrar ordern på ett känslofullt sätt soldaterna som stred: ”Jag har stridit på många fält, men har ännu inte sett soldater som ni. Jag är stolt över Er såsom ni vore mina egna barn...” Avvikande från den första dagordern ihågkommer Mannerheim förutom de som stred vid fronten på ett förnuftigt sätt också lottorna och hemmafronten. Det är också uppenbart, att kriget inbegripande överbefälhavaren fördjupade allas förståelse för Vinterkriget som en hela folkets strid utöver endast fronten.

Västlänternas hjälp erhöll tack men även kritik, när (icke namngivet) grannland förbjöd hjälptruppers genomgång till Finland. Dessa erfarenheter påverkade säkert på ett djupt sätt den finländska stadsledningens senare beslut

att inskaffa militärt och ekonomiskt stöd från Tyskland speciellt, när Finland upplevde för sin del ”...skyddandet av den västländska civilisationen, vilken i århundraden varit vårt arv...”

I slutet av ordern ingjutes i folket tillit: ”Efter sexton veckors blodiga strider utan vila natt och dag står vår arme ännu i dag obesegrad inför fienden...” På samma gång riktas en blick mot det överlämnade området, ”som vi under århundraden med svett och möda odlat.” Dessa textdelar har tolkats som ett bevis på en viss revanchlust och överlåtelsens tillfällighet. Folkets vilja hade inte besegrats.

I Finland anordnas förutom den 13.3.2020 en natinell tillställning som Statsrådet kansli står värd för dessutom ett antal områdesvisa och lokala minnes- och festtillfällen till 80-årsminnet av Vinterkrigets slut. Vi kan gemensamt

hedra minnet av dessa genom att visa vår högaktning för det släktled som genomlevt krigen. Andan och budskapet i överbefälhavarens dagordrar har vidarebefordrats genom årtiondena. En speciell känsla av tacksamhet gentemot dem, som förverkligade Vinterkrigets under, har patenterats i kärnminnet hos vårt folk.

SAKARI MARTIMO,
Versamhetsledare för
Krigsveteranförbundet

Svensk översättning: Anders Knip

TALVISODAN RASKAS RAUHA

Suomi taisteli 105 päivän ajan vastassaan liki kolminkertainen vihollisylivoima. Yli 26 000 kaatuneen, liki 40 000 haavoittuneen ja noin tuhannen vangiksi jääneen tai kadonneen lisäksi Suomi menetti liki 10 prosenttia maa-alastaan, minkä seurauksena yli 400 000 jäi kodittomaksi. Hinta oli kova, mutta itsenäisyys säilyi.

Talvisodan lotan **Irja Ahlforsin** raskas rauha:

“Me olimme vailla kotia, edessä tuntematon tulevaisuus”

Lokakuussa 97-vuotiaana menehtynyt varkautelaislotta Irja Ahlfors oli yksi niistä sadoista tuhansista suomalaisista, joilta Talvisota vei koko heidän siihenastisen elämän.

Pyhjärven suojeluskuntatalon teatteriesitys.

Rajan lähellä Käkisalmessa ennen sotaa asunut Ahlfors kertoi, että sotaa enteiltiin pitkin syksyä.

”Näimme iltaisin punaisten tähytyspalojen nousevan idän taivaalle, sieltä meidän liikkeitämme tarkkailtiin. Eittämättä alkoi tuntua, ja puheet kääntyivät siihen suuntaan, että taitaa tulla sota.”

Ahlforsin mukaan oli kuin ”pe-lon enkeli olisi levittänyt siipensä koko Karjalan ylle.”

Pikkuhiljaa Kannakselle alkoi tulla linnoitusväkeä, miehiä alettiin kutsua ylimääräisiin harjoituksiin ja rajan läheisyydessä asuvia alettiin evakuoita sisä-Suomeen. Tuolloin 17-vuotiaalle Ahlforsille ehdotettiin

lähtöä vapaaehtoiseksi sotilaskotiin. Sijoituspaikka löytyi lopulta Järisevästä, lähellä Taipaleenjoen suuta.

”Siellä oli RT3/79 (Rannikkotykistörykmentti 3), jonka nimi muuttui myöhemmin Laatokan meripuolustukseksi. Siellä oli pari 4,5 tuuman japanilaista laivastotykkiä, konekivääripesäkkeet ynnä

muita armeijan vehkeitä. Miehistöä oli toista sataa.”

Päivät kuluivat Ahlforsin mukaan mm. seuratessa venäläislentokoneiden lentoa heidän päällään heitä kuvaten. Lisäksi hän kertoi mm. kersantti **Toivo Kukosta** koostuvan porukan kanssa harjoitelleen näytelmää, joka oli tarkoitus esit-

tää Pyhjärven suojeluskuntatalolla viihdytysjuhlassa.

Sitten koitti 30.11.1939.

Näky, joka ei unohdu

”Olin aamulla ennen kello seitsemää menossa avaamaan sotilaskotia. Päästessäni kasarin rapulle

pamahti. Venäläinen ampui valokameran pitkin rajaa, samalla alkoi tykit laulaa.”

Asutusta oli tuolloin ihan rajaan saakka, hän muistutti.

”Naiset olivat aamulypsyllä ynnä muilla navetta-askareilla. Lapset ja vanhukset nukkuivat kaikessa rauhassa tämän kaaoksen keskellä. Naiset päästivät karjan ulos pakkaseen ja kiiruhtivat hakemaan perheensä mukaansa kohti Taipaleenjoen lossia. Muuta ylityspaikkaa ei ollut.”

Samanaikaisesti vihollinen suuntasi tykistötulensa lossin suuntaan. Sitä näkyä Ahlfors ei koskaan unohtanut.

”Kun asunnot ja muut rakennukset tyhjenivät, ne sytytettiin tuleen. Sytytyspullot oli kaikkialla valmiina. Kun suljimme illalla sotapesän, lähdimme kämpälle. Tultuamme ulos meitä kohtasi karmaiseva näky. Kaikki oli tulipunaista, useamman pitäjän alueella paloivat talot. Nämä palot kajastuivat Laatokan pintaan - sekini näytti veripunaishelta.”

Ahlforsin mukana sotilaskotisareksi lähtenyt vuotta nuorempi tyttö lähti kotiin samana iltana.

Rakas maa

Kiireen täyttämien päivien jälkeen koitti Suomen itsenäisyyspäivä 6. joulukuuta.

”Silloin saimme kohtalaisen kovan tervehdyksen naapurilta. Pojat olivat laskeneet, että noin 200 kranaattia tuli lyhyen ajan sisään meidän niemellemme”, hän muisteli jälkeensä.

Oman tulikasteensa hän sai myöhemmin samana iltapäivänä.

”Lähdin käymään asunnolla, joka oli noin sadan metrin päässä kasarmista. Vaisto veti maahan. Kun siitä kivien ja multakokkareiden alta nousin ja puistelin enimpää multia päältäni, tuntui, miten rakas tämä maankamara on.”

Samantapaisia hetkiä hän kertoi tulleen sodan saatossa lukuisia.

Sotilaskotityön ohessa Ahlfors kertoi sisarten tehneen muutakin, mm. koonneen korsuissa käsikranaatteja.

”Olin ammunnoissa joskus mukana. Kerran tulitimme suorasuuntauksella vastarannalle syömään ryhtyneitä joukkoja. Tämä oli sotaa - sääliä ei tunnettu.”

Varustelun taso ei ollut kummoinen, hän muistutti.

”Tällä ”Taipaleen pelastusenkeli” sanotulla patterilla oli neljä kappaletta kuuden tuuman tykettä. Ammuksia tosin oli niin vähän, ettei niitä riittänyt kuin kaikkein kiperimpiin tilanteisiin ja niihinkin niukasti. Kerrankin saatiin väärää kokoa olevia ammuksia. Häätä keino keksi: rätkä vaan ammuksen

ympärille ja ei kun matkaan kohti naapurialta!”

Talvisodan joulu

Joulun tultaessa Ahlfors oli siirretty sotilaskotiin Kaarnajoelle, jonne oli ennen joulua valmistunut korsu, jossa hän ja kaksi muuta sotilaskotisisarta majoittui 35 miehen joukkoon ”yläritsille” korsun peränurkkaan.

”Siellä oli hyvä kellotella yönsä - ei ollut edes pelkoa naapurin terveistä, kun oli niin paljon tukkeja ja maata päällä.”

Yöt hän leipoi toisen sisaren kanssa valmistellakseen pojille mahdollisimman hyvän joulun.

”Jouluaattona tarjottiin sotilaskodin puolesta kahvit ja jotain hyvää. Pojat lukivat joulu-evankeliumin, veisasimme muutamia virsiä ja lauloimme joululauluja. Yhtäkkiä ovi avautui ja taistelulähetti käski tykkien taa!”

Sali tyhjentyi sekunnin murto-osassa.

”Kohta kuului korvia huumauttava pauhu, kun kaikki tykit puhuivat samanaikaisesti. Venäläiset alkoivat käyttää hyväksi suomalaisten joulun juhlintaa ja aikoivat päästä linjojen läpi yön pimeydessä. Olipa heille pettymys, kun vastarinta oli yhtä kova kuin ennenkin!”

Uudenvuoden uutiset

Uudenvuoden päivänä korsussa soi puhelin.

”Järisevän pojat toivottivat minulle hyvää uutta vuotta. Heillä oli ollut uudenvuodenaattona kova ryminä: oli tullut osuma kasemattiin (tykistön miehistösuoja) ja muutama mies oli haavoittunut.”

Yhdeltä olivat molemmat jalat menneet poikki.

”Hän oli pyytänyt kertomaan vaimolleen, lapsilleen ja muille omaisilleen terveisensä, sitten hän oli sanonut ’miksi se siskokin lähti täältä pois, olisi edes hän tässä lähellä’. Kaikki miehet sanoivat minua siskoksi”, Ahlfors huokaisi kipeisiin muistoihin palatessaan.

Haavoittunut oli kersantti Toivo Kukko.

”Heti sen jälkeen hän kuoli.”

Viimeistä kertaa kotona

Hengenlähde oli monta kertaa lähellä. Ostoksille poikenneilta miehiltä Ahlfors kuuli etulinjan hirveysistä.

”Yrjö Jylhä kirjoitti myöhemmin näistä tapahtumista runokoelmaan ’Kiirastuli’. Nämä runot on Taipaleenjoella elettyjä talvelta 1939-1940. On siellä runo meidänkin komentokorsusta.”

Synnyinkodissaan hän pääsi käymään viimeisen kerran 21.1.1940.

”Siellä oli autio ja kylmä talo. Pakkasta oli yli 30 astetta - täytyi laittaa kaasunaamari kasvoille, etteivät posket paleltuneet. Minua katsottiin kuin kummajaista!”

Samalla reissulla hän joutui haikutumaan lääkärin hoitoon tulehtuneen umpisuolensa vuoksi. Hän kiitteli myöhemminkin ’aseveljittäni’ saamaansa hyvää huolenpitoa, jotka järjestivät hänelle kuljetuksen Elisenvaaran asemalle ja lopulta ambulanssijunaan Savonlinnaan.

”Ilman näiden uskollisten veljien apua en olisi selvinnyt seuraavaan päivään.”

Takaisin rintamalle

Sairaalasta Ahlfors pääsi 10.2.1940.

”Menin kauppaan, ostin pitkän korsetin ja jatkoin matkaani asemalle. Siellä oli lomalta palaamassa pari yksikkömme miestä. Kysyessäni, minne veljet olivat matkalla, oli vastaus ’kotiin’. Lääkäri oli määrännyt minut kuukaudeksi vuodelepoon, mutta ei minulla ollut kuukaudesta aikaa! Niinpä olin valmis nousemaan junaan miesten mukaan, suunta kohti rintamaa.”

Ahlfors löysi kyydin, joka vei hänet kaatuneiden kokoamispaikalle lähelle taistelulinjoja.

”Taivallettuani jonkin matkaa kuului yön pimeydestä käsevä ääni: ’tunnussana!’ Sanoin, että mistäpä tuon tietäisin, kun olin ollut toista viikkoa poissa. ’Ai sisko tuli!’, kuului iloinen huudahdus. ’Tervetuloa!’”

Kiire palata rintamalle kostautui pian.

”Pari viikkoa paluuni jälkeen minuun nousi kova kuume. Leikkaushaava oli tulehtunut. Miehet olivat valmiina viemään minut pois taaksepäin hoitoon, mutta minä pyysin, että antakaa minun kuolla täällä.”

Ahlfors säästy kuolemalta tälläkin kertaa. Kolmantena päivänä kuume alkoi laskea ja parantaminen pääsi alkuun. Maaliskuun alussa hän pääsi käymään taas Järisevässä.

”Pojat esittelivät pomminkuoppaa: ’Tuossa oli ennen korsu, nyt asukkaiden suolia roikkuu tuolla risukon oksilla.’ Sellaista sota on.”

Katkeru rauha

Maaliskuun alussa tilanne oli taas muuttunut.

”Kiviniemen pelättiin murtuvan ja meidän jäävän mottiin. Minulle sanottiin, että ellei kukaan miehistä ehdi lähteä teille mukaan, niin tuohon ilmansuuntaan. Kysyitiin vielä, että onhan teillä puukko aseena, jos lähtö tulee? Ei ollut.”

Maaliskuun 13. päivän aamuna pojat herättivät Ahlforsin. ”Nouskaa sisko kuuntelemaan viimeistä konserttia, rauha tulee kello 11.”

Irja Ahlfors nuorena lottana.

Irja Ahlfors 1922-2019.

”Olipahan konsertti! Meidänkin korsuun tuli hiekkaa niin, että ropina kävi - ensi kertaa koko sodan aikana.”

Sitten tuli rauha.

”Kuultuamme rauhan ehdot olimme hyvin hiljaisia. Meidän vahvuus oli 185 miestä ja kaksi naista. Kahden miehen koti jäi uuden rajan tälle puolen tynkä-Suomeen. Me kaikki muut olimme vailla kodin suojaa, edessäm-

me tuntematon tulevaisuus.”

”Meille annettiin kaksi vuorokautta aikaa, sitten linnake luovutettiin venäläisille. Myllypellon asemalla kuulin ensimmäistä kertaa nimen Varkaus. Enpä osannut silloin arvata, että tuosta paikasta tulisi minun kotipaikkani.”

ARIELA SÄKKINEN
KUVAT: MARKKU AHLFORS JA SA-KUVA

Yhdysvaltain entinen puolustusministeri, kenraali **James Mattis:**

“Talvisodan muistaminen on jalo asia”

Entisen merijalkaväen kenraali **Jim Mattis**in puolustusministerikaudella Suomen ja Yhdysvaltojen kahdenvälinen yhteistyö syveni merkittäväillä tavoilla. Osin kyseessä oli ulkoisten olosuhteiden ajama yhteistyö, osin kyse oli Yhdysvaltojen edellisen hallinnon kanssa käynnistettyjen yhteistyöhankkeiden toimeenpanosta.

Samalla oli päivänsevä, että yhteistyötä edisti omalla henkilökohtaisella panoksellaan Mattis, joka tuntee Suomen ja joka arvostaa Suomea. Jos Pentagonin (Yhdysvaltain puolustusministeriön hallintorakennuksen) johdotehtävissä on joskus ollut henkilöitä, joita voi aidosti kutsua Suomen ystäviksi, oli Jim Mattis sellainen.

Mattisin ministerikauden jälkeen Suomi on jatkanut yhteydenpitoa hänen kanssaan, sekä ministeritasolla että suurlähetystön toimesta. Mattis vaikuttaa yhä aktiivisesti Pentagonin suuntaan, jossa häntä kuunnellaan herkällä korvalla.

Kun Suomen Washingtonin suurlähetystö järjesti marraskuussa Talvisodan alkamisen 80-vuotismuistotilaisuuden, oli itsestään selvää, että yhdysvaltalaisista paikalle halutaan nimetä Mattis kertomaan siitä, mitä oppeja hän on itse omaksunut talvisodasta ja mitä oppeja hän on jakanut omille alaisilleen.

Mattis asuu Yhdysvaltojen länsirannikolla eikä päässyt henkilökohtaisesti paikalle. Mattis lähetti kuitenkin lähetystölle tilaisuudessa ääneen luetun kirjeen, jossa hän kävi läpi omaa suhdettaan talvisotaan ja Suomeen.

RASMUS HINDRÉN

Sotilasasiames, Suomen
Washingtonin-suurlähetystö

SUOMENKIELINEN KÄÄNNÖS:
ARIELA SÄKKINEN

Tänään juhlistamme Talvisodassa taistellutta ja henkensä antanutta suomalaissukupolvea. Tämä on jalo asia.

Olen ylpeä monia vuosia kestäneestä Yhdysvaltain ja Suomen välisestä yhteistyöstä. Toivon, että yhä jatkuva yhteistyömme tulee varmistamaan monia rauhan vuosikymmeniä Pohjois-Euroopassa.

Talvisodan oppitunneista on opittavaa historian tutkijalle. Sota on ollut tärkeässä roolissa lukemattomien nuorempien upseerien ja sotatattikkojen opinnoissa. Vielä kaikkien näiden vuosien jälkeenkin meillä on paljon opittavaa siitä.

Ensinnäkin, konflikti oli isänmaallisten taisteluhuuto. Se osoittaa, että kotimaansa puolesta taistelevan kansan periksiantamattomuus ja päättäväisyys voi antaa heille voimaa, joka ylittää miehistön tai kaluston määrällisen puutteenkin. Suomalaisten rohkeus heidän puolustautuessaan neuvostohyökkäystä vastaan tekee vaikutuksen yhä nykyäänkin.

Kaltaiselleni taktiikan tutkijalle Talvisota on tarjonnut selkeän mallin sotilaallisiin operaatioihin. Suomalaisjoukkojen käyttämä liikkuvuutta, onnistunutta tiedustelutoimintaa sekä paikallisten sää- ja maasto-olosuhteiden perusteellista tuntemusta hyödyntävä taktiikka asettaa riman korkealle. Nykyään mottitaktiikkana tuntemamme taistelutapa osoittaa, kuinka muutoin ylivoimaiselta näyttävistä ongelmista tehdään hallittavia hajottamalla ne pienempiin osiin. Nämä periaatteet soveltuvat hyvin myös muihin konflikteihin ja viisaiden komentajien kannattaisi ottaa oppia suomalaissotilaiden omaksumasta lähestymistavasta.

Neuvostojoukkojen kokemat vaikeudet muistuttavat meitä siitä, että teknologinen etulyöntiasema tai joukkojen määrällinen ylivoima eivät yksinään takaa voittoa. On sotilasjohtajien velvollisuus juurruttaa sotilaisiinsa joustava ja luova ajattelutapa, joka mahdollistaa suunnitelmien soveltamisen kuhunkin toimintaympäristöön. Neuvostodoktriinin jäykkyyks sekä sotilaiden riittämätön koulutus ja varustelu yhdistettynä siihen hitauteen, jolla neuvostoupseerit suomalaispuolustukseen reagoivat, tarjoavat meille esimerkin siitä, miten joukkoja ei tule valmistella tai johtaa.

Lopuksi muistutan, että Talvisodan historia edellyttää meiltä sitä, että me tiedostamme Venäjän ja muiden historiaa uudelleentulkitsevien valtojen kasvavan sotilaallisen uhmakkuuden. Ihan kuin aikanaan, niiden toimet korostavat pelotevaikutuksen heikkenemistä.

Kansainliiton epäonnistuminen neuvostoaggressioiden hillitsemisessä vain parikymmentä vuotta ensimmäisen maailmansodan jälkeen oli seurausta maailman johtajien kyvyttömyydestä ymmärtää tuolloisten instituutioiden riittämättömyys ratkaista kehityksessä olevia turvallisuusongelmia. Me emme saa toistaa tätä virhettä.

Tänään juhlistamme Talvisodassa taistellutta ja henkensä antanutta suomalaissukupolvea. Tämä on jalo asia. Olen ylpeä monia vuosia kestäneestä Yhdysvaltain ja Suomen välisestä yhteistyöstä. Toivon, että yhä jatkuva yhteistyömme tulee varmistamaan monia rauhan vuosikymmeniä Pohjois-Euroopassa.

Parhain terveisin,
Jim Mattis

Viipurin viimeisten lähtijöiden lupaus:

”Me palaamme tänne vielä kerran”

Rautatieläiset olivat viimeisiä Viipurista lähteneitä. Ennen junaan nousua tyhjässä asemahallissa laulettiin Karjalaisten laulu ja annettiin lupaus, joka myös lunastettiin.

Neuvostoliiton ilmapommitukset ja tykistökeskitykset Viipuriin kiihtyivät helmikuun alkupuolella 1940. Punatähtiset pommikoneet hyökkäsivät kaupunkiin lähes kymmenen kertaa päivässä ja kerrallaan kaupungin yllä saattoi olla lähes 100 konetta.

Pääosa pommituksista tähtäsi rautatieaseman ratapihaan. Hyvin käällä sijaitsevaan Rautatiemuseoon tallennetut asiakirjat puhuvat karua kieltä Viipurin ahdingosta riittävän ilmatorjunnan puutteesta. Helmikuun 18. päivänä pommitus katkaisi sekä kaupungin että VR:n vesijohtoverkostot ja pommituksessa tuleen syttyneet asema-alueen varastorakennukset saatiin sammutettua vain palontorjuntajunan 15 000 litran vesisäiliön turvin. Samana päivänä katkesivat myös sähkönsiirron korkeajännitekaapelit, eikä dieselvaravoimalaa saatu käyntiin, joten valaistuksessa jouduttiin rautatiealueella turvautumaan öljytuikkuihin. Samoin puhelinyhteydet muille asemille katkesivat.

Tuona päivänä rautatieaseman tienoille pudotetuista 65 pommistakin huolimatta aseman kautta kulki päivän aikana yli 50 juna.

Lähtö Viipurista

Kaksi päivää myöhemmin vihollisen pommikoneet tuhosivat Viipuria koko päivän aina klo 17.25 asti. Ratapihalla katkesi taas kymmeniä kiskoja ja 30 tavaravaunua pirstoutui. Ratojen korjausjunia tarvittiin kuitenkin muuallakin Karjalan kannaksella, joten Viipurin asemalla muodostettiin henkilökunnasta korjausryhmiä, jotka täyttivät pommikuoppia ja raivasivat tuhottujen junaavaunujen jäännöksiä raiteilta.

Tämän jälkeen hommiin pääsivät raiteiden asentajat. Työ jouduttiin tekemään öisin, koska vihollishävittäjät yrittivät päivisin estää ratojen korjauksen konekiväärituliuksillaan.

Pian vihollisen raskas tykistö oli jo ampumaetäisyydellä kaupungista. Työskentely rautatieasemalla alkoi olla mahdotonta, joten rautatieläisten käskettiin poistua Viipurista 23.3.1940 keskiyön jälkeen lähtevällä junalla. Samalla junalla oli poistumassa pääosa kaupungin siviiliväestöstä.

Myöhemmin rautatieläisten saama poistumiskäskeä todettiin vir-

heelliseksi. Jäljellä oleva rautatiekalusto evakuoitiin Viipurista länteen seuraavan kolmen päivän aikana, minkä jälkeen asema toimi enää läpikulkupaikkana. 29.2.1940 pääosa rautatieläisistäkin jätti Viipurin muutamassa veturin hinaamassa vaunussa.

Viimeinen korjauskomennuskunta marssi järjestyksessä majapaikastaan SOK:n varaston kellarista ja asettui puoliympyrään Viipurin rautatieaseman aulaan. Vihollisen tykistön kranaattien ulvoessa yllä, kajautti joukko tyhjässä asemahallissa Karjalaisten laulun. Sen päätyttyä rautatieupseeri

piti puheen, jonka lupaus jäi kaimunaan halliin ja kuulijoiden mieleen.

”Me jätämme nyt kaiken ympärillemme, mutta emme jätä sitä iäkseen. Me palaamme tänne vielä kerran ja lupaamme rakentaa rauniot uudelleen. Ellei se ole mahdollista, niin me lupaamme sen lastemme ja lastenlastemme puolesta.”

Tuon jälkeen paikalla olijoilta komennettiin lakit päästä ja osasto lauloi Jumala ompe linnamme-viren. Sitten, klo 20.50, lähti Viipurin asemalta viimeinen evakkoju-

TALVISODAN RASKAS RAUHA

Ennen vetäytymistään Viipurista elokuussa 1941, Puna-armeija räjäytti tuolloisen aseman (kuva: SA-kuva)

na - toista viikkoa sen jälkeen, kun viimeiset siviilihenkilöt olivat kaupungista poistuneet.

Lupaus lunastetaan

Kaksi viikkoa myöhemmin koitti kauan odotettu rauha ja aseet vaikenivat. Aselepo astui voimaan 13.3.1940 klo 11 ja kolme tuntia myöhemmin Viipurin linnassa vielä tuolloin liehunut Suomen lippu laskettiin alas.

Rauhan ehtojen selvittyä koko Suomelle valkeni sen hirvittävä hinta. Karjala oli menetetty. Viipuri oli viety. Järkytys siitä oli niin suuri, että maassa oli suruliputus.

Reilu vuosi myöhemmin, juhannuksena 1941, suomalaiset kerääntyivät radioidensa ääreen ja saivat kuulla, kun presidentti vahvisti pahimman pelon toteutuneen. Suomi oli taas sodassa. Sotaan lähtevät tiesivät, mitä heiltä odotettiin: mikä oli aikaisemmassa sodassa viety, haettaisiin nyt takaisin.

29.8.1941, tasan 16 kuukautta siitä, kun lupaus oli Viipurissa ääneen lausuttu, suomalaisjoukot valtasivat Viipurin. Kello 17.35 Viipurin linnan torniin vedettiin Suomen lippu. Lupaus oli vihdoinkin lunastettu.

LASSE KOSKISEN TEKSTISTÄ
ARIELA SÄKKINEN

Viipurin nykyinen asema rakennettiin vuonna 1953. (kuva: Lasse Koskinen)

Ministerien matka Päämajaan vauhditti talvisodan rauhaa

Helmikuun lopulla Suomessa tiedettiin, että olivat rauhan ehdot kuinka kovat tahansa, ei rauhanneuvotteluille ollut vaihtoehtoja. Jo tuolloin kuitenkin aavisteltiin, että rauha jäisi vain väliaikaiseksi.

Eräs ratkaiseva tapahtuma tiellä Talvisodan rauhanneuvotteluihin ja rauhaan tapahtui helmikuun 28. ja 29. päivän välisenä yönä. Tuolloin käydyistä keskusteluista ei ole jäänyt paljoakaan kirjallista aineistoa ja ehkä siksi koko vajaan vuorokauden kestänyt tapahtumasarja on jäänyt melkein tuntemattomaksi.

Suomi oli taistellut tuossa vaiheessa Neuvostoliiton miljoona-armeijaa vastaan jo melkein kolme kuukautta. Taistelu oli ollut sikäli menestyksellistä, että vihollinen ei ollut onnistunut tuhoamaan ratkaisevalla tavalla Suomen armeijan puolustuskykyä millään rintamanosalla. Helmikuun 11. päivänä venäläiset olivat kuitenkin murtautuneet Summassa puolustusketjun läpi ja peräännyminen kohti Viipuria oli alkanut.

Ymmärrettiin, että pitkään aikaa rintama ei voi enää kestää. Reservejä ei ollut ja materiaalisetkin voimavarat olivat ehtymässä.

Venäläisiin oli haettu yhteyttä Tukholman lähetystön kautta ja lopulta saatiin 23. päivä helmikuuta kuulla vähän täsmällisemmät rauhan ehdot. Uusi raja noudattaisi suunnilleen Uudenkaupungin rauhan rajaa vuodelta 1721. Se merkitsi sitä, että koko Kannas ja Laatokan pohjoispuoli olisi luovutettava ja sen lisäksi Hankoniemi olisi vuokrattava Neuvostoliitolle 30 vuodeksi. Helmikuun 28. päivänä venäläiset vielä lisäsivät painetta ja ilmoittivat Tukholman

kautta, että ehdot on hyväksyttävä maaliskuun 1. päivään mennessä, muuten tarjous raukeaa.

Rauhanneuvotteluihin on ryhdyttävä

Rauhanneuvotteluja käsiteltiin vielä samana päivänä klo 15 alkaneessa valtioneuvoston istunnossa. Keskusteluissa kävi selväksi, että yksin ei enää selvitä ja ranskalais-englantilaiset avuntarjoajatkin olivat sen verran epämääräisiä, että niiden varaan puolustusta ei voitaisi perustaa.

Keskustelujen lopputuloksena todettiin, että vaikka ehdot olivat raskaat, rauhanneuvotteluihin on ryhdyttävä, puolustusministeri **Juho Niukkanen** ja opetusministeri **Uuno Hannulan** ollessa eri mieltä. Sitten

todettiin, että näin tärkeässä asiassa on vielä kuultava ylipäällikkö **Mannerheimia** ja lopullinen päätös tehtäisiin vasta sen jälkeen.

Päätökseksi tuli lähettää ministerivaltuuskunta Päämajaan. Pääministeri **Risto Ryti** tarjoutui lähtemään ja muiksi valtuuskunnan jäseniksi valittiin sosiaaliministeri **K.-A. Fagerholm**, sisäministeri **Ernst von Born**, oikeusministeri **J.O. Söderhjelm** ja maatalousministeri **P.V. Heikkinen**. Mukaan lähti myös Päämajan edustajana hallituksessa toiminut kenraalimajuri **Rudolf Walden**.

Aikaa ei ollut hukattavissa ja lähtö Mikkeliin Otavan kansanopistolle - jossa Päämaja tuolloin sijaitti - tapahtui samana iltana klo 18.30. Perillä oltiin epämuokavan junamatkan jälkeen vähän ennen puoltayötä.

**TALVISODAN
RASKAS RAUHA**

Keskustelut ylipäällikön kanssa Mikkeliissä

Tutkimuskirjallisuudessa on esitetty, että Päämajassa olisi tuolloin ollut koko joukko kenraaleita ja useimmat heistä olisivat vastustaneet rauhantekoa venäläisten tarjoamilla ehdoilla. Rauhanvastaisuudesta hämmästynyt Mannerheim olisi saanut kuitenkin ylipuhuttua heidät rauhan kannalle neuvottelujen välisellä tauolla.

Tapahtumien kulku asettuu aivan eri valoon paikalla olleen Söderhjelmien heti matkan jälkeen tekemien muistiinpanojen perusteella. Hänen mukaansa Päämajan tapaami-

Mannerheimia kävivät Päämajassa tapaamassa mm. pääministeri Ryti sekä kenraalimajuri Walden.

nessa oli tuona yönä paikalla Mannerheimin lisäksi vain päämajoitustemestari, juuri kenraaliylennyksen saanut **Aksel Airo**, sekä yleisesikunnan päällikkö kenraaliluutnantti **K.L. Oesch**. Antaessaan ensimmäisen puheenvuoron Airolle Mannerheim totesi, että Heinrichsin ollessa rintamakäynnillä, selostaa etulinjan tilannetta ja puolustuskykyä hänen sijastaan Airo. Myös Heinrichsin on väitetty olleen paikalla, mutta totta tämä ei siis ole.

Airon jälkeen esiintyi Oesch. Kummankin kenraalin viesti oli lohduton. Sotamateriaalia sentään vielä jonkin verran oli, mutta joukot olivat läpiväsyneitä eikä reserviä ollut. Erityisesti päällystöstä oli pulaa. Sen vuoksi armeijan puolustuskyky ei enää kauan kestäisi.

Sekä von Born että Ryti yrittivät saada Mannerheimilta vielä vastausta kysymykseen, oliko nyt tehtävä rauha. Mannerheim vastasi kummallekin kysyjälle, että hallituksen on tehtävä se päätös, ei hänen. Ylipäällikkö lisäsi vielä, että hän on selostanut rintamatilanteen ja on valmis kertomaan siitä lisääkin, mutta ministerien on tehtävä tarvittavat johtopäätökset, eikä hän halua neuvoa hallitusta. Mitään erimielisyyttä kenraalien ja ylipäällikön välillä Söderhjelm ei havainnut.

Ei vaihtoehtoja

Asia tuli selväksi ja paluumatkalle lähdettiin puolen yön jälkeen. Yöllisissä keskusteluissa vimmatusti heiluvassa junassa ministerit olivat yksimielisiä siitä, että venäläisten rauhantarkkailijain on vastattava myönteisesti ja neuvottelut on aloitettava heti, kun se on mahdollista. Ministerien toinen puheaihe oli se, että rauhasta tulee vain väliaikainen ja on työskenneltävä lujasti varustautumisen ja revanssin puolesta.

Puheet välirauhasta alkoivat siis jo ennen lopullisen rauhansopimuksen solmimista. Esimerkiksi Söderhjelm käytti sanaa jo 9.3. pidetyssä valtioneuvoston istunnossa - sa-

maan aikaan, kun Ryti ja muut rauhaneuvottelijat olivat jo Moskovaan. Oikeusministerin mielestä ankarat rauhanehdot olisi helpompi hyväksyä, "jos kaikki pitävät tätä välirauhana ja ovat valmiit varustautumaan sen hetken varalta, jolloin raja palautetaan".

Ulkoministeri **Väinö Tanner** ilmoitti olevansa samaa mieltä, mutta lisäsi että asiaa ei sanoa ääneen - eikä sitä juuri sanottukaan Talvisodan rauhan jälkeen. Totta se kui-

tenkin oli, kun Jatkosota syttyi kesäkuussa 1941.

Väsyneet ministerit olivat aamulla 29.2. Helsingissä ja rauhaneuvottelut käynnistettiin vielä samana päivänä. Aseet vaikenivat aamupäivällä 13.3.1940 ja siniristiliput laskeutuivat puolittankoon eri puolilla Suomea. Rauha oli tullut... mutta sen hinta oli kallis.

ESKO VUORISJÄRVI
VTT, sotahistorioitsija

Raskas rauha otettiin Suomessa vastaan suruliputuksella.

SUOMEN METSÄSÄÄTIÖ
Metsäelinkeino – lupa kukoistaa

Arki virtaa.

ksoy.fi

SAINT-GOBAIN GLASS FINLAND OY
LIIKETOIMINTAYKSIKKÖ SEKURIT
IHODE

Sotiemme 1939-1945 raskain vaihe:

Talvisodan viimeinen kuukausi oli verisin

Sotavuosien eniten sankariristejä vaatinut vaihe osui Talvisodan viime vaiheisiin. Reilun kuukauden aikana menehtyi hiukan yli 15 000 miestä, mikä on 57 prosenttia koko Talvisodan tappioista.

**TALVISODAN
RASKAS RAUHA**

Sodan kriittisin ja rankin jakso alkoi 11. helmikuuta, kun Neuvostoliiton joukot aloittivat suurhyökkäyksen Karjalankannaksella. Jakson alussa tappiot olivat yli 500 kaatunutta päivässä. Maaliskuussa tappiot kohosivat vielä suuremmiksi ja esimerkiksi 6. maaliskuuta menehtyi yli 800 miestä. Rauha astui voimaan 13. maaliskuuta klo 11. Sinäkin päivänä tuli liki 500 kaatunutta, seuraavana yli 70 lisää.

Sotien kolme verisintä vaihetta

Ennen helmikuuta suurimmat päiväkohtaiset tappioluvut (659) olivat

jouluaatonaatolta, jolloin suomalaiset tekivät täysin epäonnistuneen vastahyökkäyksen Kannaksella. Toisena on 19. joulukuuta, jolloin kaatuneita kirjattiin 373. Yleensä päivittäiset tappiot jäivät korkeintaan 200 menehtyneeseen.

Vihollisen rajujen hyökkäysten torjuminen erityisesti Kannaksella jatkui rauhantekoon 13. maaliskuuta asti. Tänä aikana (11.2. - 13.3.) menehtyneiden määrä nousi keskimäärin liki viiteensataan päivässä.

Tätä voidaan verrata jatkosodan alun hyökkäysvaiheen tappioihin. Vuoden 1941 loppuun jatkuneen hyökkäysvaiheen tappiot olivat aika tarkkaan yhtä suuret kuin

koko Talvisodan. Rankimmat kuukaudet olivat sodan ensimmäiset kaksi kuukautta, jonka aikana kaatuneita tuli 15 700.

Jatkosodan viimeinen vaihe oli sekin verinen. Neuvostoliiton kesäkuussa 1944 Kannaksella alkanutta suurhyökkäystä torjuttaessa menehtyi kaikkiaan 17 600 miestä hiukan alle kolmessa kuukaudessa.

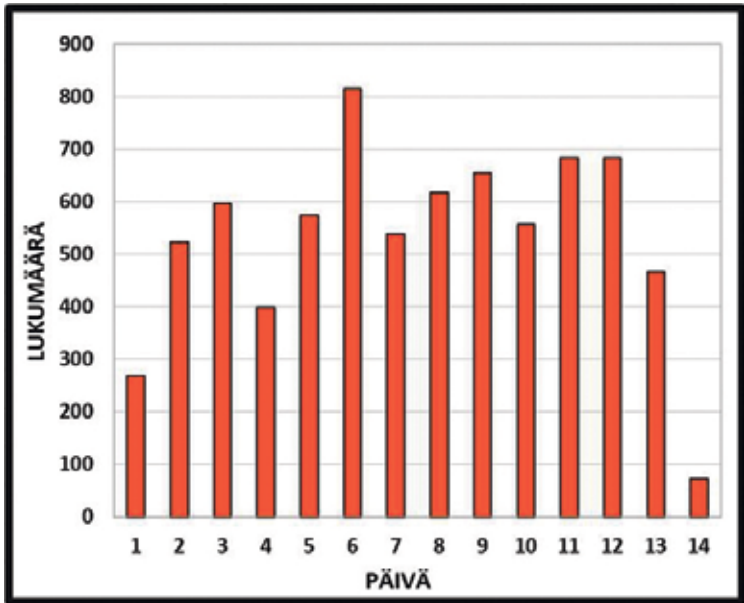
Tämäkin jää kuitenkin selvästi jälkeeseen Talvisodan tappioista. Kesän 1944 osalta synkimmät lukemat ovat torjuntataistelun kahdelta ensimmäiseltä kuukaudelta, joiden aikana sotatoimissa kuoli 15 470 miestä, eli suunnitteen Talvisodan viimeisen kuukauden tappioiden verran.

Upseeriston tappiot

Sotiemme edellä käsitellyt kolme kriittisintä vaihetta vaativat kukin siis vähän yli 15 000 miehen hengen. Olen selvittänyt aliupseerien ja upseerien tappioita noilta ajanjaksoilta. Alikersantteja ja kersantteja - siis lähinnä ryhmänjohtajia - menehtyi Talvisodan viimeisen kuukauden aikana 2536, hyökkäyssodan sekä torjuntataisteluiden kahtena ensimmäisenä kuukauteena 2796 ja 2150. Hyökkäyssota ja jopa Talvisota kuluttivat ryhmänjohtajia enemmän kuin kesän 1944 torjuntataistelut.

Vänrikit ja luutnantit toimivat

Maaliskuussa 1940 sotatoimissa menehtyneet päivittäin.

sodissamme lähinnä joukkueenjohtajina. Heitä koskevat vastaavat kaatuneiden määrät ovat 578, 874 ja 775. Talvisodassa kaatui siten noin 4,4 aliupseeria yhtä upseeria kohti - selvästi enemmän kuin jatkosodan hyökkäysvaiheessa (3,2) ja torjuntataistelussa (2,8).

Suhteessa kokonaistappioihin kaatui upseereita Jatkosodan hyökkäysvaiheessa ja torjuntataistelussa selvästi Talvisotaa enemmän. Kaatuneista upseereista oli vänrikkien osuus Talvisodassa ja Jatkosodan hyökkäysvaiheissa 70 prosentin tie-

noilla. Torjuntataistelussa luku on selvästi vähemmän: 42 prosenttia. Kesään 1944 mennessä oli suurin osa joukkueenjohtajista ilmeisesti saanut jo ylennyksen luutnanteiksi.

Talvisodan viimeistä kuukautta voidaan siis pitää kaikkien itenäisyytemme sotien kriittisimpänä vaiheena, jolloin maamme itsenäisyyden säilyttämiseksi vaaditut uhrin olivat suurimmat.

JUHANI SNELLMAN
Kirjoittaja on FT ja
sotahistoriaharrastaja

Sankarihautajaiset Suistamolla. (SA-kuva)

Tasavallan presidentti Kyösti Kallio ja sotamarsalkka Mannerheim poistuvat Talvisodan sankarivainajien muistojumalanpalveluksesta Suurkirkosta 19. toukokuuta 1940. (SA-kuva)

Talvisodan sankarivainajan viimeiset hetket

“Lähetäkää terveisiä kotiin”

Talvisota vei salmilaisilta paitsi kodin, myös 222 aivan liian nuorena menetettyä miestä. Yksi heistä oli Johannes Pulliainen.

Talvisodan sytyttyä Salmin pitäjän Käsnäselän kylässä taisteluvalmiudessa ollut suojajoukko Erillinen Pataljoona 9 viivytti vihollista vajaan viikon ajan Käsnäselästä Uukunsujoelle, minkä jälkeen se siirrettiin Uomaan kylästä Tolvajärvelle neuvostodivisioonan edettyä nopeasti Suojärveltä Tolvajärven maastoon.

Everstiluutnantti **Aaro Pajarin** johdolla suomalaiset saavuttivat Tolvajärven taisteluiden viime hetkillä talvisodan ensimmäisen torjuntavoiton, joka valoi uskoa ja taistelutahtoa muillekin rintamaosille. Voittoisan taistelun jälkeen Pajarin komentamat joukot suorittivat vastahyökkäyksen työntäen vihollisdivisioonaa takaisin Suojärven suuntaan aina Aittojoelle asti. Kärjessä eteni ErP 9, jossa taisteli lähes puolen komppanian verran käsnäselkäläisiä miehiä. Joulun alla suomalaiset joukot valtasivat Ägläjärven kylän.

”Ägläjärven tsasounaa (rukoushuonetta) vallatessa kunnioitin pyhättöä niin, etten ampunut laukaustakaan sitä kohti. Vasta kun piippalakit lähtivät livohkaan rakennuksesta, annoin pikakiväärin laulaa”, taistelussa mukana ollut **Janne Leppänen** kertoi myöhemmin Muhoksen Sotaveteraanien puheenjohtajalle **Pertti Marttiselle**.

Sittemmin tsasouna toimi Pajarin yksiköiden joukkosidontapaikkana.

Kohtalokas haavoittuminen

Uudenvuoden jälkeen taistelut olivat siirtyneet Viitavaaraan, jonne hyökkäys oli aloitettu 7.1., vihollisen ankarasti puolustautuessa. 14.1. 1940 sotapäiväkirjat kertovat kovasta tykistötulesta. Kolmannesta komppaniasta kaatui tuona päivänä yksi mies ja haavoittui kolme,

heidän joukossaan 33-vuotias sotamies Janne Leppänen.

Kun Leppänen tuodaan joukkosidontapaikalle, on sinne tuotu toinenkin käsnäselkäläinen: pataljoonan 1. komppaniaan sijoitettu **Johannes Pulliainen**. Ortodoksi-perheessä kasvanut sotamies on kasteessa saanut nimen Ivan, mutta siirtynyt käyttämään Johannes-ta. Siviilissä hän työskentelee metsätyömiehenä. Muutaman viikon päästä hän täyttäisi 28.

Rintamalla viettämiensä kuukausien aikana on hän ehtinyt - ja selviytynyt - Käsnäselän, Uomaan sekä Tolvajärven taisteluista. 16.12. hän oli haavoittunut ensimmäisen kerran Ägläjärven ja Tolvajärven välillä, mutta palannut vielä rintamalle. Nyt, toisella kertaa, on tilanne paljon pahempi.

”Sisällä tsasounassa suhisi laipioon ripustettu Petromax-lamppu. Seinien vierustoilla makasi haavoittuneita sotilaita ja hiljainen vaikerrus täytti lääkkeenhajuisen ilman”, muisteli Leppänen kokemuksiaan.

”Keskellä lavitsaa makasi vaikeasti haavoittunut sotamies Pulliainen. Taistelussa tummuneen lumipuvun rintamus oli värjätynyt punaiseksi. Vaimea valitus purkautui haavoittuneen huulilta.”

Viimeiset terveiset

Haavoittuneita tuotiin JSp:lle päivittäin, eikä lääkintäkapteeni ollut juuri nukkumaan ehtinyt. Uupumuksen keskelläkin siteiden vaihtoon valmistautumassa ollut kapteeni näkee sotamiehen sameiksi muuttuneista silmistä, ettei toimenpidettä enää tarvittaisi. Tämän miehen matka on jo päättymässä.

Kapteeni kallistuu lähemmäksi katkonaisesti sopertavan sotamies Pulliaisen suuta ja saa juuri ja juuri selvän kuolevan sotilaan viimeisistä sanoista, joissa hän lähettää terveisensä kotiin. Siellä häntä odottaa Katri-vaimo sekä heidän kaksi pientä lastaan.

Viimeisenä palveluksena kaikkensa antaneelle sotilaalle kapteeni sulkee sankarivainajan silmät ja pataljoonan tappiotilastoihin kirjataan uusi merkintä. Tuntolevyn numero: 244623. Vainaja: Sotamies Ivan Pulliainen.

Kaikessa karuudessaan sota ei yhtä miestä kaipaakaan vaan elämän - ja taiston - on jatkuttava. Seuraavana päivänä suomalaisjoukkojen hyökkäys jatkuu kohti Suojärveä.

**PERTTI MARTTISEN TEKSTISTÄ
ARIELA SÄKKINEN**

Karjalaiset maksoivat Talvisodan rauhasta kalliin hinnan

SA-Kuva

Kuva muistojen Viipurista.

Talvisota päättyi maaliskuussa 1940, kun takana oli 105 taistelun päivää. Vaikka tiukkoja vaateita osattiinkin odottaa, tulivat Moskovan rauhansopimuksen ehdot suomalaisille järkytyksenä.

Rauhaa edeltävät neuvottelut olivat kaukana yhteisestä sopimisesta, sillä Neuvostoliitto saneli niiden sisällön. Karjala, Salla, Suomenlahden saaret ja Jäämeren Kalastajasaarento menetettiin. Nämä tekivät noin kymmenen prosenttia Suomen silloisesta pinta-alasta. Alueuuvutukset synkensivät mielialaa tilanteessa, jossa sankarivainajat ja lukuisat haavoittuneet olivat traumatisoineet kansaa.

Aineellisten tappioiden lisäksi kohdattiin henkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisia menetyksiä. Nämä vaikiutuivat ja realisoituivat lopullisen jatkosodan jälkeisen rauhan laskeuduttua, kun uudelleen vallatut alueet menetettiin toistamiseen.

Yksilölliset ja yhteiset haasteet

Siirtokarjalaiset olivat suurin evakuoitu kansanryhmä. Omaisuuden menettäminen ei lamaannuttanut heitä, vaan tilanne sai tarttumaan toimeen. Jo Talvisodan aikana tammikuussa 1940 Karjalan kannaksen kuntien edustajat olivat ryhtyneet keskusteluihin asioittensa ajamisesta. Siirtokarjalaisten hätä oli kärjistynyt nopeasti suureksi: kuinka tulisi toimia menetetyt omaisuuden kanssa? Kuka määritteli omaisuuden arvon ja miten sodassa tuhoutuneet rakennukset korvattaisiin? Lopullisen rauhan jälkeen tilanne oli järkkymätön – Karjalaan ei voi-

nut palata, ja asioista oli päästävä sopimukseen.

Karjalan Liiton perustamiskokous pidettiin huhtikuussa 1940. Tuore järjestö osallistui välittömästi valtakunnan politiikkaan, kuten vaikuttamalla evakkoja koskevan pika-asutuslain sekä korvauslain sisältöön. Tällaista työtä jatkettiin 1940-50-luvuilla.

Siirtokarjalaisia yhdistivät valtakunnalliset haasteet, mutta samaan aikaan yksilöt taistelivat tahoillaan jokapäiväisessä arjessa. Suomen virallinen suhtautuminen menetyksiin oli aluksi myötätuntoinen, kun karjalaisten asia oli koko Suomen asia. Kuitenkin jo evakkojen asuttaminen aiheutti ensimmäiset erimielisyydet. Värikkään poliittisen keskustelun jälkeen heidät sijoitettiin varsin tasaisesti Suomen kuntiin lukuun ottamatta Lappia ja ruotsinkielisiä rannikkopaikkakuntia.

Kokemus erotti ja yhdisti

Siirtokarjalaisten kokemukset uudesta tilanteesta vaihtelivat suures-

ti. Olivathan evakot itsessäänkin keskenään erilaisia: rajakarjalaisia ortodokseja, viipurilaisia suurkauppiaita tai kannaslaisia maanviljelijöitä.

Toisilla paikkakunnilla suhtautuminen oli hyvinkin ymmärtäväistä, kun toisaalla karjalaiset saattoivat joutua rajunkin arvostelun ja ”ryssittelyn” kohteeksi. Tähän vaikutti myös maanluovutuksellinen tilanne. Joissakin kunnissa heille palstoitettiin aivan uusia asuinalueita, kun toisaalla taas suurtilalliset joutuivat luovuttamaan isojakin viljelysalueita pienehköä korvausta vastaan.

Menetettyä ei korvannut mikään

Tyytymättömyys valtion tarjoamiin korvauksiin oli usein molempipuolista. Karjalaiset kokivat, ettei menetettyä korvaa mikään ja vastaavasti omia maitaan luovuttaneet olivat tyytymättömiä saamiensa summiin. Pääasiassa siirtokarjalaiset kuitenkin sopeutuivat

**TALVISODAN
RASKAS RAUHA**

uusiin oloihin hyvin tai kohtalaisesti, koska arjen oli jatkettava. Sodan haavoittama Suomi koki yhteistä traumaa sodan koskettaessa kaikkia jollakin tapaa. Pula-aika ja sotakorvausten ylläpitämä puute oli jokapäiväistä.

Karjalaisuus ei kuitenkaan unohdunut, vaan sitä vaalittiin muistoissa sekä yhteisissä tilaisuuksissa. Silti

Karjalaisuus 2000-luvulla

Mm. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran (SKS) organisoima, ke-säkuussa 2019 päättynyt puolen vuoden Karjalaisuus 2000-luvulla -muistitietokeruu osoitti, että karjalainen identiteetti on voimissaan vielä uudella vuosituhan-lakin. Suomen Kulttuurirahaston ja e2-ajatuspajan sitä edellisenä vuonna tekemä tutkimus paljasti karjalaisuuden olevan itse asiassa heimoidentiteeteistä vahvin koko Suomessa: Helsingissäkin karjalaisiksi itsensä identifioivat muodostivat toiseksi suurimman yksittäisen joukon heti stadilaisten jälkeen!

Kaikkiaan 80 vastaajaa tavoittanut SKS-hanke innosti niin syntyperäisiä karjalaisia kuin vanhempiensa ja isovanhempiensa kautta karjalaisuuteen kasvaneita kirjoittajia pohtimaan karjalaisuuden ole-

musta. Muistitietokeruu tuotti yli 700 sivun aineiston.

Suvun historia ja tieto omista juurista ovat monelle kirjoittajalle karjalaisuuden keskiössä. Vaikka esivanhempien vaiheista ja asuinseuduista on saatu tietoa suoraan sukulaisilta, moni kertoo laajentaneensa karjalaisuuskuvaansa myös suku- ja historiantutkimuksen, sukuseura- ja järjestötoiminnan sekä mm. eri alueisiin keskittyneiden seurojen järjestämien Karjalanmatkojen puitteissa. Karjalaisuus on monelle paitsi keskeinen osa identiteettiä, myös harrastus.

Vaikka kirjoittajat kokevat karjalaisuuden positiiviseksi voimavaraksi, monet liittävät siihen myös kipeitä muistoja sodasta, evakkoudesta ja koti-ikävästä. Moni kertoo myös uusilla asuinsijoilla koetuis-

ta vaikeuksista, kuten syrjinnästä, joka kohdistui niin lapsiin kuin aikuisiin. Toisaalta vaikeista ajoista huolimatta elämä jatkui ja uusista asuinpaikoista ihmisineen on jäänyt myös lämpimiä muistoja.

Karjalaisuuden vaalimisen toivotaan säilyvän myös jatkossa. Osa kirjoittajista toivoo, että perinteiden ja menneiden muistelun rinnalle nousisi uusia yhdessä tekemisen tapoja ja matalan kynnyksen yhteisöjä. Moni kokeekin sosiaalisen median, kuten Facebookin, karjalaisryhmissä mukana olemisen itselleen sopivammaksi yhteisöllisyyden muodoksi kuin perinteisen yhdistystoiminnan.

Lähde: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura

Karjalainen perintö elää yhä vahvana mm. suomalaisessa ruokakulttuurissa. Tästä lisää Sotaveteraaniliiton nettisivulla nyt: www.sotaveteraanit.fi

Karjalaisuus on yhä voimissaan 2000-luvulla. (kuva: Karjalan Liitto)

pysyviä ja kipeitäkin arpia jäi. Osa häivytti ortodoksisuuden elämästään ja toiset eivät suostuneet kysyttäessänsäkään keskustelemaan sotaa edeltävästä elämästään Karjalassa. Yhteistä siirtokarjalaisille oli, että elämä muuttui jollakin tapaa lopullisesti.

KATJA TIKKA
tutkija, Karjalan Liitto

Kaikkiaan kotinsa menetti liki 400 000 karjalasta. (kuva: SA-kuva)

Haapalan maalais-
JUUSTOLEIPÄ

Lähiruokaa yli 30 vuoden kokemuksella.
Siinä maistuu lähitilan maito.

RETTIG

100
1920 - 2020
esse elektro-kraft

HARTMAN
1862

**Minkä te taistelitte,
sitä me suojelemme.**

Pertis

PERUSSUOMALAISET

Aitoo Koulutuskeskus www.aitoo.fi	Palosuojamaalarit Suomessa Oy Alajärvi	Kone-Vahto Oy Kalkkinen
KJM Kupari Oy Asikkala	K & K Mustoset Ay Enonkoski, www.kkmustoset.fi	AutoDent Oy Espoo
Fingeo Oy Espoo	Sauli Rodas Oy Espoo	HAAPAJÄRVEN LÄMPÖ OY
Sora Tukku Kakko Oy Hattula, Lusi	Brando Oy Helsinki	Pesu Oy Helsinki, www.pesuoy.fi
Metrofysio Oy Helsinki, www.metrofysio.fi	Kuljetusliike V.Mönkkönen Oy Helsinki	Esa Set Up Oy Helsinki
Karhupuiston Isännöinti Oy Helsinki	Lasihemmo Oy Helsinki	Suomen Polioliitto ry Helsinki
Rail Partners Oy Helsinki	S.Eklund-Consulting Oy Ab Helsinki	Tilitoimisto Juhani Viljaranta Ky Helsinki
Suomen Ratsastajainliitto ry Helsinki	Transpap Oy Helsinki	Talkkaripalveluja pääkaupunkiseudulla www.senioritalkkarit.fi
Kensapuu Oy Himanka	Paakkisen Automaalaamo Oy Hollola	Tilipym Oy Huittinen
Talonmies- ja huoltopalvelut Oy Liljeberg & Rosell Hyvinkää	Triplan Oy Hämeenlinna	Immuno Diagnostic Oy Hämeenlinna
Lammin Kiinteistökeskus Oy Lammi	Kaivinkonetyöt A.Ollikkala Renko	HÄMEENLINNAN OSUUSMEIJERI
Joccis-Air Oy Renko	Sähkö- ja Automaatiosuunnittelutoimisto SAUT Oy Hämeenlinna	Maalausliike K.Salo Ky Härmä, www.voltinvari.fi
SOTIEMME VETERAANEJA KIITTÄEN IISALMELTA!	Arkkitehtuuritoimisto Jyrki Kihlakaski Ky Ikaalinen	SOTIEMME VETERAANEJA KIITTÄEN IMATRALTA!

VETERAANIN TIETOISKU

Sotaveteraanipiirien
sosiaalineuvojat koolla

Uusi laki työllistää yhä

Marraskuussa voimaan tullut veteraanilaki työllistää yhä, mutta sen puitteissa järjestetty koulutuskiertä on parantanut suhteita kuntiin kaikkialla

Sotaveteraanipiirien sosiaalineuvojat kokoontuivat helmikuun alussa vuotuisille neuvottelupäivilleen Helsinkiin. Päivien aikana käydään läpi edunvalvonnassa sillä hetkellä pinnalla olevia aiheita ja jaetaan uusinta tietoa, liiton sosiaalisihiteeri **Leena Seppälä** kertoo päivien sisällöstä.

”Sosiaalineuvojat ovat avainasemassa piirien veteraaniväestön tavoittamisessa ja toimivat usein yhteyshenkilöinä myös kunnan suuntaan. Heillä on vahva yhteisöllisyys, kyky saada ihmisiä yhteen sekä hyvät vuorovaikutustaidot, joiden ansiosta asioiden hoito sujuu mallikkaasti”, hän kiittelee.

Nyt pinnalla olivat paitsi perineaikaan siirtyminen, myös eduskunnassakin virinnyt keskustelu rintamatunnusten hakuprosessin avaamisesta uudelleen sekä leskien ja puolisojen asema. Veteraaniliittojen aikaansaaman, veteraanille kotiin tuotavat palvelut maksuttomaksi tekevän lain astuttua voimaan he ovatkin kasvavassa roolissa liittojen yhä jatkuvan edunvalvontatyön tavoitteissa.

Marraskuussa voimaan tullut laki on sekin yhä keskeinen osa sosiaalineuvojen työsarkaa. Lakiuudistuksen läpimenoa varmistettuaan veteraaniliittojen ja Valtiokonttorin yhteinen koulutushanke kiersi Suomea tekemässä lakia tutuksi kuntien ja veteraaniliittojen kentän välle. Kaikkiaan koulutustilaisuuksia pidettiin 26. Nyt on meneillään kolmas vaihe: sen varmistaminen, että laki ja sen tarjoamat oikeudet myös toteutuvat.

”Tähän mennessä kentältä saadut esimerkit kuitenkin osoittavat, että lakia tulkitaan ja toteutetaan eri kunnissa yhä eri tavoin”, Seppälä pahoittelee.

Kilpailutus kummeksuttaa

Pääosin sosiaalineuvojat luonnehtivat tilannetta hyväksi. Toivomisen varaa on heidän mukaansa kuitenkin tiedon kulussa kunnilta veteraanille. Kaikkien kohdalla kotiin tarjottavien palvelujen perustana toimiva henkilökohtaista palvelutarpeen kartoitusta ei myöskään tehty ennen lain voimaan tuloa, vaikka järjestöt sitä nimenomaan toivoivatkin.

Palvelut vaihtelevat piirien sisälläkin.

”Toisissa kunnissa esimerkiksi kotona kuntoutusta on paljon, toisissa taas ei juuri yhtään. Onko kyse siitä, ettei palvelua ole, vai siitä, ettei sitä osata tarjota?” pohtii erään suuren piirin sosiaalineuvoja.

Toinen osallistujien parissa keskustelua herättänyt aihe olivat veteraanien ateriapalvelut: on nimittäin käynyt ilmi, ettei monessa kunnissa tarjota veteraanille kuin yksi ruoka, vaikka hänellä on oikeus kolmeen päivittäiseen ateriaan, myös viikonloppuisin.

Ongelmia aiheuttaa myös palvelutarjoajien kilpailutus kunnissa.

”Kunta on kilpailuttanut osan palveluista, muttei kaikkea, minä seurauksena siellä on nyt veteraaneja ilman siivouspalveluja.

Veteraanit kun eivät halua vaihtaa heille tutuksi tullutta kävijää, joka osaa auttaa muutenkin ja tuo tarvittaessa vaikka maitopurkin”, kerrotaan muutamastakin piiristä.

Ikääntyneen ja usein yksinasuvan vanhuksen kohdalla on kyseessä paitsi tottumus-, myös turvallisuuskysymys: ei kukaan meistäkään päästäisi ketä tahansa omaan kotiinsa.

Kaikki palvelutarjoajat eivät edes pysty osallistumaan tarjouskilpailuihin.

”Kuntien asettamat kriteerit ovat niin kovat: esimerkiksi pienyritykset eivät pysty laskemaan hintaa lopputtomiin eikä heillä ole resursseja ottaa hoidettavakseen kunnan edellyttämää asiakasmäärää”, piireistä huomautetaan.

”Laissa kuitenkin mainitaan, että veteraanien toiveet tulee ottaa ensisijaisesti huomioon”, kritisoi yksi sosiaalineuvoja.

”Eivät veteraanitkaan kilpailuttaneet Talvisotaa vuonna 1939 esimerkiksi ruotsalaisten kanssa, vaikka aavistivatkin, että seuraavat vuodet ollaan harmaissa!”

Parempaa yhteistyötä

Huolta herättää myös se, osataanko kunnissa reagoida riittävän no-

Sotaveteraaniliiton sosiaalisihiteeri **Leena Seppälä** (eturivissä toinen vas.) kiittelee neuvottelupäivän elävistä keskustelua.

peasti palvelutarpeen muutoksiin.

”Ei syksyllä tehty peruspalvelutarpeen arviointi riitä, kun puhutaan iäkkäistä veteraaneista, joiden kohdalla tilanne saattaa jo viikossa olla ihan toinen”, eräs pitkään tehtävässään toiminut sosiaalineuvoja muistutti.

Hän myös esitti palveluntuottajille toiveen riittävästä koulutuksesta ja keskustelua siitä, mitä kotiin meneminen edellyttää.

”Se henkilö on monesti yksinasuvan vanhuksen ainoa juttukaveri. Haasteita aiheuttavat liian tiukkojen aikataulujen lisäksi myös yhteisen kielen puute.”

Osa veteraaneista on yhä palvelujen ulkopuolella - omasta tahdostaan.

”Vaikka on tavoitettu ja monta kertaakin tarjottu, eivät he suostu ottamaan mitään palveluita vastaan”, yllättää yksi sosiaalineuvoja.

”Etenkään naisveteraanit eivät halua, että kotiin tulee joku”, jatkaa toinen.

Epäselvyyttä ja tyytymättömyyttä on omaisissa kentän mukaan herättänyt uuden lain myötä muuttunut omaishoitajan asema

”Alle 75-vuotiaan, vanhuspal-

velulain piiriin kuulumattoman omaishoitajan kohdalla kunnat voivat tehdä tarveharkinnan linjastaan ja vähentää omaishoidon tukea kun veteraanille valitaan kotiin tuotavat palvelut. Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaan mikäli ihminen saa omaishoitajastatuksen ja -tuen, hänen myös odotetaan tekevän tiettyjä tehtäviä, jotka muuten kuuluisivat uuden lain puitteissa tarjottujen palveluiden piiriin”, Seppälä opastaa.

Sosiaalineuvojat arvelevat, että vasta syksyllä pystytään tekemään kattavia arvioita lain käyttöönoton onnistumisesta. Jo tähän mennessä tilanteen kerrotaan muuttuneen parempaan suuntaan, yllättävälläkin tavalla.

”Koulutuskiertue oli erittäin onnistunut ja sen myötä yhteys ja yhteistyö kuntiin on parantunut”, kerrottiin kaikkialta.

”Asenteet ovat muuttuneet kunnissa todella paljon eikä meitä enää pidetä vihollisina, vaan nyt meistä kaikista tuntuu, että me olemme samalla asialla!”

ARIELA SÄKKINEN

VETERAANIE ETUUDET VUONNA 2020

Suomen sotien 1939- 1945 sotainvalideilla sekä rintamatehtävissä olleilla miehillä ja naisilla eli rintamaveteraaneilla on laeissa ja asetuksissa säädetty oikeus saada valtion varoin eräitä erityisuuksia. Osittain niiden saantiin ovat oikeutettuja myös eräissä sotaan liittyvissä tehtävissä palvelleet henkilöt sekä vuosien 1945- 52 miinanraivaajat. Edellä mainituilla on oikeus kuntoutukseen

Valtiokonttorin kautta ja miinanraivaajilla oikeus myös rintamalisään.

Erityisuuksia rintamaveteraaneille ja heihin rinnastetuille henkilöille myönnetään myös kuntien ja seurakuntien varoista. Julkisyhteisöjen antamaa tukea täydentävät säätiöiden ja yhteisöjen rintamaveteraaneille myöntämät avustukset.

Vuoden 2020 alussa tunnuksen omaavien veteraanikuntoutukseen ja palveluihin oikeutettujen veteraanien määrä oli 8047.

Seuraavassa on perus- ja viitetietoja edellä tarkoitetuista etuuksista.

Rintamaveteraanien tunnuks

Rintamaveteraaneille myönnettyjä tunnuksia ovat

- rintamasotilastunnus(miehille)
- rintamapalvelustunnus(naisille)
- rintamatunnus(rintamalinnoittajille)
- ulkomaalaisen rintamasotilastunnus (ulkomaalaisille vapaaehtoisille)

Kaikkien näiden tunnusten hakuaika päättyi 31.12.1994. Tunnuksia ei voi enää hakea.

Matkakustannukset

Kansaneläkelaitos maksaa kuntoutettavalle rintamaveteraanille ja hänen kanssaan kuntoutuksessa olleelle aviopuolisolle matkasta aiheutuneet tarpeelliset matkakustannukset kokonaisuudessaan. Matkat kuntoutukseen tilataan Kelan ilmoittaman taksin alueellisesta tilausnumerosta kuten muutkin terveyspalvelujen matkat.

Rintamaveteraanin on matkakorvausta hakiessaan esitettävä Kansaneläkelaitokselle:

- kunnan antama kuntoutusmaksusitoumus tai kopio hyväksymispäätöksestä
- selvitys kuntoutuksen osallistumisesta, joka voidaan antaa esim. Kansaneläkelaitoksen lomakkeella

Lisätietoja saa Kansaneläkelaitoksen toimistoista. Veteraanin leskellä ei ole kuntoutusoikeutta veteraanikuntoutuksen kautta.

LISÄT

Rintamalisä

Rintamalisä maksetaan henkilölle, jolle on myönnetty jokin rintamaveteraanien tunnus sekä henkilöille, jolle Sota-arkisto on antanut todistuksen osallistumisesta miinanraivaukseen 1945- 1952. Rintamalisää maksetaan myös ulkomailta asuville henkilöille.

Rintamalisä on 50,68 euroa kuukaudessa, 1.4.2020 alkaen 125,00 euroa. Rintamalisä on verotonta tuloa ja sitä ei oteta huomioon tulona määriteltäessä asiakasmaksuja. (Asiakasmaksulaki 29§, (24.4.2003/328))

Ylimääräinen rintamalisä

Ylimääräistä rintamalisää maksetaan henkilölle, joka saa sekä rintamalisää että kansaneläkettä. Ylimääräinen rintamalisä on 25- 45% siitä eläkkeensaajan kansaneläkkeestä, joka on suurempi kuin 91,33 euroa. Kun hakijalla ei ole lainkaan muita eläkkeitä, jotka vähentäisivät ylimääräistä rintamalisää, hänelle maksetaan suurin mahdollinen rintamalisä. Suurin mahdollinen ylimääräinen rintamalisä maksetaan eläkkeensaajalle, joka ei saa sen määrää pienentäviä eläkkeitä, kuten eläkettä ulkomailta.

Suurin mahdollinen ylimääräinen rintamalisä on

- yksin asuvalle 257,19 e/kk
- parisuhteessa olevalle 225,21 e/kk

Ylimääräistä rintamalisää sai vuoden 2020 alussa 3589 veteraania, miehiä heistä oli 1607 ja naisia 1982.

Veteraanilisä

Veteraanilisä maksetaan tunnuksen omaavalle veteraanille silloin kun hän saa ylimääräistä rintamalisää ja korotettua tai ylintä eläkettä saavan hoitotukea. Veteraanilisää ei tarvitse erikseen hakea, jos edellä mainitut ehdot täyttyvät. Lisä maksetaan Kelan kautta. Veteraanilisän määrä on 107,49 euroa kuukaudessa ja se on verotonta. Se ei pienennä eläkkeensaajan asumistukea. Lisä maksetaan myös laitoshoidossa olevalle veteraanille, mutta se otetaan huomioon pitkäaikaishoidon maksussa, jonka laitos tai kunta perii veteraanilta.

KUNTOUTUS

Rintamaveteraanien kuntoutuslain nojalla kuntoutusta voi saada henkilö, jolle on myönnetty rintamasotilas-, rintamapalvelus tai rintamatunnus.

Laitoskuntoutusta myönnetään seuraavasti:

Laitoskuntoutus (toimintakykyluokka III)	Enintään 10 vuorokautta kalenterivuodessa
laitoskuntoutus rintamaveteraanille, jolla on vamma tai sairaus, joka aiheuttaa toimintakyvyn häiriöitä (toimintakykyluokka I tai II)	2-4 viikkoa kalenterivuodessa, jos se on kuntoutuksen tavoitteiden kannalta perusteltua

Avokuntoutus:

päiväkuntoutusta III- toimintakykyluokan rintamaveteraanille ja aviopuolisolle	enintään 10 päivää kalenterivuodessa
päiväkuntoutusta I- ja II- toimintakykyluokan rintamaveteraanille ja aviopuolisolle	enintään 20 päivää kalenterivuodessa
avokuntoutusta III- toimintakykyluokan rintamaveteraanille	enintään 20 käyntikertaa kalenterivuodessa
muuta avokuntoutusta I- ja II- toimintakykyluokan rintamaveteraanille	enintään 30 käyntikertaa kalenterivuodessa

Avokuntoutusta voidaan antaa esimerkiksi seuraavasti:

- Toimintakykyluokkaan III kuuluva rintamaveteraani
- avokuntoutus 2 x 10 hoitokerran sarja
- Toimintakykyluokkaan I ja II kuuluva rintamaveteraani
- avokuntoutus 3 x 10 tai 2 x 15 hoitokerran sarjoina

Kuntoutuksen pituudet on säädetty rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetussa asetuksessa. Rintamaveteraanin tuettu kotona kuntoutuminen voi olla ennaltaehkäisevää, toimintakykyä yllä pitävää kotona tai palvelutalossa selviytymistä tukevaa toimintaa. Toimintakyvyn arviointi toteutetaan omassa asuinympäristössä. Tuettu kotona kuntoutuminen katsotaan kuuluvaksi sekä kuntoutukseen että yhdeksi kotona asumista tukeväksi palveluksi.

Aviopolison kuntoutusoikeus

Yhteisen kuntoutusjakson tavoitteena on pyrkiä parantamaan rintamaveteraanin kuntoutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttamaan veteraanin kotona selviytymiseen, mm. tuemalla hoitavan aviopolison jaksamista. Yhteisen kuntoutusjakson tarpeen ja tarkoituksenmukaisuuden arvioi sekä kuntoutuspäätöksen tekee lähettävä terveyskeskus tai kunnan määräämä viranhaltija. Aviopolison osallistuminen ei lyhennä rintamaveteraanin kuntoutusjaksoa. Kuntoutuspäätöksen tekijä arvioi samanaikaisen kuntoutusjakson pituuden, tarpeen ja tarkoituksenmukaisuuden. Yhteisen kuntoutusjakson edellytyksenä on molempien aviopolisoiden yhteinen tahto. Aviopolisoilla on oikeus osallistua veteraanin kanssa samanaikaisesti veteraanin kanssa laitos- tai päiväkuntoutukseen, mutta ei avokuntoutukseen.

Aviopolison kuntoutusjakso ei saa olla rintamaveteraanin jaksoa pidempi.

Eräissä sotiin liittyvissä tehtävissä palvelleiden kuntoutus

Vuonna 1997 annetun lain mukaan voivat 1939-1945 tai niiden jälkeen eräissä Suomeen sotiin liittyvissä tehtävissä palvelleet henkilöt, joille Sota-arkisto on myöntänyt todistuksen palvelusta, voivat hakea kuntoutusta Valtiokonttorin kautta. Tähän ryhmään kuuluvat tunnuksettomat, henkilöt, joille olisi annettu jokin rintamaveteraaneille tarkoitettu tunnus (rintamasotilastunnus, rintamapalvelustunnus tai rintamatunnus), jos he olisivat hakeneet tunnusta sen hakemiselle asetetussa määräajassa eli vuoden 1994 loppuun mennessä. Ulkomaalaiset vapaaehtoiset, jotka vuosien 1939-1945 sotiin aikana ovat palvelleet ulkomaalaisina vapaaehtoisina osallistuen varsinaisiin sotatoimiin Suomen puolustusvoimien joukoissa ja jotka asuvat joko Suomessa tai entisen Neuvostoliiton alueella. Miinojen raivaajat, jotka ovat osallistuneet vuosina 1945-1952 puolustusvoimien alaisina merimiinojen raivaukseen tai raivausesteiden purkamiseen merivoimien alusyksiköissä tai maamiinojen raivaukseen Pohjois-Suomessa. Sairaanhoitotehtävissä palvelleet, jotka vuosien 1939-1945 sotiin aikana ovat palvelleet sairaanhoitotehtä-

vissä puolustusvoimien hoitopaikoissa sekä asevelvolliset, jotka 1939-1945 sotiin aikana ovat palvelleet puolustusvoimien koulutuskeskuksissa asevelvollisuuslain nojalla määrättyinä. Näiden kaikkien ryhmien haku-aika palvelun piiriin päättyi 31.12.2004.

Karjanajajat, jotka 1939-1945 sotiin aikana ovat toimineet karjan evakointitehtävissä ja partisaani-iskujen uhrin, jotka ovat 1939-1945 sotiin aikana joutuneet partisaani-iskujen uhreiksi. Haku-aika palvelun piiriin päättyi 31.12.2006.

Laitoskuntoutusjakso voidaan Valtiokonttorin harkinnan mukaan jakaa aviopolison kanssa. Vuodelle 2020 on varattu 2,5M€. Kuntoutukseen oikeutettujen määrä on noin 2700, joista kuntoutettavien määrän arvioidaan olevan 843 henkilöä.

AVUSTUKSET

Rintamaveteraaneille kotona asumista tukevat palvelut

Rintamaveteraanin tuloja ei tarvitse selvittää, vaan palvelun tarve on ratkaiseva. Kuntien valtiolta veteraanien palveluihin saama määräraha käytetään rintamaveteraanin itsenäistä selviytymistä tukeviin palveluihin ja niistä aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen. Palveluiden myöntäminen perustuu palvelutarpeen arviointiin. (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista, 15§ (30.12.2014/1323)) Yleisimpiä veteraanien tarvitsemia palveluita ovat; siivous, ateriapalvelu, kylvytysavut, vaatehuolto, asiointipalvelut, sairaanhoito, jalkahoito ja kodissa tehtävät pienet muutostyöt kuten kynnysten poisto, tukikaiteiden asentaminen, luiskat portaikkoihin sekä pihatyöt, sosiaalinen kanssakäyminen ja tuettu kotikuntoutus sekä omaishoidon kustannukset.

Sotainvalideille, joiden sotilasvammalain mukainen työkyvyttömyysaste on vähintään 10%, ei voida antaa tämän määrärahan perusteella rintamaveteraaneille tarkoitettuja kunnallisia avopalveluita, vaan he saavat palvelut sotilasvammalain perusteella.

Hammashoito veteraaneille ja miinanraivaajille

Omapastuuosuuden selvittämiseksi on etenkin ennen suuria hoitotoimenpiteitä varten syytä ottaa selvää siitä, paljonko hoidosta jää itselle maksettavaksi. Hammaslääkäriltä saa kustannusarvion tulevan hoidon kustannuksista.

Ulkomaalaisen vapaaehtoisen rintama-avustus

Suomen sodissa 1939-1945 vapaaehtoisesti palvelleelle ulkomaalaiselle rintamasotilaille, joka asuu Virossa tai muualla entisen Neuvostoliiton alueella vaikeissa taloudellisissa oloissa taikka asuu pysyvästi Suomessa, voidaan hakemuksesta myöntää rintama-avustusta. Ulkomaalaisella rintama-

sotilaalla tarkoitetaan tässä henkilöä, jolle on myönnetty ulkomaalaisen rintamasotilastunnus tai joka täyttää tunnuksen myöntämisen edellytykset. Kertakorvauksena myönnettävän avustuksen määrä vuonna 2020 on 2000,00 euroa.

Hautausmaksut

Vuoden 2004 alusta voimaan tulleen hautausoimilain mukaan evankelisuterilaisen kirkon seurakuntien ja seurakuntayhtymän hautausmaat ovat yleisiä hautausmaita. Niillä hautausoimessa perittävien perusteiden tulee olla samat kaikille. Laissa on olemassa poikkeussäännös, jonka nojalla seurakunta tai seurakuntayhtymä voi myöntää kokonaan tai osittain vapautuksen hautausoimesta perittävistä maksuista, jos vainaja on ollut rintamaveteraani, tai siihen rinnastettava. Maksuvapautus voi koskea myös edellä tarkoitettua henkilön puolisoa.

Valtiokonttori maksaa hautausapua, jos sotainvalidille vahvistettu työkyvyttömyysaste oli vähintään 20%.

Kuntien etuudet veteraaneille

Kuntakohtaisia etuuksia ovat mm. terveyskeskuskäyntien, joukkoliikenteen käytön ja ajoneuvon pysäköinnin maksuttomuus sekä avustukset hammashoidon ja silmälasien hankinnassa. Tietoja näistä etuuksista saa oman kunnan palveluneuvonnasta ja paikallisesta veteraanijärjestyksestä. Eräissä kunnissa etuuksia myönnetään myös puolisoille ja leskille.

Veteraaniliittojen ja -piirien kautta haettavat avustukset vuonna 2020

Vähävarainen, ylimääräistä rintamalisää saava, Suomen Sotaveteraaniliiton jäsenjärjestykseen tai Rintamaveteraaniliiton osastoon kuuluva veteraani, hänen puolisonsa tai veteraanin leski voivat hakea taloudellista avustusta liittojen kautta. Tuloraja on 1 400 euroa/kk. Hakemukseen on liitettävä verotodistus tai Kelan todistus ylimääräisestä rintamalisästä sekä kuitit niistä kuluista, joihin avustusta haetaan. Avustuksia myönnetään lääke- ja hoito kulujen omavastuuosuuksiin, apuvälineisiin ja kotona asumista tukeviin kodin muutostöihin. Avustuksen suuruus on keskimäärin noin 100-800 euroa, riippuen aiheutuneista kustannuksista. Avustusta voi saada Sotaveteraaniliiton perinne- ja tukisäätiön, Turvallisuuden tuki, Eileen Starckjohann ja Thelma Starckjohann-Bruun säätiön ja Kaatuneiden Muistosäätiön myöntämistä varoista tai veteraanikeräyksen tuotosta. Hakemuksia saa liittojen piireistä, osastoista, yhdistyksistä tai Suomen Sotaveteraaniliiton internet-sivuilta, www.sotaveteraanit.fi, josta löytyvät myös tarkemmat ohjeet avustusten myöntämiseksi. Hakemukseen on merkittävä hakijan tiedot sekä tilinumero on ilmoitettava IBAN-muodossa

TEKSTI: LEENA SEPPÄLÄ

Veteraanien kuntosaliryhmässä virkistyy keho ja mieli

Laakson sairaalassa toista vuotta kokoontuva ryhmä täydentää helsinkiläisveteraaneille kotiin tarjottavaa tuettua kuntoutusta

Kello ei ole vielä varttiakaan vaille, mutta melkein kaikki ovat jo paikalla ja helsinkiläisen Laakson sairaalan käytävällä vaihdetaan jo innokkaasti kuulumisia.

”Tänne on niin kiva tulla!” hihkaisee Vuosaaresta saapunut **Leo Helander**.

Talvitauko on ohi ja pian alkaa Helsingin kaupungin rintamaveteraanien tuettua kotona kuntoututumista (TUKO) täydentävän kuntosaliryhmän kevätkausi.

”Meitä on TUKOssa kuusi työntekijää. Käymme pääasiassa kotona, missä jumpataan, käydään ulkoilemassa, pelataan ja käydään museoissa”, lähihoitaja **Sirpa Rantala** kertoo.

”Fysioterapian muuttaessa Laakson sairaalasta Kivelään, vapautui täällä aikoja, ja keksimme aloittaa kuntosaliryhmän, johon ilmoittautui seitsemän halukasta kuntoutujaa.”

Kasvava kiinnostus

Maaliskuussa 2019 startanneessa, aina perjantaisin kokoontuvassa ryhmässä on tätä nykyä kuusi veteraania. Kiinnostusta toimintaan on: tammikuun lopulla aloitti toinen, maanantaisin kokoontuva ryhmä ja juuri tehtiin päätös kolmannenkin ryhmän käynnistämisestä.

”Jos veteraanilla on kahden viikon laituskuntoutusjakso, saavat he TUKOa 10 kertaa vuodessa. Mikäli ei ota laituskuntoutusta, niin voi valita 30 kertaa TUKOa ja 10 kertaa fysioterapiaa, tai vaikka 30 kertaa fysioterapiaa ja 10 kertaa TUKOa. Tämä tulee halukkaille siihen päälle”, Rantala tarkentaa.

Ryhmä on osallistujille maksuton, kyyditys hoituu maksuttomin veteraanitaksein. Yhtä lukuunottamatta eivät Laakson veteraanit ole mukana veteraaniliittojen toiminnassa, joten entuudestaan he eivät toisiaan tunteneet. Täällä on kuitenkin tutuiksi tultu, Helander iloitsee.

”Mikä täällä on parasta? No kaikki! Tämä jumppaaminen pitää kuntoa yllä. Minäkin olen jo tämän ansiosta saanut hieman lääkitystäkin

lopetettua”, kehaisee puotilalainen **Jukka Koskimies**.

Säännöllisesti mukana

Ryhmäläiset saapuvat salille uskollisesti joka viikko, eivätkä edes leikkaukset ja muut operaatiot saa heitä pysymään poissa. Väliin ohjaajien täytyykin varmistaa, että muistetaan ottaa tarpeeksi varovaisesti.

”Muista ne tauot!”, toruu Rantala hellästi **Raimo Frimania**.

”Raimo on vähän sellainen ylisuorittaja, eikä millään muistaisi levätä sarjojen välissä”, hän hymyilee käsivarsia treenaavan Frimanin suuntaan.

”Eihän se mitään kuntoilua ole, jos koko ajan taukoja pitää!” huudahtaa Friman ja väläyttää ison hymyn.

Liikunta onkin aina ollut osa tämän hurmuran elämää, vaikka hän silmää iskien valitteleekin olevansa ”niin huonossa kunnossa”.

”Minä olen urheilullinen koko elämäni. Yleisurheilua. Kaikki muu meni, paitsi nyrkkeily ja paini. Niistä minä en tykännyt.”

Valttina monipuolisuus

Monipuolisuus on täälläkin valttia.

”Täällä on tapana käydä kaikki vempaimet läpi”, kertoo **Harry Yletyinen**.

”Ja saa tehdä ihan omaan tahtiin”, kiittelee **Elsa Kenttämaa**.

Lauttasaaresta kotoisin olevalla **Annikki Forsiuksella** on kaiken muun ohessa tapana polkea kuntopyörällä viisi kilometriä. Nuoresta saakka lotissa mukana ollut Forsius lähetettiin heti ylioppilaaksi kirjoitettuaan Viipurin lähelle Antrean koulutukseen.

”Sitten kesäkuussa 1944 alkoi se suurhyökkäys Kannaksella. Minulla oli littera viimeiseen junaan Viipurista, mutta siellä oli niin kauhea kaaos, etten minä voinut jättää ihmisiä sinne. Meitä oli muutama, jotka jäimme auttamaan siirtoväkeä muuttokuormiensä kanssa. Oli valoisaa, joten lentokoneet oikein kyttäsivät paikkoja. Me tultiin sitten kävellen sieltä pois. Saatettiin ensin

ne evakot vastaanottokeskukseen ja tultiin Helsinkiin. Oli juhannusaatto ja pääkaupunki oli ihan tyhjä.”

Ryhmäläisten mukaan hyödyt eivät ole pelkästään fyysisiä.

”Kyllä tässä mielikin virkistyy. Me ollaan kaikki saman ikäisiä ja koettu samanlaisia”, Forsius huomauttaa. Koskimies on samaa mieltä.

”Täällä näkee ja tapaa veteraaneja muutenkin kuin juhlapuvuissa – ihan ihmisinä!”

ARIELA SÄKKINEN

Pienessä ryhmässä henkilökohtaista ohjausta ehtivät saada kaikki. Nyt vuorossa Raimo.

Toimenpiteestä toipumassa oleva Harry oli jo odottanut pääsevänsä kuntoilemaan.

Annikki treenaa käsivarsia, taustalla Raimo ja polkemassa Leo sekä Jukka.

Rakennus ja Maalaus K.Tiippana Imatra	Hirvijärven Osuusmeijeri Jalasjärvi	Rakennusentisöinti- liike Ukri Oy Janakkala
Metsäpalvelu Turunen Oy Eno	MP-Mesta Heikkinen T:mi Joensuu	Itä-Karelian Kuljetus Oy Ilomantsi
K-Market Juuka	SOTIEMME VETERAANEJA KIITTÄEN JUUPAJOELTA!	Kruunu Herkku, -Suomen Juvalla käsintehtyä kotiruokaa- www.kruunuherkku.fi
Sähköurakointi Aho Oy Säynätsalo	Suomen CNC-Koneistus Oy Jyväskylä	Erikoispurku Oy Jyväskylä
Osuuskunta Kainuun Kanerva Kajaani	ADS-Group Oy Kalajoki	Ourex Oy Kangasala
Suurkiitokset Teille Sotiemme Veteraanit! Raimo Hakkarainen Oy, Ruutana	Kangasalan Autokatsastus Oy Lentola, Kangasala, www.kangasalanautokatsastus.fi	Kuljetuspalvelu Vatiala Oy Kangasala
Pesula Marko I.Lahtinen Kankaanpää	Sähköinsinööritoimisto Seppo Räsänen Oy Karkkila	T:mi Peter Villanen Kemiö
Thinkflow Oy Kerava	Sisäilmasepät Oy Kirkkonummi www.sisailmasepat.fi	Lautta-Sähkö Oy Kirkkonummi
Edika Ay Kirkkonummi	Kuljetus Leppänen Oy Kittilä	Levin Huoneistolomat Oy www.levinhuoneistolomat.fi
Kuljetus Kujala & Muuri Ky Kotka	Insinööritoimisto H.Eskelinen Oy Kotka, www.heske.fi	Logcoy Oy Myllykoski
KUOPION WOODI OY	Manor Oy Kuortane	Yli-Kaatiala Forest Oy Kuortane
Pölkky Oy Kuusamo	Dosetec Exact Oy Nastola, www.dosetec.fi	Toimistotiimi Bello Forme Oy Lahti
Isännöinti Duo Oy Lahti	Nastolan Forest Huolto Oy Lahti	www.karirakenne.fi

Puna-armeijan joukot marssivat Viipuriin Talvisodan päättymisen jälkeen 14. maaliskuuta 1940.

Aavetykin arvoitus Talvisodan Viipurissa

Talvisodan sytyttyä marraskuun 30. päivänä 1939 Viipurista poistui tuhansia ihmisiä. Jouluaattona alkoi kaupunkiin jääneiden kuukausia kestänyt piina, jonka he nimesivät "Aavetykiksi." Mistä oikein oli kysymys?

Ensimmäiset kolme räjähdystä kuultiin keskikaupungilla varhain jouluaattona ja lisää tuli kaikkiaan kuusi, 2 x 3 sarjoissa. Myöhemmin jyrähdyksiä rekisteröitiin vielä lisääkin.

Keskuspoliisiasemalla kaksi poliisia ja vartiopaikallaan ollut ratsupoliisi saivat surmansa, samoin armeijakunnan autokorjaamossa yövuorossa ollut auton asentaja. Sähkölaitoksen katto romahti ja kaupungista oli sähköt poikki.

Näin alkoi joulun vietto Viipurissa 1939.

Näkymätön vihollinen

Tällä kertaa asialla eivät olleet lentokoneet. Aattona virinnyt pelko

palasi Viipuriin joulupäivän iltana, jolloin aavetykki lähetti taas uuden sarjan ja sen jälkeen vielä viisi sarjaa säännöllisin välein. Ilmapommituksista varoitettiin hälytys sireeneillä, mutta aavetykin laukauksista ei voitu mitenkään varoittaa etukäteen. Kun mysteeriä ei kyetty selvittämään, kaupungin evakuointia vauhditettiin. Kaikkia, joilla ei ollut ehdottoman välttämättömiä tehtäviä kaupungissa, kehoitettiin lähtemään.

Sotapoliisit olivat jo jouluaattona yhteydessä Viipurin linnan II Armeijakunnan esikuntaan ja kaupungilta kerättiin Aavetykin kranaattien sirpaleita. Niitä ampuvia tykkeitä vihollisella varmaan oli, mutta missä? Kaukana joka tapa-

uksessa, koska niiden laukauksia ei kaupunkiin kuultu.

Lentäjät havaitsivat

Joulukuun 30. päivän iltana Aavetykki jatkoi lauluaan. Tästä löytyy merkintä myös II Armeijakunnan komentajan, kenraaliluutnantti **Harald Öhqvistin** muistelmista ja päiväkirjamerkinnöistä, joista niistäkin heijastuu epätietoisuus siitä, mistä oikein oli kysymys.

Sitten tulee Öhqvistin päiväkirjamerkintä: "Lentäjähavaintojen mukaan tykit ovat rautatievaunuihin asennettuina Perkjärven aseman ja vierustan välisellä pistoraiteella. Tuliaseasta Viipuriin keskimäärin 38 km."

Lentäjien paikallistama järeä rautatiepatteristo koostui kevyemmästä kolmen (todellisuudessa neljän) tykin 180 mm patterista ja järeästä 12 tuuman kolmitykkisestä patterista. Ne sijaitsivat pääpuolustuslinjamme etupuolella alueella, josta olivat sodan alussa vastanneet suo-

jajoukot, jotka olivat ainakin Päämajan tulkinnan mukaan joutuneet luopumaan asemistaan liian nopeasti, jolloin puna-armeijalle oli avautunut mahdollisuus perustaa oma tuliasemansa noin kymmenen kilometrin päähän. tuliasema, saatuaan myös rautatieosuuden Leningradista Perkjärvelle kuntoon.

Ammunta oli väistämättä enim-

mäkseen summamutikassa tapahtuvaa kartta-ammuntaa. Ainakin siviiliväestöä ajatellen niiden terrori- ja häirintävaikutus oli kuitenkin merkittävä. Todellisuudessa 12 tuuman tykit eivät kuitenkaan voineet olla Perkjärvellä vielä joulukuussa, koska toimivat Talvisodan alussa Laukaanlahdella ja Krasnaja Gorkassa Suomenlahden etelärannalla.

NL:n Talvisodan jälkeen Suomelta vuokraamaansa Hankoniemeen siirtämien 12-tuumaisen Aavetykkien ammuksia ovat varsin järeää tekoa.

TALVISODAN RASKAS RAUHA

Aavetykki oli siis löytynyt, mutta ei vaiennettu ja toisin kuin vihollisen lentokoneet, muistutti se kauhistuneita kaupunkilaisia olemassaolostaan säästä riippumatta.

Arvoitus ratkeaa

Öhqvistin muistiinpanojen ja Viipurin Väestösuojelun (VVS) sotapäiväkirjan mukaan ”Pitkäksi Ryssäksi” ristityt Aavetykit vain jatkoivat Viipurin terrorisointia. 11.2.1940 näyttää olleen eräänlainen huippukohta: ”rumputulisunnuntaina” historiaan jääneeltä päivältä kirjattiin kuutisenkymmentä eri räjähdysmerkkintää.

Kannaksen puolustus murtui 14. Helmikuuta Summassa. VVS:n mukaan Viipurissa oli kuitenkin edelleen pahoja pommituksia ja kranaatinräjähdyskiäkin. Öhqvistin merkinnät kertovat ”Pitkän

Ryssän taas ampuneen Viipurin itäosiin, joita se tulitti jo eilen kauaskantoisella tykistöllä. Osalla laukauksista oli toinen kaliiberi kuin Pitkällä Ryssällä”.

Näyttää siltä, että asialla olivat

aina helmikuulle saakka olleet 180 mm:n tykit, joiden kantama juuri ja juuri riitti Viipuriin. 12 tuuman tykit tulivat mukaan vasta helmikuussa. Ehkä Öhqvist tarkoittaa juuri niitä ”toisesta kaliiberista” kirjoittaessaan?

”Ilmapommitusten tuhon sunnuntaina” eli 18. helmikuuta VVS raportoi aavetykin kranaattejakin 16 kpl. Kolme päivää myöhemmin lentopommitukset alkoivat olla ohi vihollisen maajoukkojen vähitellen lähestyessä kaupunkia. Aavetykit tärisyttivät kuitenkin edelleen rautatunutta Viipuria. Helmikuun loppua kohden se vihdoinkin vaikenä rintamalinjojen siirtyttyä jo niin lähelle Viipuria, että kaupunkiin saatiin ammuttua tavallisellakin kenttätykistöllä. Raskaan kenttätykistön yksiköt olivat sinne ylittäneet jo aiemmin, vaikka niiden iskemiä ei Viipurissa oikein osattukaan erottaa ankarien ilmapommitusten räjähdyksiltä.

Tuossa vaiheessa siviiliväestö oli jo käytännössä kokonaan hävinnyt ja Viipurissa oli jäljellä enää sotilaita. Tässä vaiheessa heräsivät epäilykset. Voisiko olla, että Aavetykien tulta oli johdettu saarretusta Viipurista käsin? Aiheettomia epäilykset eivät välttämättä olleet, sillä Viipurista löytyi suomalaisten jättäessä kaupungin 13.3.1940 hyvin epävakaata väkeä.

Asioita tuntevien keskuudessa Aavetykkien ammunnat ovat herättäneet kaikenlaista pohdintaa siitä, miten ammunta oikein teknisesti järjestyi. Jossain tästä täytyy tietoa olla, mutta 80 vuotta myöhemmin kukaan ei vastauksia kuitenkaan ole läheskään yhtä paljon kuin kysymyksiä.

GÖRAN LINDGREN

Sotahistorian harrastajatutkija

RAKUUNASOITTOKUNTA

DRAGONMUSIKKÄREN | THE DRAGOON BAND

SOTA LUO LAULUNSA

Talvisodan päättymisen 80 v. -muistokonsertti

Pe 13.03.2020 klo 19, Lappeenranta-sali

Musiikkimajuri Riku Huhtasalo, kapellimestari

Mari Palo ja Ville Rusanen, laulu

Seppo Hovi, tarinat ja juonto

Kuoroina Karjalan Laulu-Veikot, Kaukaan Laulumiehet sekä Kimpisen musiikkiluokkien kuoro

Maksuton sisäänpääsy ilmaislipulla, ohjelma 10 € Konsertin tuotto menee lyhentämättömänä sotaveteraanien hyväksi. Ilmaisliput noudettavissa asiakaspalvelukeskus Winkistä (kaupungintalo) ja matkailuneuvonnasta (Iso-Kristiina) 9.3. alkaen.

Tilaisuus on samalla 54. Sotaveteraaniviikon päätösjuhla.

Puolustusvoimat

LAPPEENRANTA

LAPPEENRANNAN
EV.LUT. SEURAKUNNAT

VALTAKUNNALLISEN SOTAVETERAANIVIIKON AVAUS ROTUAARI 7.3.2020

Valtakunnallista Sotaveteraaniviikkoa on vietetty Suomen itsenäisyyden 50-juhlavuodesta 1967 lähtien.

OHJELMA

- 11:50 Lippuairue/-kulkue
12:00 Suomalaisen ratsuväen marssi 30-vuotisessa sodassa
Jääkärimarssi
Tervehdyssanat
Reijo Sallinen | puheenjohtaja, Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri
Talvisodan värnikit
Sotaveteraaniviikon avaus
Erkki Heikkinen | puheenjohtaja, Suomen Sotaveteraaniliitto
Aarno Strömmer | kunniapuheenjohtaja, Suomen Sotaveteraaniliitto
Sillanpään marssilaulu
Veteraanin iltahuuto
12:30 Muistoja Pohjolasta

Musiikki: MPK Pohjois-Suomen soittokeuhka | Oulun Sotaveteraanikuoro

OULU

PS. Jutun Viipurin tuhon sunnuntaista ja 114 Summan sankarivainajan traagisesta kohtalosta löydät nettisivuiltamme:
www.sotaveteraanit.fi

Talvisotakirjat myivät, mutta niiden painaminen lopetettiin

Molotovin kiukku tyrehdytti muistelemisen

Talvisotaa seurannut kirjatulva täytti kustantajien rahakirstut ja lehtien yleisönosastot, mutta uhkasi naapurisopua. Sotamuistelmia ilmestyi kymmenittäin ja niitä painettiin suuria määriä, mutta Moskovan vaatimuksesta kirjat oli pakko vetää pois kaupoista syksyllä 1940

Ensimmäinen talvisotakirja, **Onttoni Miihkalin** (oikea nimi **Mikko Karvonen**) *Suomussalmen sotatanterilla* ilmestyi jo talvisodan aikana. Se tuli painosta maaliskuussa muutamaa päivää ennen rauhantekoa, ja käännettiin kevään mittaan ruotsiksi, englanniksi ja hollanniksi.

Miihkalin sotapäiväkirjalla ei

ollut sen enempää taiteellista kuin tieteellistäkään arvoa, koska siitä puuttuivat päiväykset, henkilöiden ja paikkakuntien nimet ja tekstistä näki, että se oli syntynyt huitaisemalla. Silti sitä myytiin parissa kuukaudessa 12 000 kappaletta. Myös joitakin viikkoja myöhemmin ilmestynyt saman tekijän *Raatteen tiellä* osoittautui suosituksi.

Lähes yhtä pikaiseen suoritukseen (mutta isompaan menekkiin) ylsi **Mika Waltari**, jonka nuoren avioparin vaiheista kertova romaani *Antero ei enää palaa* ilmestyi huhtikuun 1940 alussa. Sen sisältö oli silkkaa sotapropagandaa ja isänmaallista paatosta; Waltari oli sodan ajan palvellut propaganda-tehtävissä ja vain pistäytynyt Kollaan rintamalla lehtimiesretkikunnan mukana.

Kissa sensuurin kynsissä

Talvisotakirjoja kirjoittivat upseerit ja sotamiehet, etulinjojen taistelijat

Talvisotaa seuranneina kuukausina julkaistiin Suomessa paljon aiheeseen liittyvä kirjallisuutta.

TALVISODAN RASKAS RAUHA

ja kotirintaman väki. Rintamako-
mentaja **Hjalmar Siilasvuo** julkai-
si teoksen *Suomussalmen taistelut*,
Pekka Tiilikainen kertoi, millais-
ta oli ollut *Radioselostajana tulilin-
joilla* ja valistusupseeri **Erkki Palo-
lampi** vakuutti, että *Kollaa kestää*.
Arvostelut kehuivat kirjan olevan
”jokaista riviä myöten aito, tunnel-
maltaan ihailtavan miehinen”.

Miltei mikä tahansa kelpasi kir-
jan aineksiksi: ylioppilaiden maan-
puolustusjärjestö Maan Turva yh-
disteli talvisodan ajan valokuvia
päämajan tilannetiedotuksiin sekä
ylipäällikön päiväkäskyihin. *Kun-
niamme päivät* -teoksen tuotto käy-
tettiin kaatuneiden omaisten aut-
tamiseen.

Kahdeksassa kuukaudessa Suo-
messä ilmestyi kaikkiaan yli 80 tal-
visotakirjaa. Puolet niistä oli tieto-
kirjoja, toinen puoli romaaneja ja
runokokoelmia. Koska ennen sodan
syttymistä käyttöön otettu sensu-
uri oli edelleen voimassa, kirjojen
kielenkäyttö tarkastettiin ja sopi-
mattomat ilmaukset, kuten sana
”ryssä”, poistettiin. Sensuurin kä-
sittelyssä **Armas J. Pullan** veijari-
soturien Ryhmyn ja Romppaisen
kissa muuttui Molotohvista Mörö-
kölliksi.

Lukijat odottivat sotakirjoilta en-
nen kaikkea totuudellisuutta. Ota-
van sotaromaanikilpailun voitta-
ja, **Viljo Sarajan** *Lunastettu maa*,
haukuttiin lehtien yleisönosastoisa-
sa maanrakoon, koska siitä löytyi

samanlaisia kohtauksia kuin en-
simmäisen maailmansodan tun-
netuimmasta kuvauksesta *Länsi-
rintamalta ei mitään uutta*. Ja kun
Saraja oli työskennellyt lääkintä-
miehenä, epäiltiin, ettei hän voi-
nut taisteluista mitään tietääkään.
Kriitikot sanoivat, että sotakirjoja
ilmestyi liikaa, niiden taso oli heik-
ko ja sisältö paljasti sotasalaisuudet.
Otavan romaanikilpailustakaan ei
jäänyt elämään muita teoksia kuin
Pentti Haanpään *Korpisotaa*.

Neuvostojohto tiukkana: kirjat kiellettävä!

Myöhäissyksyllä 1940 Suomen
Moskovan-lähettiläs **J. K. Paasi-
kivi** kuuli, että suomalainen tal-
visotakirjallisuus suututti neuvos-
tojohtoa. Molotov oli kerännyt
työpöydälleen mielestään louk-
kaavimmat teokset; niiden joukossa
olivat *Suomussalmen sotatanterilla*,
kansakoulun maantietokirja *Isän-
maa ja maailma* sekä **Lauri Haar-
lan** näytelmä *Idän laumoja päin*.
Kiukkuisen ulkoministerin pu-
hutteluun komennettu lähettiläs ei
voinut kuin luvata, että suomalaiset
viranomaiset tekisivät kaiken mah-
dollisen neuvostosuhteiden paran-
tamiseksi.

Paasikivi kirjoitti hädissään Suo-
men ulkoministeriölle ja pyysi pi-
kaisia toimenpiteitä. Myöhemmin
hän totesi, että ”tällaisten kirjojen
ilmestyminen kesällä 1940 osoitti

maan aseman ja sen vaarallisuuden
täydellistä ymmärtämättömyyttä”.

Viranomaiset lähtivätkin liik-
keelle nopeasti: ulkoministeriö
esti *Suomussalmen sotatanteril-
ta* -teoksen uuden painoksen lä-
hettämisen kauppoihin, ja vajaan
kahdessa viikossa markkinoilta
vedettiin pois viitisenkymmentä
kirjanimikettä. Kustantajat suos-
tuivat samalla ulkoministeriön te-
kemään pyyntöön, ettei uusia sota-
kirjoja enää julkaistaisi. Tätä olivat
suositelleet myös puolustusvoimien
pääesikunta ja maan ylin sensuuri-
viranomaisena, Tiedotustoiminnan
Tarkastusvirasto. Käytännössä kyse
oli käskystä, jonka alullepanijaa ei
aikalaisille kerrottu.

Yleisö ei siis tiennyt, mistä syys-
tä kirjat katosivat kaupoista mar-
raskuussa 1940. Sen sijaan lehdistö
kirjoitteli pari viikkoa innokkaasti
sotakirjojen runsaudesta ja kehno-
udesta. Ehkä tieto Moskovan reak-
tiosta ja julkaisukiellosta oli vuota-
nut tai vuodatettu lehdille.

Sotakirjakielto oli voimassa jat-
kosodan puhkeamiseen saakka, ja
sen aikana ilmestyi vain kaksi so-
tarunokokoelmaa. Niistä toinen on
se, mistä talvisodan edelleen muis-
tamme: **Yrjö Jylhän** *Kiirastuli*.

HELENA PILKE

*FT, propagandaan sekä sodanaikai-
seen tiedotustoimintaan erikoistu-
nut tutkija ja kirjailija*

Kollaa kesti – kirjailijan talous ei

Talvisotaa seuraavina kuukausina
julkaistuista teoksista tunnetuim-
maksi ja suosituimmaksi nousi
Erkki Palolammen elokuussa 1940
julkaistu ”Kollaa kestää”. Kollaan-
joella pataljoonan komentajana toi-
mineen **Aarne ”Marokon kauhu”
Juutilaisen** elämään jääneistä lau-
sahduksesta nimensä saanut kirja
dokumentoi sotaa päivä päivältä.

Kai Häggman kertoo 1939 -kir-
jassa, että ”Palolammen mukaan lu-
kuisat rintamatoverit olivat vaati-
malla vaatineet häntä julkaisemaan
totuuteen ja asianosaisten oikeisiin
nimiin pohjautuvan selonteon Kol-
laan tapahtumista”. Tavoitteena oli
antaa kunnia niille, joille se kuu-
lui, sillä suorastaan legendaariseen
maineeseen nousseen taistelurin-
taman veteraaneina esiintyi paljon
sellaisiakin, joilla ei asian kanssa ol-
lut mitään tekemistä.

Palolampi elävöitti autenttisiin
henkilöihin ja taistelutilanteisiin
pohjautuvaa kirjaansa mm. kar-
toin sekä valokuvien ja kirja nou-
si kaikkien aikojen tärkeimmäksi
suomalaiseksi sotakirjaksi. Hägg-
man huomauttaa Palolammen kir-
jan erottuneen massasta jo sillä, että
siinä uskallettiin myös arvostella
omien joukkojen toimintaa.

Huippuluvut myynnissä

Kirjasta tuli nopeasti myyntime-
nestys, jonka kerrotaan myyneen
50 000 kappaletta jo kuukauden
sisällä julkaisustaan. Seuraavan
vuoden maaliskuuhun mennessä
myyntimäärän kerrotaan nous-
seen jo liki 70 000:een. Tähän päi-
vään mennessä kirjasta on otettu
neljätoista painosta, joista ensim-
mäiset viisi jo kirjan ilmestymis-
vuonna. Tuorein on vuodelta 2010,
mitä seuraavana vuonnakin se myi
vielä yli 3 000 kappaletta. Kirja on
lisäksi käännetty ruotsiksi, viroksi
ja saksaksi.

Vuoden 1940 loppuun mennessä
kirja oli tehnyt Aamulehden toimit-
tajana ennen sotaa työskennellees-
tä Palolammesta paitsi kuuluisan,
myös rikkaan. Kustantaja WSOY:n
kerrotaan saaneen kirjasta pelkäs-
tään julkaisu vuonna 1,5 miljoonan
markan voiton ja Palolammenkin
ansioiksi kerrotaan liki puoli mil-
joonaa markkaa (nykyrahassa 144
800 euroa).

Palolampi ei suinkaan ollut ainoa
sodalla ”rikastunut” suomalainen,
mutta kovimman hinnan maksa-
neita hän varmasti on. Loppuvuo-
desta 1941 valtio nimittäin säati

henkilökohtaisen suhdanneveron,
jonka tarkoituksena oli Häggmanin
mukaan juurikin ”suitsia äkkirikas-
tuneiden sotajobbareiden toimin-
taa” ja ottaa ”sota- ja keinotteluvoi-
tot valtiolle.”

Palolammen tapauksessa nor-
maalin verotuksen päälle lisät-
ty uusi vero johti siihen, että hän
joutui lopulta maksamaan ansioistaan
lähies 100 prosenttia veroa, ja kirja
liki syöksi hänet henkilökohtaiseen
konkurssiin.

ARIELA SÄKKINEN

JOUSITEOS

HIAB

BUILT TO PERFORM

BERNER

SORVOJA OY

Rakentamisen laatus ja yli 50 vuotta
Luotettava Kumppani
Rakennusliike Sorvoja Oy | Oulunkatu 23 L 5, 86300 OULU | Tel. +358 9 473 810 |
salonku@sorvojaoy.fi | www.sorvojaoy.com

Mtech

DIGITAL SOLUTIONS

SURE FIRE

SUOMEN REHTORIT RY FINLANDS REKTORER RF

Tunnistatko tuntemattomat?

Kenttäpostia-lehden sarjassa julkaistaan kuvia rintamalta.
Tunnistatko kuvissa olevia henkilöitä?
Kerro siitä meille!

Nämä porukkakuvat ovat tietokirjailija Jukka Halosen kokoelmasta, ja niissä ei ole tietoja. Kuvista voi löytyä sinulle tuttuja henkilöitä. Henkilötiedot, porukkatiedot, ajat ja paikat ovat kaikki arvokasta sotahistoriallista tallennustietoa.

Ota yhteys: Kenttäpostia,
PL 600, 0521 HELSINKI tai
toimitus@sotaveteraaniliitto.fi.

Tämä kuva sai tunnustustietonsa Vänrikki Kokko kaatui Ihantalan taistelussa

Tarkemmat tiedot sodanaikaisesta valokuvasta nostavat tavallisen rintamavalokuvan merkityksen ja historiallisen arvon moninkertaiseksi.

Ryhmä sotilaita raahaa panssari-
torjuntatykkiä lumen keskellä siellä
jossakin. Jatkosodasta otettu valo-
kuva olisi saattanut jäädä näille tie-
doin, elleivät tarkkasilmäiset lukijat
olisi tunnistaneet kuvan henkilöi-
tä. Lehemme Tunnistatko Tunte-
mattomat -palstalla viime vuoden
viitosnumerossa julkaistuna se sai
uutta eloa.

Kuvassa on Jalkaväkirykmentti
35:n 14. komppanian eli tykkikom-
ppanian miehiä, mitä ilmeisimmin
Poventsan suunnalla Maaselässä.
Tykin takana toisena vasemmalla
kuvassa on **Antti Eronen**. Hänet
tunnisti oma poika **Vesa Eronen**
Nokialta.

Upseeri edessä oikealla on vän-
rikki **Pentti Kokko**. Hän kaatui
Ihantalassa 2.7.1944. Sotilas etu-
alalla konepistooli kainalossa on so-
tamies **Paavo Urhonen**.

Tälle valokuvalle tuli toinenkin
vahvistus, joten ei jää epäilystä tie-
tojen oikeellisuudesta. Turkulainen
Petri Kolehmainen vieraili sota-
veteraani-isoisänsä **Olavi Koleh-**

maisen luona, joka tunnisti saman
porukan ja kärjessä astelevan vän-
rikki Kokon. Lisäksi hänen takana-
an tykkiä vetää sotamies **Määtä**.
Olavi Kolehmainen palveli itse
samassa porukassa.

Kyröstä kohti itärajaa

Olavi Kolehmainen oli muistellut,
että vänrikki Kokko olisi kuollut
Ihantalassa panssarivaunusta am-
muttuun laukaukseen. Kaatumis-
paikka on oikea, ja päätimme sel-
vittää niin rykmentin kuin vänrikki
Kokon sotatien.

JR 35 oli perustettu Lounais-Suo-
men sotilaslääänissä. Se oli reservi-
läisrykmentti, joka liitettiin eversi-
ti **Paavo Paalun** 1. Divisioonaan.
Tykkikomppania koostui Kyrön
seudun miehistä, ja Kyrön asemal-
ta se pakkautui 22. kesäkuuta 1941
Lahteen vievään junaan. Sieltä mat-
ka jatkui rautateitse Kaltimoon itä-
rajan läheisyyteen ja edelleen mars-
sien Koveroon.

Koko divisioonana oli reservissä,

kun hyökkäys alkoi. Rajan yli JR 35
marssi divisioonan muiden osien
kanssa heinäkuussa etulinjan mies-
ten perässä. Sitten divisioonasta siir-
tyi kärkeen ja siirtyi ensimmäisenä
kokonaisuudessaan vanhan rajan
yli. Vieljärven kovien taisteluiden
jälkeen korpisota jatkui aina jou-
lukuulle ja Karhumäkeen asti. Ryk-
mentin tappiot hyökkäysvaiheen ai-
kana olivat 264 kaatunutta ja 950
haavoittunutta.

Asemasodan JR 35 taisteli Maas-
elän kannaksella, aluksi Malun loh-
kolla. Rykmentti koki nuorennus-
leikkauksen vuoden 1942 alussa,
kun vanhimmat ikäluokat kotiut-
ettiin ja tilalle tuli täydennyksenä
koulutuskeskuksista vuosina 1921
ja 1922 syntyneitä miehiä.

Maaliskuussa 1942 rykmentti
siirtyi Poventsan lohkolle, jossa
se oli asemassa aina seuraavan ke-
sään asti. Puolivuotisen selustassa
olon jälkeen rykmentti palasi lin-
jaan joulukuussa 1943, nyt Suur-
lahden lohkolle.

Lähtökäsky Kannakselle

Kun vihollisen suurhyökkäys alkoi
9. kesäkuuta 1944 Karjalan kan-
naksella, ylipäällikkö **Manner-
heim** joutui pian tekemään pää-

töksen Kannaksen puolustuksen
vahventamisesta. Se tapahtui Au-
nuksen ja Maaselän puolustuslin-
jojen kustannuksella.

Viimeisenä Maaselästä siirrettiin
kenraalimajuri **Einar Vihman** ko-
mentama 6. Divisioonasta. Nyt JR 35
irrotettiin 1. Divisioonasta ja siir-
rettiin Vihman joukkoihin, joista
siirtyi puolestaan yksi rykmentti
(JR 33) tilalle. Lähtökäskyn JR 35
sai 16. kesäkuuta. Edessä oli 240 ki-
lometrin jalkamarssi Suolahteen.

Myös tykkikomppaniassa val-
mistauduttiin lähtöön. Linjasta ir-
rotettiin kuusi panssari-
torjuntatykkiä ja kaksi rykmenttikanuunaa
(76 RK /27-38). Tykkikomppania
lähti 19. kesäkuuta aamukolmelta
”marssille kohti tuntematonta tu-
levaisuutta”, kuten sotapäiväkirjaan
merkittiin.

Juhannuspäivänä tykkikom-
ppania oli marssinut jo Porajärvelle
asti, seuraavana päivänä siirryttiin
yli vanhan rajan. Kahdeksantena
marssipäivänä oltiin Suojärvellä, ja
Suojoen asemalta jatkettiin junalla
26 tuntia yhtämittaisesti Jääskeen.
Perillä oltiin 29. kesäkuuta aamu-
kahdelta. Saman tien kalusto purettiin
ja matkaa jatkettiin marssien.
”Tykkien jyske kuuluu ja lentotoi-
minta vilkasta”, sotapäiväkirja ker-
too. Vielä samana iltana kom-
ppanian upseerit lähtivät etulinjaan
asematiedusteluun.

Kesäkuun viimeisenä päivänä
saatiin kummasteltavaksi uusia lä-
hitorjunta-aseita, kaksi panssari-
kauhua ja ”käsipatruunoita”. Koko
tykkikomppania sai pikaisen opas-
tuksen luutnantti **Linnaluodolta**
ihmeaseiden käyttöön.

Pahimman paikkaan

Toden edessä oltiin 1. heinäkuuta.
Komppanian päällikkö lähti ryk-
mentin komentajan käskynjakoon
yhdessä vänrikki Kokon ja kahden
kranaatinheitinkomppanian upsee-
rin kanssa iltakahdeksalta. He sai-
vat käskyn vaihtaa linjassa pitkään
olleen JR 48:n vastaavat yksiköt tu-
liasemista. Puolitoista tuntia myö-

hemmin koko komppania seurasi
perässä, ja tuliasemat oli miehitet-
ty ennen aamukolmea.

Puna-armeija oli rynnistänyt
vääjäämättä eteenpäin Karjalan
kannaksella aina Viipuriin asti. Sen
vauhti oli saatu hidastumaan Talis-
sa, ja nyt oli edessä ratkaiseva Ihan-
talan taistelu.

Raivoisat taistelut olivat alkaneet
jo 25. kesäkuuta aamulla, ja ne oli-
vat jatkuneet yöttöpäiväisesti tähän
hetkeen. Suomalaiset olivat vetä-
neet 29. kesäkuuta asemansa taak-
sepäin Ihantalaan. Vihollisella oli
pistää aina uusia joukkoja tuleen.
Vihman divisioonan ensimmäiset
osat ehtivät kriittisillä hetkillä tul-
paamaan venäläisten panssarivoi-
min vahvistettua rynnäkköä.

Puna-armeijan painopiste oli 2.
heinäkuuta Juustilan suunnassa,
jonne JR 35:n toinen pataljoona ja
samooin kuin tykkikomppania oli-
vat ennättäneet. Kenraaliluutnantti
Mihail Tihonovin käskyn mukaan
hänen 108. Jalkaväkiarmeijakun-
tansa oli vallattava päivän aikana
Saimaan kanava laajalla saartoliik-
keellä.

Jo aamuneljältä vihollinen oli
yrittänyt kuuden panssarivaunun
tukemana läpi puolustuslinjasta,
mutta suomalaiset olivat torjuneet
hyökkäyksen rajujen taisteluiden
jälkeen. Tästä kertoo myös tykki-
komppanian sotapäiväkirja:

”Hetimitä komppanian linjaan tu-
tua kaatui ensimmäisen joukku-
een johtaja vänrikki Kokko. Hän sai
pikakiväärisuikun päähänsä yrit-
täessään tuhota ryssän hyökkäys-
vaunua. Linjassa on ankara taiste-
lu käynnissä. Kranaattikeskitys ja
lentopommitus on molemmin puo-
lin valtava.”

Taistelut jatkuivat koko sen päi-
vän. JR 35:n tykkikomppania tu-
hosi kaksi tankkia, suuntaajana
korpraali **Gunnar Lahtinen**. Seu-
raavana päivänä rykmentin muut-
kin osat liittyivät taisteluun. JR 35
ei peräytynyt asemistaan, ja oli osal-
taan tekemässä Ihantalan ihmettä.

TEKSTI: JUKKA HALONEN

Jokainen tieto tallennetaan

Viime vuoden aikana tuli runsaasti tunnustuksia viereisellä
palstalla julkaistuihin kuviin. Jokainen tieto on tallennettu
tärkeäksi palaseksi Suomen sotahistoriaa. Kiitämme kaik-
kia mukana tähän asti olleita, toivomme uusia tunnustus-
tietoja tällekin vuodelle!

Kenttäpostia -lehden toimitus

NRG Suomi Oy Lahti	Ekosännät Ky Lahti	Taloushallinta Leiska Oy Lahti
Nikko Oy Jakkula	Finn Lamex Safety Glass Oy Laitila	T:mi Kari Kauvo Lapinjärvi
FINN-VALVE OY Joutseno	Lappeen Rakennus Oy Lappeenranta	Go On Lappeenranta
LAPPEENRANNAN KULJETUSOSAKEYHTIÖ	M-Market Taipalsaari	Tilitoimistopalvelut PK Rinne Taipalsaari
Kiinteistö-Vesasto Oy LKV Lempäälä	Kikaju Oy Lieto	P.Packalen Oy Lohja
www.meriturva.fi	Vilakone Oy Loimaa	SOTIEMME VETERAANEJA KIITTÄEN LOVIISASTA!
LUUMÄEN KAIVU JA KULJETUS KY	Jorma Hasanen Ky Mikkeli	FH Invest Oy Mikkeli
Mapromec Oy Ab Mustasaari	Kalliokaivo Oy Mynämäki	HMV Sähkö Oy Mäntsälä
Temen-Rak Oy Mäntsälä	Jatesal Oy Mänttä-Vilppula	Vilppulan Monimetsä Oy Mänttä-Vilppula
Mäntän Rengaspiste Oy	Minikonevuokraus J.Vänttinen Oy Nokia	Laattatyö Wikman Oy Nokia
Onni Forsell Oy Rajamäki	Comarcon Oy KIVIMYLLYN KONE Nurmijärvi	Maanrakennus Maamyyrä Oy Perttula
Josira Oy Orivesi, www.josira.fi	BW Hotelli Apollo Oulu, www.hotelapollo.fi	Pikapaja Oy Pyhäsalmi, Oulu
Hammarin Sähkö Oy Oulu	OULUN MONIASUNNOT OY	LR-Palvelu Oy Oulu

”Pappa opetti esimerkillään”

Monesti kuulee sanottavan, että sodistamme hengissä selvinneet eivät liioin kertoneet kokemuksistaan lapsilleen tai muille läheisilleen. Sotien päätyttyä oli aika suunnata voimat tulevaan, rakentaa omaa elämää ja yhteiskuntaa, kukin omalla sarallansa ja tavallansa. Usein vasta seuraava sukupolvi eli me lastenlapset olemme päässeet osallisiksi esi-isiemme tarinoista ja oppineet heiltä jotain korvaamattoman arvokasta. Silti on selvää, että emme koskaan voi oikeasti ymmärtää, mitä he pahimmillaan ovat joutuneet kokemaan.

Häivähdyksiä lapsuudesta

Lapsuuteni 1970-luvun Porissa heinäkuun aamuina usein isoisäni eli pappani **Pentti Saarton** pajasta kantautuneeseen lekan paukkeeseen. Siellä taottiin ja korjattiin jousia erinäisiin ajopeleihin, usein asiakkaana olivat lähiseudun liikennöitsijät.

Jousipaja oli pappan v. 1959 perustama yritys, josta hän sitten luopui eläkkeelle jäätyään. Pajaan minulla ei ollut menemistä, mutta sen ovelta avautui pikkutyölle merkittävä ja vaarallinen maailma ahjoneen, hajuineen ja äänineen.

Työ oli fyysisesti rankkaa ja jätki jälkensä seppään. Kesäisin paja pantiin hetkeksi kiinni, kun pappi ja mamma lähtivät Sulkavalle Savoon kyläilemään pappan läheisimmän sotakaverin luokse. Jokin merkillinen side yhdisti näitä kahden miestä, ajattelin tuolloin. Välillä Savosta tultiin Poriin mieluisalle vastavierailulle.

Kouluikäisenä muistan erään kerran, kun pappa otti minut mukaan Keski-Porin kirkkoon, jossa vannottiin silloin sotilasvala. Oli juhlaista istua kirkon parvella tässä seremoniassa, nähdä nuorten sotilaiden rivistöt ja veisata asiaankuuluvalla hartaudella.

Veteraanipappa johdatti myös Minna Sandelinin mukaan sotaveteraanitoimintaan.

Salaa katsoin pappasta mallia, miten kirkossa piti toimia. En tuolloin vielä ymmärtänyt paljoa, mutta isänmaallinen tunnelma, kirkossa lausutut juhlailliset sanat ja kaikinpuolinen mahtipontisuus vakavoivat minutkin ja tekivät lähtemättömän vaikutuksen, jonka muistan nyt vielä keski-ikäisenäkin.

Pappan esimerkin avulla kasvoin vähitellen ymmärtämään isänmaan ja veteraanien perinnön vaalimisen tärkeyden. Hauskana yksityiskohtana muistan myös, kun pappan autoradiosta silloin tällöin soi **Sam Sihvon** Muistoja Pohjolasta. Silloin auto alkoi jostain kumman syystä nykiä tämän paraatimarssin tahdissa.

Jatkosodan aika ja Sininen Prikaati

Pentti Saarto syntyi v. 1920 Ahlaisissa Porin kupeessa. Hän oli jatkosodan veteraani, jonka sotatie sai alkunsa maaliskuussa 1940. Satakunnasta matka vei alkajaisiksi härkävaunussa Taavettiin Karjalaan ja edelleen Salajärven rannalle. Siltä oli rajalle lyhyt matka ja miehet kävivät tarkastamassa rajavyyhykkeellä asuvien kulkulupia. Salpalinjan rakennustöihin osallistuttiin. Saksan aloitettua hyökkäyksen Venäjälle kesäkuussa 1941 pappan yksikkö, JR 3, siirtyi Nuijamaalle. Pian tuli käsky ylittää raja.

Vuoden 1942 alussa joukkoja järjesteltiin uuteen uskoon ja JR 3:n nimi muuttui 3. Prikaatiksi, joka myös oikeutettiin käyttämään nimeä Sininen Prikaati. Aavisteltiin uusia koettelemuksia, joita olikin tulossa. Yksi näistä oli taistelu Krivin risteysasemasta, jonne päämaja määräsi Sinisen Prikaatin asialle.

Lokakuussa 1942 Sinisen Prikaatin 1. pataljoona, johon pappa kuului, sai käskyn lähteä Seesjärven pohjoispuolelle ja oli siellä kenttävartiosta vuoden loppupuolelle asti. Vuosi 1943 kului asemasodan merkeissä, vaikkei sekään mitään joutenoloa tarkoittanut.

Maaliskuussa 1944 junamatka vei Sinisen Prikaatin Sallaan. Sallan-reissu päättyi, kun Kannaksella alkoi kesäkuun 9. päivä vihollisen suurhyökkäys. Miehet lastattiin

taas junaan ja matka kohti Viipuria alkoi. Paljon uutta asetta ja kalustoa oli kehitelty vihollisen toimesta ajan mittaan, pahimmasta päästä maataistelukone. Yleinen rukouksen aihe oli myös ”huomiseksi huonoa lentosäättä!”

Aselevon astuttua voimaan pappa tuli kotiin Ahlasiin joulukuussa 1944 ja täytti pian kotiintulon jälkeen 24 vuotta. Ympyrä sulkeutui ja pappa on kirjoittanut: ”Tajusin, että nuoruus oli ohi.” Koulut jäivät käymättä, niin kuin monelta muultakin tuossa tilanteessa. Sotien jälkeen pappa ehti olla työssä esimerkiksi kengitysseppänä ja Mäntyluodon satamassa. Kun satamassa oli töistä pulaa, työmiehet pantiin hätäaputöinä rakentamaan tieverkostoa. Perheeseen syntyi kaksi tytärtä, ja leipää oli saatava pöytään.

Vaikka sota ajan myötä jäi takalalle, ei siltä aina saanut rauhaa. Painajaiset seurasivat pappaan vanhoille päville saakka. Onneksi hän kuitenkin kirjoitti pääkohdat sotavuosisistaan meille jälkipolville muistiin.

Veteraanitoiminta

Tärkeäksi kiinnostukseksi pappan eläkevuosina muodostui Porin Sotaveteraanit ry:n toiminta. Hän oli aktiivinen yhdistyksen jäsen ja osallistui niin kokouksiin, kirkkopäiviin kuin virkistystoimintaan. Kun puoliso ei enää voinut olla mukana, lähdin minä pappan kans-

MINUN VETERAANINI

Juttusarja avaa veteraanien sotakokemuksia omaisten silmin

Jokaisessa Kenttäpostia-lehdessä suomalaiset kertovat veteraanista elämässään. Tällä kertaa närpiöläinen Minna Sandelin jakaa Pentti-pappansa tarinan.

sa yhdistyksen rientoihin ja toimin hänen silminään ja korvinaan.

Liityin yhdistyksen kannattajajäseneksi ja olen tutustunut vuosien mittaan useisiin veteraaneihin ja palannut aina voimaantuneena kotiin. Käsittämätön energia huokuu tästä porukasta, eikä siellä valiteta vaivoja ja vanhuutta, vaikka ne kaikille ovat tuttuja. Myönteinen elämänsenne ja maailmanmenon seuraaminen, kaverista välittäminen ja huumori ovat jäsenten tunnusmerkkejä. Yhdistyksen toiminta on monelle tärkeä henkireikä ja samanhenkisten kohtaamispaikka.

Elämäni perustukset olivat pettä pahemman kerran, kun pappa nukkui pois kaksi vuotta sitten 96 vuoden iässä. Olihan hän ollut elämässäni keskeisesti läsnä lähes 50 vuotta. Suuri, mutta surullinen kunniani oli olla kantamassa tämä paljon nähnyt ja kokenut veteraani isänmaan multiin. Himmetä ei muisto koskaan saa.

TEKSTI: MINNA SANDELIN
KUVAT: MINNA SANDELIN JA
ARIELA SÄKKINEN

Paja oli Pentti-pappan valtakuntaa.

Tyylillä Päämajasta ja sen isännästä

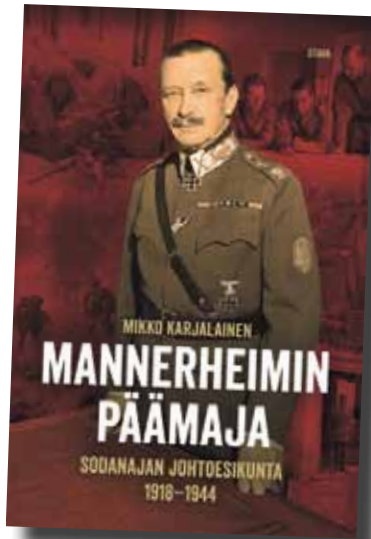
● **Mikko Karjalainen:**
Mannerheimin päämaja, Sodanajan johtoesikunta 1918-1944, Otava 2019, 463 s.

Nimellä Päämaja on salaperäinen kaiku ja se yhdistetään helposti Mikkeliin. Maanpuolustuskorkeakoulun apulaisprofessori **Mikko Karjalainen** on uudella teoksellaan Mannerheimin Päämajasta avannut sen työskentelyä, organisaatiota ja historiaa, taustana Suomen poliittinen asema ja siinä kulloinkin tapahtuneet muutokset. Mielikuva Mikkelistä pitää paikkansa, koska siellä Päämaja toimi jo vapaussodassa ja sitten talvi- ja jatkosodan aikana.

Karjalaisen tutkimus on perusteellinen ja pohjautuu pääosin alkuperäislähteisiin. Siitä johtuen johtopäätöksetkin ovat hyvin perusteltuja ja hyvä niin, koska ne ovat välillä yllätyksellisiä.

Mannerheim oli Talvi- ja Jatkosodan aikaisen sodanjohdon ehdoton auktoriteetti, millä oli kääntöpuolensa: alaiset eivät uskaltaneet tai halunneet esittää Mannerheimin mielipiteistä poikkeavia käsityskantoja. Ne olisivat monesti olleet perustellumpia ja nykyaikaiseen sodankäyntiin sopivampia kuin marsalkalla.

Kirjasta nousee kyllä hyvin esiin se, mikä on varmaan ollut kirjoittajan tarkoituskin. Mannerheim oli yliverinen monessa suhteessa ja olisi ollut todella vaikeasti korvattavissa. Sekin tilanne olisi voinut tulla eteen: Mannerheim oli jo ikämies ja sairaaloinen. Hänen sairastumisistaan ei varmaankaan sota-aikana paljon puhuttu ja Karjalainen osoittaa, etteivät ne kuitenkaan haitanneet sodan johtamista. Oli Mannerheimilla toki sijainenkin: ylipäällikön estyneenä ollessa hänen tehtäviään hoiti kenraali **Erik Heinrichs**.

Ylipäällikön ja pääministeri ja presidentti **Ryti** kanssakäyminen oli sota-aikana saumatonta, millä oli suuri merkitys poliittisen ja sotilaallisen johdon laajemman yhteistyön kannalta. Oli sovittu, että jos Mannerheimia kohtaisi äkkikuolema, Ryti siirtyisi Päämajaan ja ottaisi ylipäällikkyyden. Tuhti kirja pitää sisällään suurten linjanvetojen lisäksi siis myös mielenkiintoisia yksityiskohtia.

Perusteellisesti tulee käsitellyksi esimerkiksi se, miksi suomalaiset joukot eivät Kannaksella jatkaneet hyökkäystä kesällä 1941 juurikaan vanhan rajan yli. Siihenkin oli monta syytä ja vastaus löytyy kirjasta – niin kuin uskottava tulkinta moneen muuhunkin talvi- ja jatkosodan kysymyksiä herättäneeseen operaatioon.

ESKO VUORISJÄRVI
VTT, sotahistorioitsija

Yhdet häät ja yhdet hautajaiset

● **Juhani Hytönen:** *Suomi sodissa 1939 – 1945 -helsinkiläisperheen tarina*
Bookcover 2019, 212 s.

Meneillään olevat Talvisodan muistovuodet ovat synnyttäneet uusia Talvisota-aiheisia kirjoja, joista **Juhani Hytösen** uutuus on hellyttävimmistä päästä. Sodan sijaan sen pääpaino on kotirintamassa ja siinä, miten sotavuodet koettelivat perheitä. Entistäkin intiimimmän kirjasta tekee se, että kyseessä on kirjoittajan isän perhe ja teos on samalla hänen löytöretkensä oman sukunsa vaiheisiin.

Lähdeaineistona on toiminut perheen keskinäinen, runsas ja liki kokonaisuudessaan säilynyt kirjeenvaihto sekä rintamalla olleiden muistiinpanot, joita kirjoittaja taustoittaa kirjeenvaihdon väliin upotetuin tekstein, jotka ansiokkaasti valaisevat, mitä vaihetta sodassa käydään ja mitä käänteitä perheen jäsenten elämässä on tapahtunut.

Tuloksena on arkipäiväisyydessään kiehtova ajankuva, joka autenttisten kirjeiden kautta avautuu lukijalle perheenjäsenen omin silmin nähtynä ja koettuna, ikään kuin keskustelua olisi vierestä seuraamassa reaaliajassa.

Talvisotaa edeltävistä Ylimääräisistä Harjoituksista lähtevää seitsenhenkisen perheen tarinaa seurataan jatkosodan loppuun saakka. Sortavalasta Helsinkiin asettuneen perheen kolmesta pojasta oli rintamalla kaksi, mutta sodan varjossakin elämän vain on jatkuttava; iloineen, huolineen... häineen ja hautajaisineen. Perheen vaiheissa lukijalle konkretisoituu ja välittyy tuolloisen tilanteen arvaamattomuus ja raadollisuus.

Kirjan formaatin vuoksi on väistämätöntä, että väliin kirjeet ovat pitkiäkin. Puuduttavaa luettavaa ne eivät kuitenkaan ole, vaan niiden paikoin ”lörpötteleväkin” sävy herättää niiden kirjoittajan eloon liki 80 vuoden jälkeen ainakin itseäni ihastuttavalla aitoudella.

Hieman puuduttavaksi kokemuksesta kuitenkin tekee kuvituksen totaalinen puuttuminen. Omakustannekirjana taitto on epäilemättä ollut pitkälti kustannuskysymysten sanelema, mutta perheen tuon aikaisten kuvien käyttö olisi ollut ehdottoman suosittelavaa ja olisi palvellut kirjoittajan tavoitetta tallentaa sukunsa historia myös jälkipolvia puhuttelevaksi paketiksi.

ARIELA SÄKKINEN

Esko Vuorisjärvi

J. O. SÖDERHJELMIN VÄRIKÄS ELÄMÄ

Presidenttien salaperäinen luottomies

Tarjoushintaan **20,00** euroa + toimituskulut
osoitteesta www.editapublishing.fi
koodilla LUOTTOMIES

Voimassa 31.5.2020 asti.

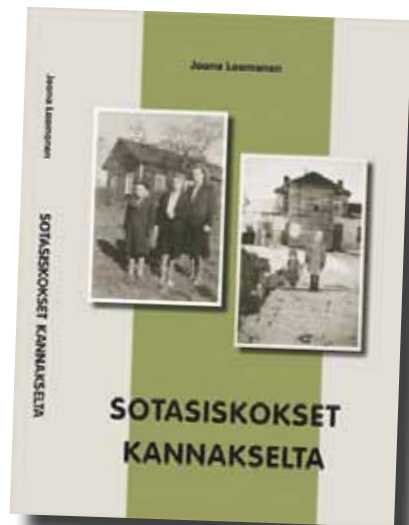
● **Jaana Laamanen:**
Sotasiskokset Kannakselta
Omakustanne 20120, 149 sivua

Sotasiskokset Kannakselta on muistitiedon keräämiseen erikoistuneen FT **Jaana Laamasen** kuudes kirja ja kertoo kahden evakoon joutuneen karjalaisperheen sisarusten tarinan. Nikkasan perheen maksama hinta maamme itsenäisyydestä on karu: kotinsa lisäksi he menettivät kolme poikaansa. Vainikan perheen kohdalla käsitellään myös sodan kansainvälisiä sosiaalisia aspekteja, sillä perheen tytöistä kaksi lähetettiin Ruotsiin sotalapsiksi.

Laamasen edellisen kirjan (”Äyräpään ärjy ja Äänisen Aleksandra”) lailla ei kirjan kertojaääninä toimivilla sisaruspareilla ole mitään yhteyttä toisiinsa, joka saa miettimään, että mikäli yhden ihmisen tarinasta ei ole kokonaiseksi kirjaksi, olisiko lukijankin kannalta perustellumpaa koota näitä kertomuksia isommiksi, usean kertojan tarinan kerrallaan yhteen kokoavaksi teokseksi nykyformaatin sijaan.

Edellisen lailla kirjan yleisvaikutelma kärsii samoista haasteista: runsas kuvitus ja niiden kuvateksteissä jatkuva taustoitus on ansioksi kirjalle, mutta hieman repaleinen kerronta sekä taustoittavasta kertojan äänestä vähän turhankin selkeästi erottuvat, viimeistä sanaa myöten litteroidut lainaukset hengästyttävän runsaine lähdeviittauksineen tuovat kuitenkin kirjaan opinnäyte-työmäisen vivahteen.

Tämänkin teoksen vahvuus piilee siis jos-

sain muualla, kuin kirjallisissa ansioissa, mutta Laamasen omistautuneisuus ihan tavallisten ihmisten sotakokemusten taltiointiin kaikessa arkisuudessaan on ihailtavaa ja on selvää, että ei mene montaa vuotta, ennen kuin Suomessa tullaan havahtumaan siihen, että hänen kaltaisiaan olisi pitänyt olla paljon enemmänkin.

Mikään ei ole niin puhuttelevaa kuin ihmisen omalla äänellään kertoma tarina; ensikäden kokemus tragediasta, jotka toivottavasti tulevien sukupolvien ei tarvitse itse ikinä kokea. Näiden arvo tulee vain kasvaamaan siinä vaiheessa, kun ketään kokijoita ei enää ole keskuudessamme.

Kirja (32.90€ + postikulut) on ostettavissa Bookcoverin verkkokaupasta osoitteessa www.bookcover.fi.

ARIELA SÄKKINEN

● **Veikko Salkio: Pummangista Grjzovetsiin**
Länsirannikko 2019, 120 s.

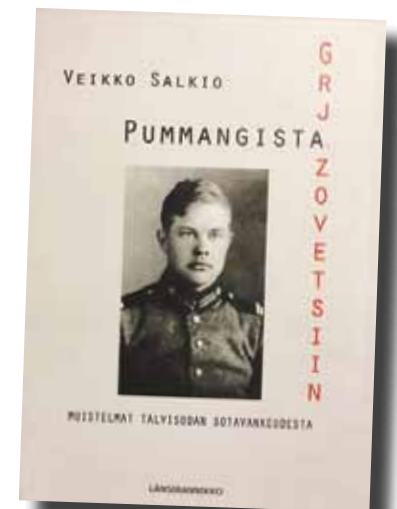
Veikko Salkion talvisota alkoi kaksi päivää ennen muuta maata hänen joutuessaan kahden rajavartijatoverinsa kanssa venäläisten sieppaamaksi Kalastajasaarenon Pummangissa. Kyseessä oli Mainilan ”laukausten” kaltainen, itänaapurin häikäilemätön provokaatio, joka on kuitenkin jäänyt edellä mainittua esimerkkiä huomattavasti tuntemattommaksi. Sitäkin suuremmalla syyllä sieppauksen 80-vuotispäivänä julkaistu kirja tulee tarpeeseen.

Paitsi, että se tuo ainutlaatuisen ensikäden näkökulman sotaa edeltäneeseen tilanteeseen, se avaa yhtä sotavuosien aivan liian vaietuksi jäänyttä aihetta: sotavankeuteen jääneitä suomalaisia.

Kirjan toimittanut **Pertti Hyttinen** on tehnyt kiitettävän ja perinpohjaisen perinneteon, joka antaa äänen nimenomaan Salkiolle itselleen. Hyttisen mukaan 2006 kuollut Salkio kirjoitti muistelmansa sotavankeusajalta jo 1970-luvulla, mutta julki ne pääsivät vasta nyt. Kustannusyhtiöstä kerrotaan Hyttisen työstäneen tarinaa vuosia.

Melko vastahakoisesti Salkio kertoo itsekin noita kokemuksiaan jakavansa, ja kerrotoikin sen takana olevan halu tehdä tunnetuksi hänelle karunkauniin luontonsa vuoksi rakkaaksi tulleen ja Suomen sodissa menettämän Kalastajasaarenon historiaa.

Salkion muistojen ”rauhaisuus” sota-

vankeusajaltaan jättivät ainakin minut miettimään, kuinka paljon hän kenties kuitenkin päätyi pitämään itsellään. Vaikka kirjassa onkin kyse nimenomaan Salkion vankeusajasta, eikä tuota edeltänyttä aikaa tai hänen loppuelämänsä kartoiteta, olisi kirja hyötynyt runsaammasta kuvituksesta; kirjassa kuvatuista paikoista tai henkilöistä itsestään. Ehkä sitä ei ollut saatavilla, ehkä kyseessä ovat kustannustekniset syyt. Kirjan vaikuttavasti päättävät Salkion omat pohdinnat sodasta, sen syistä sekä maailmasta, jossa elämme, tuntuvat nyt hämmäntävänkin paljon yhtä ajankohtaisilta kuin 80 vuotta sitten.

ARIELA SÄKKINEN

Arvokkaita kirjeitä

● **Mauri Niemi: Rakas Toini.**
Kirjeitä rintamalta 1939 - 1944.
Privatum 2019: 272 s

Monilla perheillä on tallessa sota-ajan kirjeenvaihtoa, yksittäisiä kellastuneita kenttäpostikirjeitä ja kortteja tai sitten satojen kirjeiden lähes täydellisiä kokoelmia. Kaikki ne ovat arvokkaita kertoessaan raskaitten sotavuosiemme vaiheista - niin kirjoittajansa henkilökohtaisista tuntemuksista kuin perheiden arkisesta elämästä. Harvoin niistä saa sotahistoriaa täydentävää asiantietoa taistelujoukkojen liikkeistä sotakartoilla, mutta niiden merkitys onkin muualla.

Luutnantti Eino Niemen (1913-44) kirjaksi kootut kirjeet rakkaalle vaimolleen Toinille ovat erinomaisen havainnollinen esimerkki. Kirjeitä on toista sataa ja ne kertovat sodan ajoista: viimeinen on kirjoitettu kolme päivää ennen Niemen kaatumista Kuparsaareissa.

Kirja on valokuvineen hillityn aistikkaasti taitettu. Mauri Niemi on läheisinen nostanut isänsä ja äitinsä kirjeenvaihdon kaikkien luettavaksi. Vain yksi Toinin kirje on säilynyt. Arkinen sisältö koskettaa, ja suvun parissa varmasti enemmänkin. Lukija

kuulee yhden äänen, mutta lukiessa avautuu laajempi elämäkirjo ja myös maisema korsun yli kotirintamalle saakka.

Kirjaa on myynnissä kustantajalla ja Rosebudin myymälässä.

TERO TUOMISTO
kotiseutuneuvos, historiantutkija

● **Kimmo Sorko: Mainilan miehet**
- Niemen patteristo 1941 - 1944
Omakustanne 2019, 1002 s.

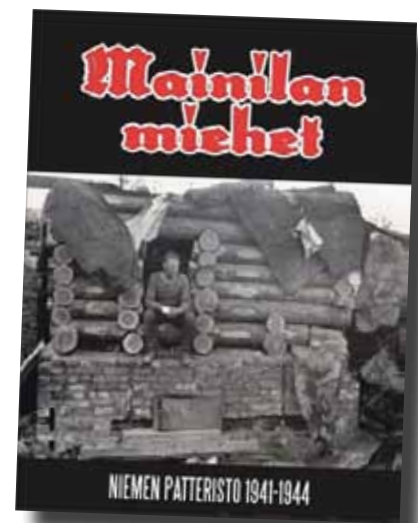
Kimmo Sorko työryhmineen on tehnyt todella suuren perinneteon- kirjaimellisesti, sillä kokoa tällä Jämsänjokilaakson reserviläisistä kootun Niemen patteriston (III/KTR 19) taistelutaipaleella dokumentoivalta kirjajärkäläellä on yli tuhat sivua ja painoakin useamman kilon.

Kirja on suorastaan uuvuttavan perusteellinen joukkoyksikköhistoriikki ja epäilemättä kyseisestä patteristosta kiinnostuneen ehdoton hankinta. Paljon perustietoa kirja toki tarjoaa kenelle tahansa sotahistoriaharrastuksen alkutaipaleella olevalle, sillä tämän kirjan läpi kahlattuaan on hallussa mm. jalkaväkidivisioonan kokoonpano.

Kuvitus on runsasta, minkä lisäksi patteriston Karjalan Kannaksen läpi Rajajoelle ja sen yli mm. Mainilaan ja Valkeasaareen miehensä johdattanutta jatkosotaa taustoitetaan mm. karttojen, lehtileikkeiden, tuon aikaisten mainosten ja ”ruutiruutujen” nimellä kulkevien tietoisuuksien kautta.

Tekijöiden perinpohjaisuus ja tinkimätön pyrkimys todenmukaisuuteen on ihailtavaa, mutta lukijan kohdalla se kostaatuu esim. siinä vaiheessa, kun aletaan analysoida ja vertailemaan eri lähdeaineistoja.

Kirjan ehdottomasti parasta antia ovat lukuisat patteriston miehiltä vuosikymmenten varrella kerätyt haastattelut ja ensikäden kokemukset. Ne olisivat tulleet vieläkin

lähemmäs lukijaa, mikäli niiden yhteyteen olisi liitetty myös veteraanien kuvat. Hyvänä kakkosena tulee komentaja **Aarne Niemen** koskettavasti ja kunnioittaen kerrottu elämäntarina

Uusien sukupolvien innostuessa tutkimaan sukunsa veteraanien vaiheita soisi tällaisia kirjoja olevan enemmänkin, sillä pian tällaisten tuottaminen alkaa olla jo mahdotonta. Kirja onkin erinomainen hankinta patteriston miesten jälkeläisille ja tämän todella toivoisi päätyvän myös paikallisten koulujen hankintalistalle.

Kirja on tilattavissa mm. booky.fi-kirjakaupasta sekä tekijöiltä (53.40€ sis. postikulut): mikko.strang@gmail.com

ARIELA SÄKKINEN

Geosenser Muhos	SOTIEMME VETERAANEJA KIITTÄEN OULUSTA!	HT-Maalaus Oy Oulu
Oulun Palvelusäätiö	Oulun Lämpöputkitus Oy Oulu	Tiemerkintä Ritämäki Oy Paimio
Muntolan Puutarha Ay Paimio	Paimion Logistiikkakeskus Oy	Naficon Liitin Oy Nauvo
Virtasen Maalitehdas Oy Parainen	Teräcenter Oy Parkano	Pernajan Rakennus
Pesupalvelu Hans Langh Oy Piikkiö	Oy Johnson Metall Ab Pirkkala	Upcast Oy Pori
AK-Raudoitus Oy Porvoo	Kettumäki Oy Pudasjärvi	Kuljetusliike Timo Tuominen Pälkäne
Autoilija Juha Virta Pöytyä, Kyrö	Er-Ra Metall Oy Pöytyä, puh.0400-648 141	Wagner Industrial Solutions Scandinavia Ab Raisio
Liikenteenharjoittaja Pasi Ranta Rauma	RTK Palvelu Oy Rauma	SOTIEMME VETERAANEJA KIITTÄEN RAUTIOSTA!
Apricon Oy Riihimäki	Komtek Oy Riihimäki	Lapin Lattiamestarit Oy Rovaniemi
Maanrakennusliike Manninen Oy Ruovesi	Leon Hallit Salo Pertteli	Pensi Rescue Oy Sastamala
Saukrast Oy Soini	JPT Jaskari Oy Köyliö	Kuljetusliike Mikko Meri Oy Tammela
SOTIEMME VETERAANEJA KIITTÄEN TAMMISAARESTA!	WSK-Sähkö Oy Tampere	Profinntec Oy Tampere
H.Liljeroos Oy Tampere	Korja-Kumi Oy Tampere	Kilsa Tools Oy Toijala

KENTÄN KUULUMISIA

SUOMEN SOTAVETERAANILIITTO

Veteraania ei jätetä

RINTAMAVETERAANILIITTO

Hetki yhdessä – lomat tunnuksen omaavien veteraanien puolisoille ja leskille

Jos et ole aikaisemmin osallistunut kunto- ja virkistys lomille liiton kautta ja sinulla ei ole rintamapalvelustunnusta ja tunnet, että tarvitset vaihtelua jaksaksesi arkipäivässä, on loma juuri sinulle tarkoitettu.

Suomen Sotaveteraaniliitto toteuttaa yhdessä Kaatuneiden Muistosäätiön kanssa vuonna 2020 kunto- ja virkistyslomia (4-5 vrk) pienituloisille tunnuksen omaavien veteraanien leskille ja omaishoitajina toimiville puolisoille, joilla ei muuten ole kuntoutusoikeutta tai mahdollisuutta siihen.

Hakijan on oltava Sotaveteraaniliiton tai Rintamaveteraaniliiton yhdistyksen tai osaston jäsen.

Lomalle haetaan vapaamuotoisella kirjeellä, jossa tulee olla henkilötiedot, tulokset ja lyhyt kuvaus elämäntilanteesta. Jäsenyhdistys on ilmoitettava hakemuksessa, samoin paikka, johon toivoo ensisijaisesti pääsyä.

Hakijan on selviydyttävä omatoimisesti päivittäisissä toiminnoissaan. Jos hakijalla on avun tarvetta, esimerkiksi liikkumisessa, pyydetään siitä hakemuksessa mainitsemaan. Myös muistihäiriöt saattavat vaikeuttaa lomalle osallistumista.

Lääkärintodistusta ei hakemuksen liitteeksi tarvita. Mahdollisista lääkkeistä jokainen vastaa ja hoi-
taa ne itse.

Lomat sisältävät täysihoidon, majoituksen sekä monipuolisen ohjelman. Osallistuminen on maksuton. Matkakustannuksista ja matkanjärjestelyistä jokainen vastaa itse.

Paikkoja on varattu 20/loman ajankohta.

Härmän kuntoutuskeskuksessa järjestettävä loma on tarkoitettu vain ruotsinkielisille.

Pyydämme lähettämään vapaamuotoiset, kirjalliset hakemukset viimeistään **6.4.2020 mennessä** osoitteella Suomen Sotaveteraaniliitto, Leena Seppälä, PL 600, 00521 Helsinki.

Lomalle hyväksytyille lähetetään kirjallinen tieto viimeistään mennessä 30.4.2020.

TEKSTI: LEENA SEPPÄLÄ

Kunto- ja virkistyslomat järjestetään seuraavissa paikoissa:

Varalan Urheiluopisto
13.-17.7.2020 22.-26.6.2020
Varalankatu 36
33240 Tampere

Kylpylähotelli Rauhalampi
10.-14.8.2020
Katiskaniementie 8
70700 Kuopio

Karstulan Evankelinen Opisto
11.-15.5.2020
Kokkolantie 12
43500 Karstula

Kitinkannus
27.-31.7.2020
Kitinkuja 2
69100 Kannus

Lehmirannan lomakeskus
21.-26.7.2020
Lehmirannantie 12
25170 Kotalato (Salo)

Ruotsinkielinen
Härmän Kuntoutuskeskus
16.-20.3.2020
Vaasantie 22
62375 Ylihärkä

Ruotsinkieliset hakemukset on hoidettu Vaasan Sotaveteraanipiirin kautta Vaasanpuistikko 15 65100 Vaasa

**TK TURTOLAN
KAIVIN**

Steripolar

Porissa muistettiin Talvisodan syttymisen 80-vuotispäivää

Keski-Porin kirkossa 30. marraskuuta vietetyn muistotilaisuuden mottona olivat suomalaisten hyvin tuntemat säkeet **Yrjö Jylhän** runosta *Vaienneet voittajat*: ”te ette turhaan taistelleet, te ette turhaan kaatuneet.”

Jääkärimarssilla alkaneen tilaisuuden musiikkiohjelmasta vastasivat urkutaiteilija **Juhani Romppanen** sekä Porin Sotaveteraanien perinnekuoro Vaarinlaulu, johtajanaan **Harri Keto**.

Porin Sotaveteraanit r.y:n puheenjohtaja **Kosti Rasinperä** pohti illan puheessaan niin kotirintaman kuin sotarintaman tuolloisia tuntemuksia.

”Suuri huoli oli kodista, miten siellä pärjäävät. Sodat syttyvät valtioiden välillä, niiden seuraamuksia kantavat yksilöt”, hän muistutti.

VEIKKO LEHTONEN

Porin Sotaveteraanit ry

Juhlava tilaisuus keräsi Keski-Porin kirkkoon runsaslukuisen yleisön.

Punamustarykmentin kotiuttamisesta 75 vuotta

Punamustarykmenttinä tunnetun JR 4 kotiuttamisesta tuli marraskuussa kuluneeksi 75 vuotta. Juhlatapaaminen pidettiin Punamustarykmentin Perinneyhdistyksen järjestämänä 16.11. Kaunialassa.

Juhlatapaamisessa muisteltiin rykmentin entisiä komentajia. Yhdistyksen puheenjohtaja **Mauri Suuperko** kertoi eversti **Valter Nordgrenista** ja viimeinen veteraanitaustainen Puolustusvoimain komentaja, kenraali **Jaakko Valtanen** puolestaan jalkaväenkenraali **Sakari Simeliuksesta**. Kunniavieraina olivat muutamat punamustaveteraanit.

JUKKA OLSSON

Aloituskiekon pudotuksen suoritti kolme kunniavierasta, sotaveteraanit Esko Perälä, Unto Hakuli ja Pentti Nakari.

Eteläkarjalaisveteraanit SaiPan kunniavieraina

Lappeenrannassa pelattu SM-liigan jääkiekko-ottelu SaiPan ja Rauman Lukon välillä sai itsenäisyyspäivän aaton sekä Talvisodan syttymisen 80-vuotismuistovuoden kunniaksi tavallista isänmaallisempia puitteita.

Kotijoukkue oli kutsunut kaik-

ki maakunnan veteraanit kunniavieraisiksi ja tilaisuuteen saapui 19 veteraania saattajineen.

Ennen ottelua Kaukaan Laulumiehet kajauttivat sykähdyttävän Maamme-laulun. Erätauoilla suoritettiin Sotiemme Veteraanikeräystä ja niin pelin kuin kerä-

yksen tuotto tullaan käyttämään maakunnan veteraanien toiminnan tukemiseen.

Jääkiekkoyleisölle jaettiin Vapaa/Fri –rintanauhut.

TEKSTI: RISTO PARONEN

KUVA: KIMMO METSÄLÄ

Tammikuussa menetetyt veteraaniveljet Eemil Pääkkönen (vas.), Väinö Puurunen ja Matti Huuskonen.

Kohtalokas kuukausi Pielaveden pienelle sotaveteraanijoukolle

”Panssaritorjuntatykillä sivalteloo”. Nämä Mielosen sanat kapteeni Kaarnalle Tuntemattoman Sotilaan tunnetussa kohtauksessa tulivat mieleen, kun enää seitsemän miestä käsittävästä Pielaveden sotaveteraaniryhmästä kolme kutsuttiin reilun viikon sisään viimeiseen iltahuutoon.

15.1.2020 menetimme 94-vuotiaan **Eemil Pääkkösen**, seuraavan kymmenen päivän sisään lähtö tuli viime vuonna sadan vuoden rajapyykin saavuttaneille **Matti Huuskoselle** sekä **Väinö Puuruselle**.

Pääkkönen tuli koulutuskeskuksesta Jukolan Motin kautta Rukajärvelle, missä hän oli kolonnan kuljetusten suojajoukoissa. Sodan loppukuukausiksi hänet komen-

nettiin Kuhmon kenttävartioiden suojaamaan siviiliväestöä.

Matti Huuskonen suoritti Talvisodan aikaan varusmiespalvelustaan Viipurin linnoitustöissä. Jatkosodassa Tuntemattoman sotilaan rykmentin JR 8:n riveissä taistellut ja 1944 Puitsoilan lähellä haavoittunut Huuskonen oli Pielaveden viimeinen sotainvalidi. Toinen yli satavuotias, Väinö Puurunen sai kutsun rintamalle huhtikuussa 1941, missä toimi puhelinmiehenä JR 9:n viestikompaniassa Sortavalan ja Äänisen suunnalla.

Miehet jättivät kaivatun aukon Pielaveden veteraaniveljien riveihin. Korkeasta iästä huolimatta osallistuivat he aktiivisesti

veteraanitilaisuuksiin ja ilahduttivat ryhdikkäällä olemuksellaan ja elämänmyönteisellä asenteellaan.

”Minä olen pärjännyt poikamiehenä ensimmäiset 100 vuotta eikä muutos ole suunnitelmassa”, tokaisi Puurunen muutama kuukausi sitten antamassaan satavuotishaastattelussa.

Pienen kuntamme kokema menetys on kuitenkin myös muistutus siitä, kuinka äkkiä tilanteet muuttuvat. Perinneaika on edesämme pikemmin kuin uskomme-kaan, joten valmistautuminen siihen on syytä ottaa tosissaan.

TIMO LAUKKANEN

Varapuheenjohtaja, Pielaveden Sotaveteraanit ry

Veteraaniliittojen toimielimet 2020

Sotaveteraaniliiton hallituksen järjestäytymiskokouksessa tammikuussa Helsingissä valittiin hallituksen varapuheenjohtajisto sekä edustajat eri toimikuntiin ja liiton edustajat eri yhteisöihin.

SOTAVETERAANILIITON JA RINTAMAVETERAANILIITON YHTEISET TOIMIKUNNAT:

HENGELLINEN TOIMIKUNTA

Puheenjohtaja: Jaakko Simojoki

Tor-Erik Store
Väinö Reinilä
Ulla Rosenqvist
Markku Salminen
Seppo Väätäinen
Hannu Savinainen
Paula Takala
Juha Pesonen

Asiantuntijajäsen: Pekka Särkiö

PIIRIEN EDUSTAJAT

Pirkanmaa, Juhani Husa
Kanta-Häme, Juhani Muilu
Pohjois-Karjala, Juhani Sainio
Etelä-Karjala, Antti Vanhanen
Pohjois-Pohjanmaa,
Paavo Pikkuaho

SOSIAALI- JA TERVEYS- PALVELUTOIMIKUNTA

Puheenjohtaja: Pekka Paatero

2. varapuheenjohtaja:

Pirkko Karjalainen
Pentti Suppola
Sanna Nurmiainen
Anni Grundström
Antti Olsen

Eeva Pyhälampi
Leila Kytölä
Tiina Kyttälä
Aki Lindén

Sihteeri: Leena Seppälä

Kiireellisiä asioita varten toimikunnalla on työryhmä, jonka muodostavat pj Pekka Paatero, Pirkko Karjalainen, Heikki Karhu ja Leena Seppälä

VIESTINTÄTOIMIKUNTA

Puheenjohtaja: Ilkka Juva

Elina Melgin
Ilkka Ahtiainen

Petri Kejonen
Mikko Ilkko
Jari Seppälä
Markku Honkasalo
Nikolai Ylirotu
Tero Tuomisto
Sihteeri: Ariela Säkkinen

KENTTÄPOSTIA -LEHDEN TOIMITUSKUNTA

Puheenjohtaja: Jukka Halonen

Päätoimittaja: Sakari Martimo

Toimitussihteeri: Ariela Säkkinen

Heikki Karhu
Markku E. Tuominen
Maili Hanski

Valtuuston syksyllä 2019 valitseman hallituksen kokoonpano on seuraava:

Erkki Heikkinen, liittokokouksen valitsema hallituksen ja liiton puheenjohtaja

Hallituksen varsinaiset jäsenet

Jaakko Valtanen

Pirkko Karjalainen vpj.

Pasi Alho

Anne-Mari Väätäinen

Pertti Suominen vpj.

Rauno Loukkola

varajäsenet

Esko Paakkala

Jorma Mikkonen

Pekka Paatero

Eija Iivarinen

Reijo Inget

Risto Pouttu

PERINNETYÖN TOIMIKUNTA

Puheenjohtaja: Pertti Suominen

Ilkka Brotherus
Pekka Holopainen
Tuomo Horsma
Tapio Kamppi
Paavo Harakka

Olli Kleemola
Riitta Kokko-Parikka

Antti Matilainen

Eero Mattila

Markku Seppä

Lauri Tervakangas

Jari-Matti Autere

Ariela Säkkinen

Sihteeri: Petteri Rokka

VETERAANILIITTOJEN

EDUSTAJAT ERI

KOKOONPANOISSA

Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnassa (VEVA) 2020

SOTAVETERAANILIITTO

Varsinaiset jäsenet

Erkki Heikkinen

Jukka Paarma

Sakari Martimo

Varajäsenet

Pertti Suominen

Rauno Loukkola

Leena Seppälä

RINTAMAVETERAANILIITTO

Varsinaiset jäsenet:

Matti Louekoski

Antti Simola

Heikki Karhu

Varajäsenet:

Matti Leivo

Heikki Haavikko

Sulo Leivo

RINTAMAVETERAANIASIAN NEUVOTTELUKUNTA (RINE)

Varsinaiset jäsenet

Pekka Paatero

Heikki Karhu

Varajäsenet

Sakari Martimo

Kari T. Ahonen

Valmistelujaoston jäsen

Leena Seppälä

SUOMEN VETERAANILIITTOJEN VALTUUSKUNTA

Varsinainen jäsen:

Pirkko Karjalainen

Varajäsen:

Pirkko Kuorehjärvi

RINTAMAVETERAANIASIAN NEUVOTTELUKUNNAN

VALMISTELUJAOSTO

Leena Seppälä

Kari T. Ahonen

Sotaveteraaniliiton hallituksen puheenjohtajana jatkaa Erkki Heikkinen (vas.), 1. varapuheenjohtajana Pertti Suominen ja 2. varapuheenjohtajana Pirkko Karjalainen.

Lipun Toiviolle (oik.) luovuttivat liiton puheenjohtaja Matti Louekoski (vas.) sekä liittovaltuuston puheenjohtaja Antti Simola. (Kuva: Kari T. Ahonen)

Rintamaveteraanien lippu Reino Toiviolle

Rintamaveteraaniliiton pitkäaikaiselle toimitusjohtajalle Reino Toiviolle luovutettiin liiton hallinnon kokousten yhteydessä lokakuussa 2019 liiton korkein huomionosoitus, pienoislippu Vapaudenristin tunnuksin.

Valtiotieteen maisteri Toivio on ollut kaiken kaikkiaan liiton työ- ja nyttemmin luottamustehtävissä 35 vuoden ajan. Työ veteraaniasialla jatkuu edelleen, nyt veteraanitoimintaa koskevan väitöskirjahankkeen parissa Turun Yliopistossa.

TERO TUOMISTO

Sotaveteraanit Allan Hakkarainen, Usko Arvonen ja Mike Rautiainen Kanadan Sotaveteraanipiirin sihteerin Petteri Mokkosen (toinen vas.) kanssa kahvittelemassa Vancouverin suomalaisella lepokodilla.

Kevätkausi käyntiin Kanadan Vancouverissa

Veteraanityön kevätkausi pyörähti käyntiin myös Kanadan Vancouverissa, missä sinne muuttaneiden suomalaisveteraanien 1970-luvun alkupuolella perustaman yhdistyksen toiminta on yhä aktiivista. Veteraaneja, heidän puolisoitaan ja leskiä on siellä elossa vielä 35.

Joka kuukauden toinen keskiviikko yhdistys kokoontuu Pohjoismaiden yhteisessä Scandinavia Centerissä, lisäksi vuosittain pidetään juhlahumalanpalvelus Talvisodan päättämispäivänä, Kansallisena veteraanipäivänä sekä Itsenäisyyspäivänä.

Vuoden lopussa vietetään pikkujoulua ja elokuussa kokoonnutaan perinteiselle piknikille peleineen, missä saadaan nauttia kenttäkeittiön tarjoamasta maailman parhaasta hernekeitosta!

MARJA-LIISA HASSINEN

Veteraanit yhteisiin joulun tunnelmiin ympäri maan

Sotavuosina joulun tunnelmia jouduttiin hakemaan korusujen ahtaudesta tai juoksuhaudan pohjalta. Tänäpäin veteraanit voivat viettää rauhaisia yhteisiä hetkiä. Kenttäpostia -lehti raportoi ympäri Suomen vietetyistä juhlista.

Hyvinkäälle kokoontui liki sata osallistujaa.

Kaikki hyvinkääläiset veteraanijärjestöt kokoontuivat 12. joulukuuta yhteiselle jouluaterialle Veteraanitalolle. Yhteisiä tilaisuuksia on Hyvinkäällä ollut paljonkin, mutta yhteinen jouluateria oli ensimmäinen laatuaan ja herätti yleisössä paljon kiitosta.

Tarjolla oli perinteisiä joulukerkkuja kinkusta ja laatikoista lähtien ja tilaisuus keräsi talon täyteen iloisella joulumielellä olevia veteraaneja puolisoineen ja leskineen sekä yhdistyksen aktiiveja.

Viihteestä vastasi paikallinen Veteraanikuoro.

Nivala

Nivalan seurakuntakodilla vietettiin 17. joulukuuta veteraaniväen

joulujuhlaa monipuolisine ohjelmineen. Veteraaneja oli saapunut juhlaan kaksi: 94-vuotias **Toivo Kuoppala** sekä viime keväänä sata vuotta täyttänyt **Tauno Junnikkala**.

Lisäksi mukana oli runsas joukko veteraanien puolisoita, leskiä, pikkulottia sekä veteraanityön tukijoita. Yhteistyössä seurakunnan ja mahtavien esiintyjien kanssa saatiin taas tarjota veteraaniväelle hieno juhla!

Suomussalmi

Vaikka veteraanisukupolven rivit ovat viime vuosina harventuneet, kokoontui Suomussalmen veteraanijärjestöjen ja Lions-klubin järjestämälle jouluaterialle 15. joulukuuta

ta edelleen runsaat 70 sotiemme veteraania ja sotaorpoa yhdessä puolisoitten ja saattajiensa kanssa.

Yhteistyönä toteutettua tapahtumaa on järjestetty vuodesta 2007 alkaen. Lämminhenkinen joulu-ruokailutilaisuus puheineen ja ohjelmanumeroineen kesti noin puolituntia ja päättyi yhteisesti laulettuun ”Maa on niin kaunis” -lauluun.

Tilaisuudesta poistuessaan kaikki saivat riistanhoitoyhdistyksen lahjana purkitettua hirvenlihaa.

Peurunka

Kylpylähotelli Peurungan toimitusjohtaja **Seppo Virta** kutsui jälleen yksinäisiä sotiemme veteraaneja perinteeksi muodostuneelle joululounaalle. Paikalla oli myös veteraanien leskiä sekä piirijärjestöjen johtoa avustajatehtävissä.

Ilmavoimien soittokunta luovutti osallistujille lahjaksi Toivo Kärjen sodan aikana säveltämää musiikkia sisältävän CD-levyn. Veteraaniväki kiitti lämpimästi herkullisesta joululounaasta ja muutoinkin muistorikkaasta tilaisuudesta.

Tikkakoski

Keski-Suomen aluetoimiston päällikkö, everstiluutnantti **Yrjö Lehtonen** kutsui alueensa veteraaniväen,

Eturivissä sotaveteraanien seurassa Nivalan yhdistyksen puheenjohtaja Esko Kangas

Seppo Virta (keskellä edessä) kutsui veteraaneja joululounaalle Peurunkaan nyt jo viidennen kerran. (Kuva: Lauri Jokela)

yhteensä 240 henkilöä, perinteeksi muodostuneelle joululounaalle 11. joulukuuta varuskuntaravintola Luonettiin Tikkakoskelle. Jouluisesta musiikista vastasi Ilmavoimien Big Band.

Jokainen sai joululahjana Kärjen sota-ajan musiikkia CD:t 1 ja 2. Ilmavoimien Big Bandin taltiointissa kuullaan laulusolistien esittämänä myös ennen kuulematonta Kärjen musiikkia.

Lämminhenkisen tilaisuuden yhteydessä palkittiin myös ansioituneita aktiiveja. **Hannu Iivoselle** ja **Teijo Oksaselle** luovutettiin Rintamaveteraaniliiton kunniamerkit, **Keijo Koivistolle** puolestaan Vapaussodan Perinneliiton Sininen Risti.

Helsinki

Rintamaveteraaniliiton Helsingin piiri kokosi tuttuun tapaan runsaan joukon veteraaneja, puolisoita, leskiä ja kannattajajäseniä Folkhälsanin saliin ja joulupöytänsä. Pientä lisäjännitystä toi kukkuroilleen koottu arpajaispöytä. Mielet herksistyivät joululauluja laulamalla, joihin johdatti rovasti ja kamarineuvos **Veli-Matti Hynninen**.

Puheenjohtaja **Kari T. Ahonen** toivotti kaikki tervetulleiksi ja palautti mieleen vuoden tapahtumia niin toiminnan kuin lainsäädännönkin osalta. Vuoden 2020 alusta piirissä ei ole enää osastoja, vain henkilöjäseniä. Toiminta jatkuu Helsingin Rintamaveteraanien nimellä.

RAPORTIT: OLAVI KURKO (HYVINKÄÄ), ELSA LÖYTYNOJA (NIVALA), ENSIO KETTUNEN (SUOMUSSALMI), PEKKA TOIVONEN (PEURUNKA JA TIKKAKOSKI), TERO TUOMISTO (HELSINKI).

Suomussalmen juhlassa saatiin nauttia ennen ateriointia paikallisen Teatteri Retikan suuren suosion saaneesta pikkujouluesityksestä.

Tikkakosken juhlassa vasemmalta Pekka Toivonen, Keijo Koivisto, Hannu Iivonen, Teijo Oksanen, Lasse Lehtinen sekä Yrjö Lehtonen. (Kuva: Tomi Keskinen, Ilmasotakoulu)

Rovasti, kamarineuvos Veli-Matti Hynninen kertoi Helsingissä joulun sanomasta ja johti vanhojen tuttuun joululaulujen yhteislaulua.

Juhlapuheen pitänyt Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja Erkki Heikkinen muistutti puheessaan veteraanisukupolven arvoista.

Kuhmon Sotaveteraanit juhlivat 50 toimintavuottaan

Yhteisvastuu ja yhteisöllisyys ovat olleet Kuhmon Sotaveteraanien toiminnan perustana jo puoli vuosisataa. Joulukuun puolivälissä vietetty juhlapäivä alkoi jumalanpalveluksella, jossa saarnasi Sotaveteraaniliiton liittovaltuuston puheenjohtaja, emeritusarkkipiispa **Jukka Paarma**. Sen jälkeen oli vuorossa seppeleenlasku Kuhmon sankarihautausmaalla, jossa seppeleen laskivat yhdistyksen puheenjohtaja **Reijo Inget**, lottola **Laini Pääkkönen** sekä sotaveteraani **Aarne Pulkkinen**.

Kuhmon kaupungin tervehdyksen tilaisuuteen toi kaupunginjohtaja **Tytti Määttä**, Puolustusvoimien ja Kainuun prikaatin tervehdyksen puolestaan prikaatikenraali **Tuomo Repo**, joka muistutti Puolustusvoimien vision olevan selkeä.

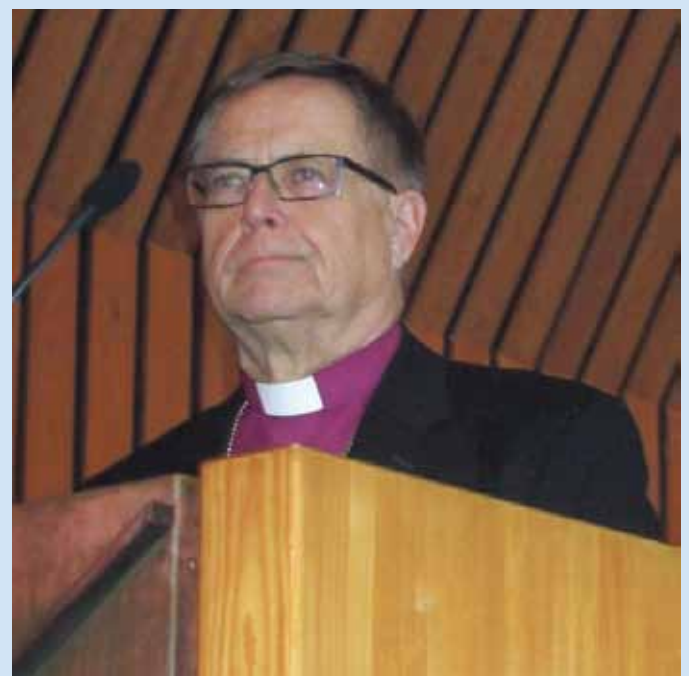
”Me sotilaat ja asevelvolliset olemme olemassa siksi, ettei sotaa koskaan enää tulisi.”

Taistelupaikat säväyttivät

Nuorten puheenvuoron pitänyt lukiolainen **Arttu Heikkinen** tarjosi käytännön vinkkejä uusien sukupolvien saamiseksi mukaan perinnetyöhön, antaen esimerkiksi Kuhmon kaupungin tavan viedä kuudesluokkalaiset kotiseutretkelle Talvisodan tapahtumapaikoille.

”Yhteinen matka todellisille taistelupaikoille oli meitä nuoria säväyttävä. Se tarjosi mahdollisuuden nähdä konkreettisesti talvisodan merkit ja taistelupaikat. Nyt muistamme sotaveteraanien merkityksen ja sen, kuinka he rakensivat Suomen sodan jälkeen.”

MARTTI HUUSKO

Juhlan aloittaneessa jumalanpalveluksessa saarnannut emeritusarkkipiispa Jukka Paarma on Sotaveteraaniliiton valtuuston puheenjohtaja.

Suomen-poikien muistolaatta Hangossa palasi kotiin

Virolaisvapaaehtoisista kootun JR 200:n kotiinpaluun muistolaatta. (Kuva: Salla Lundelin)

Hangon Länsisataman massiivisten louhintatöiden ajaksi sataman kassakaappiin evakuoitu Suomen riveissä taistelleita virolaisvapaaehtoisia eli Suomen-poikia kunniottava muistolaatta on palannut liki alkuperäiselle paikalleen Kuningattarenuoren seinämään. Suomen-poikien perinneyhdistykset kiittävät Hangon Satamaa ja Hangon museota muistolaatasta huolehtimisesta.

”Huonolla onnella laatta voisi olla nyt jopa syvällä meren pohjassa”, huomauttaa Harri Lundelin Suomen-poikien perinneyhdistyksestä.

Sekä Suomen että Viron yhdistykset toimivat itsenäisesti, mutta tiiviissä yhteistyössä.

”Perinteiden vaalimiseksi yhdistykset huolehtivat sekä Suomessa että Virossa olevista muistomerkeistä. Hangon muistolaatta on yksi näistä, vapaaehtoisrykmentin historian kannalta varsin keskeinen.”

ARIELA SÄKKINEN

Nivalan veteraanien kevätkausi käyntiin

Nivalan veteraaniväen kevään kuukausittaiset kahvihetket kulautettiin käyntiin Nivalan seurakuntakodilla 28. tammikuuta.

Paikalla oli sotaveteraanien leskiä, työn tukijoita ja yksi pirtteä yli satavuotias sotaveteraanikin.

Kahvittelun lomassa päästiin nauttimaan veteraanien jälkipolvesta kootun lauluryhmän esityksestä Juhani Latvalan pianolla säestämänä.

ELSA LÖYTYNOJA

Nivalan Sotaveteraanit ry

Mm. Oravan laulun sisältäneestä esityksestä vastasivat Juhani Latvala (vas.), Eero Saviluoto, Matti Ruuttunen sekä Heikki Hurskainen.

Hämeenlinnassa muistettiin Talvisodan tuhopommitusta

Veteraaniyhdistyksen seppeleen muistokivelle laskivat Hämeenlinnan Seudun Sotaveteraanien puheenjohtaja Seppo Tikkanen sekä yhdistyksen pappi, kenttärovasti Kari Paavilainen.

Keskellä arjen touhujen pysäytti kirkonkellojen kaiku hämeenlinnalaiset maanantaina 13. tammikuuta kellon näyttäessä aikaa 14.08. Soitto kertoi alkavasta ilmapommitusten muistohetkestä Hätilän kirkkopihalla Hämeenlinnassa. Hämeenlinnan Seudun Sotaveteraanit ry:n järjestämään tilaisuuteen hiljentyi likimain sata henkilöä.

Samoissa asennoissa olivat aikarautojen viisarit pakkaspäivänä 80 vuotta sitten, kun kaupunkiin iskivät neuvostoliittolaisten pommikoneet. Tuo ilmahyökkäys oli kahdeksasta Hämeenlinnaan kohdistuneista tuhoisin: se surmasi kahdeksan ja haavoitti 23, joista kolme kuoli myöhemmin saamiinsa vammoihin.

”Muistikuviin pysyvät jäljet”

”Ilmahälytys tuli 18 minuuttia ennen pommikoneita. Juoksin omakotitalomme kivillä vahvistettuun perunakellariin”, kertoi tapahtumat kirkkaasti muistava **Esko Paakkala**, 94, joka tuohon aikaan oli vasta 14-vuotias koulupoika.

”Pommitukset jättivät hirmuisia jälkiä ympäristöön ja muistikuviin ne pysyvät jäljet. Kevätalvea 1940 leimasivat ilmahälytykset ja pommitukset. Niitä ei jääty päivittelemään, yritettiin tulla toimeen, vaikka elämää hankaloittivat säännöstelyt ja pimennysmääräykset. Onneksi saatoin jatkaa opintojani”, elintarvikealalla elämäntyönsä tehnyt Paakkala muisteli.

Hän itse oli mukana suojelekuntapojissa, toimien mm. esikuntalähtetä, kutsuntakirjeiden jakajana, puhelinkeskuksesta ja lottien apuna ilmavalvonnassa. Yhteiseen vastuun kantamiseen isänmaan asioista hän kasvoi jo kotona - perheen äiti toimi lottajärjestössä, isä oli ollut mukana sisällissodassa.

Vihollisen tekemään ilmaiskuun osallistui kahdeksan pommikoneetta, jotka lähestyivät kohdettaan, varuskunta- ja rautatiekaupunkia, etelän suunnasta. Noin 3 000 metrin korkeudessa lentäneet koneet pudottivat pommejaan paitsi Hätilän alueelle nykyisen koulun paikoille, myös Kantolanniemeen Luukkaanlahden länsipuolelle, Sairioon Metsäliiton teollisuusalueelle sekä Mensan säilytölkkitiehaan ja rautatieaseman läheisyyteen. Vanajaveden jälle osuneet pommit oli nähtävästi tarkoitettu kaupungin keskusta.

Hätilän alueelle oli kaivettu joi-tain pommisuoja, mutta monet joutuivat etsimään turvaa läheisestä metsästä. Sinne juokisivat paikalliset ja väki työnsä äärestä niin Mensan tehtaalta kuin sahalta. Tapahtuman muistomeriksi 20 vuotta sitten Hätilä-Sairion asukas-yhdistys, Hämeenlinnan kaupunki ja seurakunta pystyttivät metsästä löydetyn haljenneen kivenlohkareen.

MARJATTA HINKKALA
Hämeenlinnan Seudun Sotaveteraanit ry

Summan surunäytelmä ei unohdu Kalvolassa

Kalvolassa kokoonnuttiin perinteiseen tapaan kunniottamaan Summassa 21.12.1939 tapahtuneen tragedian muistoa. Korsuun osunut ammusku tappoi tuolloin 19 sielä olleista ns. ”Kalvolan komppanian” kaikkiaan 21 miestä. Vain kaksi säilyi hengissä pahasti haavoittuneina, ryömien tykin ammuksen aiheuttamasta savuavasta reiästä ylös viimeisillä voimillaan.

Tapahtumaa kunniotti läsnäolollaan runsas yleisö. Hämeenlinnan kaupungin tervehdyksen toi apulaiskaupunginjohtaja **Juha Isosuo**, juhlapuheen piti Kalvolan oma kasvatti, kenraaliluutnantti **Esa Pulkkinen**.

ESKO NYSSÖNEN

Tragedian 80-vuotismuistotilaisuutta vietettiin arvokkaalla ohjelmalla Kalvolan sankarihaudoilla, Summan ristin äärellä sekä tämän jälkeen päiväjuhalla seurakuntatalossa. Kunniansa osoittamassa kenraaliluutnantti Esa Pulkkinen.

ETSITÄÄN TIETOA

Antti Alamikkelän tunteneita?

Isäni isä **Antti Alamikkela** palveli jatkosodan loppuvaiheessa sotilaspoliisina Oulussa yksikkönä Oulun suojeluskuntapiirin vartiokomppania. Onkohan enää olemassa ketään aikalaista, joka on toiminut tuolloin samoissa tehtävissä? Jos on mahdollista, haluaisin tietää vaarini vaiheista tuolta ajalta ja kuulla kertomuksia hänestä henkilönä.

Eero Alamikkela, eero.alamikkela@gmail.com

Tarkka-ampujaveteraaneja etsitään

Olen tarkka-ampujien toimintaa Jatkosodassa tutkinut toimittaja ja tarkoitukseni on saada aikaan aiheesta kirja. Olen jo neuvotellut kustantajan kanssa siitä ja he ovat kannustaneet jatkamaan työtäni. Elätelämme nyt toiveita löytää edes yksi vielä elossa oleva suomalainen tarkka-ampuja. Onko tätä kautta mitään mahdollisuutta löytää tarkka-ampujaveteraaneja tai miksei useampaakin?

Ahti Koskinen, ahti.koskinen@surffi.fi / 0407303154

Lauri Kemin aseveljiä?

Isoisäni veli **Lauri "Lassi" Kemi** kaatui Noskuanselällä 28.6.1944. Löytyisikö vielä Jalkaväkirykmentti 53:n viidennen komppanian miehiä kertomaan hänen viimeisistä hetkistään?

Yhteydenotoista kiitollisena, jukka.halonen@mediataju.fi.

Peurunka

Tarjoamme sotainvalideille, veteraaneille sekä puolisoille ja leskille monipuolista avokuntoutusta ja ympärivuorokautista hoitoa ja kuntoutusta sekä palveluasumista. Keskeisenä tavoitteena on tarjota yksilöllisiä, asiakaslähtöisiä, turvallisia ja vaikuttavia kuntoutus- ja hoitopalveluja.

Tiedustelut:
Jukka Mäkinen
Kenttätie 17, 33500 TAMPERE
puh. 040-500 2539
www.tammenlehvakeskus.fi

TAMMENLEHVÄKESKUS
Kuntoutumisen paras kumppani

Rintamaveteraaniliiton myyntiartikkelit

Hinnasto

	osastolle	yksityiselle
Onnitteluadressi tekstinä Parhainta onnea	6,00	8,00
Suruadressit 4 eri värsyvaihtoehtoa ja 1 jossa vain teksti Muistoa kunnioittaen	6,00	8,00
Onnittelukortti 2 erikokoista korttia kannessa Onnea, sisällä Lämpimimmät Onnentoivotukset	3,50 2,50	3,50 2,50
A5 kortti		
A6 kortti		
Osanottokortti kannessa valkoisia ruusuja ja kynttilä ja teksti Lämmin osanotto, sisällä Suruun osaa ottaen	2,50	2,50
A6 kortti		
Rintamerkit hopeanvärinen jäsenmerkki	5,00	6,00
Liiton hautamerkki pronssinvärinen, pyöreä, halkaisija 6,5 cm	15,00	15,00
Liiton pöytäviiri marmorialusta	30,00	35,00
Tinalautanen liiton logolla - halkaisija 21 cm, seinään kiinnitettävä	50,00	50,00
Solmio - tummansininen	20,00	20,00
Solmioneula kullanvärinen, liiton logo	20,00	20,00
Kirjekuoret, liiton logo ja yhteystiedot		
A4	0,30	0,30
A5	0,20	0,20

Toimitusaika 1 viikko

Kaikkiin lisätään postikulut.

Tavaratilaukset: **Rintamaveteraaniliitto ry**
Ratamestarinkatu 9 C
00520 HELSINKI
puh. (09) 6840 770

Rintamaveteraanien kerhopäivillä ennätysellinen osanotto

Jo vuosikymmenten ajan ovat Kymenlaakson Rintamaveteraanien jäsenet kokoontuneet kesää lukuun ottamatta joka toinen viikko yhteiseen kerhopäivään Karhulan seurakuntakeskukseen. Uusi vuosikymmen aloitettiin Kotkassa runsaslukuiseen väen voimin.

Kerhotapaamisen yhteydessä muistettiin 95-vuotiasta entisen naisjaoston pitkäaikaista puheenjohtajaa ja aktiivia **Mirjam Molosta**, sekä 90 täyttäneitä osaston pitkäaikaista rahastonhoitajaa **Siiri Lammenahoa**, 80-vuotispäiväänsä viettänyttä **Eira Ortomaata** ja tammikuussa briljanttihääpäiväänsä juhlinta veteraanipariskuntaa **Rafael** ja **Kerttu Teppanaa**. Osaston puheenjohtaja **Heikki J. Oksaselle** luovutettiin Rintamaveteraaniliiton kunniaristi.

TEKSTI: HEIKKI KARHU

Vuosikymmenen ensimmäiset kerhopäivät keräsivät Kotkaan kymmeniä osallistujia kuuntelemaan mm. liiton toiminnanjohtajaa Heikki Karhua. (Kuva: Heikki J. Oksanen)

Heikki Karhulle Sininen Risti

Rintamaveteraaniliiton toiminnanjohtajalle Heikki Karhulle on myönnetty 6.12. 2019 Vapaussodan Perinneliiton Sininen risti.

Sininen Risti on Vapaussodan Perinneliiton myöntämä muistoristi, jota jaetaan kahdessa luokassa: Sininen Risti miekan kera ja Sininen Risti havunoksatunnuksin. Sininen Risti havunoksatunnuksin voidaan myöntää Vapaussodan Perinneliiton tai muun liiton tarkoituksia ja maanpuolustusta palvelevaan toimintaan osallistuneelle henkilölle.

TEKSTI: ARIELA SÄKKINEN

Heikki Karhua (vas.) onnittelemassa Rintamaveteraaniliiton puheenjohtaja Matti Louekoski.

Lahtelaisveteraani Sulo Leivo juhli kaksinkertaisesti

Rintamaveteraaniliiton liittovaltuuston varapuheenjohtaja Sulo Leivon viettäessä 95-vuotispäiväänsä oli onnittelun aihetta tavanomaistakin enemmän, sillä edellisenä päivänä hän oli solminut avioliiton Eevansa kanssa.

Rintamaveteraaniliiton, Hämeen piirin ja Lahden osaston edustajat onnittelivat merkkipäivän kahvitilaisuudessa 9.12.2019.

Avioliiton siunaamisen toimitti Lahden Upseerikerhossa järjestelyssä tilaisuudessa kenttäpiispa **Pekka Särkiö**. Sitä oli edeltänyt kihlaus perin vanhanaikaisella, romanttisella tavalla syyskuussa Eevan 90-vuotispäivänä ja peräti 55 vuoden mittainen seurustelu ja yhteiselo.

Niin Leivo kuin tuore puoliso **Eeva Mäkinen** ovat pitkään vaikuttaneet Lahden ja Hämeen piirien rintamaveteraanien toiminnassa, sulhanen lisäksi 1990-luvun lopulta alkaen Rintamaveteraaniliiton hallinnossa: ensin liittohallituksessa ja sittemmin vuodesta 2005 alkaen liittovaltuuston puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana.

Kosinta hoidettiin syyskuussa perinteisesti polvistumista myöten.

Leivo on syntyperäinen stadin kundi, mutta asettui jo vuosikymmeniä sitten konttorikonealan teknikkona töiden takia Lahteen. Eläkkeelle hän jäi oman konttorikoneyrityksensä toimitusjohtajan tehtävästä.

Talvisodan ensimmäistä pommitusta pääkaupunkiin hän pääsi seuraamaan ns. aitiopaikalta hakiessaan tsupparin eli juoksupojan

paikkaa sattumalta Hietalahden torin lähellä. Hänen oma asevelvollisuutensa alkoi vuonna 1942. Jatkosodassa hän palveli Laatokalla laivastossa, mutta kesällä 1944 joutui hänkin perääntymisvaiheessa jalkamieheksi.

TEKSTI: TERO TUOMISTO,
Rintamaveteraaniliitto ry
KUVA: PIRJO LOUEKOSKI

FÄLTPOST

KENTTÄPOSTIA

Ohjeet kirjoittajille:

Kenttäpostia- lehdessä julkaistavat tekstien merkkimäärät:

Syntymäpäivät ja muistokirjoitukset 1500 merkkiä + tuore valokuva

Kirja-arviot 1500 merkkiä
Kentän kuulumiset 500 merkkiä + valokuva

Pidemmissä jutuissa suosittelemme olemaan etukäteen yhteydessä toimitukseen.

Aineisto toimitettava erillisinä teksti- ja kuvatiedostoina osoitteisiin **Sotaveteraaniliitto**: toimitus@sotaveteraaniliitto.fi
Rintamaveteraaniliitto:
tero.tuomisto@rintamaveteraaniliitto.fi

Rajallisen tilan vuoksi toimitus pidättää oikeuden olla julkaisematta sille tarjottua aineistoa.

Ilmestymis- ja aineistoaikataulu 2020

Numero	Aineistopäivä	Ilmestymispäivä
2	24.4.	14.5.
3	29.5.	18.6.
4	28.8.	17.9.
5	16.10.	5.11.
6	27.11.	17.12.

Kake Container Oy Tornio, www.kakeoy.fi	Rakennuspalvelu Teknorak Oy Turenki	Oy Tainaniemela.fi Turku
HUISKULA OY	Louhintaurakointi Noopila Oy Tuusula	Autokorjaamo Jone´s Garage Tuusula
Paketo Recycling Oy Tuusula	Pointcool Oy Tuusula	www.alco.fi
Seepsula-Yhtiöt Tuusula	Kuljetus T.Lemström Tuusula	Robecorp Oy Ulvila
Rakennusliike Harry Autio Oy Uusikaupunki	Mapei Oy Vantaa	Circulation Oy Vantaa
J-Trading Oy Ab Vantaa	Geotrim Oy Vantaa	Metos Kalustetehdas Sorsakoski
Kara Trans Heinävesi Oy Heinävesi	Arokivi Oy Varkaus	JT-Export Oy Ltd Varkaus
J-PV Kuljetus Varkaus	Sorakuljetus Timo Torssonen Vieremä	Kalevi Seppälä Virrat
Juvatec Oy Ylitornio	E.T.Listat Oy Ylivieska	Rautapohja Oy Ylivieska
AV-Palvelut Tykkimies Oy Ylöjärvi	Milltamo Oy Ylöjärvi	Jasper Oy Ylöjärvi
Tärpöntikkeli Oy Ähtäri	Sähkö Niskanen Oy Äänekoski	

OY PUHOIS AB

FÄLTPOST

KENTTÄPOSTIA

Seuraava lehti ilmestyy 14.5.2020

**AJAN HAMMAS
TIDENS TAND**

Hietasaarenkatu 24 //sändögatan 24
65100 Vaasa //Vasa
06-320 2700

UUDENMAAN HAMMASPALVELU

Keskustie 5, 01900 Nurmijärvi
Lepsämäntie 1, 01800 Klaukkala
puh. 0207 411 420

KUUNTELE RADIO DEI

	taajuus kaapelissa	
Espoo	105,8	
Helsinki	89,0	101,9
Hämeenlinna	105,9	103,6
Imatra	96,0	
Kemi	100,5	
Keski-Suomi	94,1	93,4
Kokkola	87,6	
Kouvola	96,2	
Kristiinankaupunki	89,5	
Kuopio	106,1	103,3
Lahti	106,4	99,1

www.radiodei.fi

	taajuus kaapelissa	
Lappeenranta	96,0	
Lohja	107,2	
Mikkeli	87,8	105,0
Oulu	106,9	94,1
Pohjanmaa	89,4	102,7
Pohjois-Karjala	107,4	
Raahel	95,2	
Rovaniemi	93,4	93,4
Satakunta	95,7	94,4
Savonlinna	91,3	
Tampere	98,8	
Turku	107,3	99,4

USKO AINOASTAAN JEESUKSEEN PELASTAA

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

**Arvokas vanhuus on
ihmisoikeus. Aina.**

PHOENIX CONTACT

**Pääjuhla
Huvudfest**

**27.4.2020
Tampereella
Tampere-talossa**

*Ihmisten välillä hyvä tahto
Välvilja mellan människor*

Kansallisen veteraanipäivän valtakunnallinen pääjuhla järjestetään maanantaina 27.4.2020 Tampereella Tampere-talossa. Kunniavieraina juhlassa ovat Tampereen alueen veteraanit läheisineen.

Pääjuhlassa isäntäkaupungin tervehdyksen esittää Tampereen pormestari Lauri Lyly. Juhlassa esittävät tervehdyksensä myös valtiovallan ja puolustusvoimain edustajat. Pääjuhlan musiikkiohjelmasta vastaavat Kaartin soittokunta, Poikakuoro Pirkanpojat, Nuorisokuoro Sympaatti ja Maria Ylipää.

Yle televisioi tapahtuman suorana lähetyksenä ja se on nähtävissä Ylen TV1-kanavalla sekä jälkepäin Yle Arenassa.

Tampere-talossa pidettävä veteraanipäivän pääjuhla on kutsuvierastilaisuus. Alueen veteraaneille toimitetaan henkilökohtainen kutsu, joka koskee myös saattajaa.

Arvoisat veteraanit, olette lämpimästi tervetulleita Tampereelle.

Lisätiedot: puh. 040 841 6917
www.kansallinenveteraanipaiva.fi

TIEDÄTKÖ

1. Mikä laulu alkaa: "Kuin taattokin taistoissa kalvennut...?"
2. Missä sijaitsi Poppius-linnake?
3. Mitä erityistä oli Jatkosodan aikaisessa Erillisessä pataljoonassa 21?
4. Millä suunnalla syntyi Omelian motti?
5. Kuka lentäjistämme oli Talvisodan ykkösässä?
6. Minkä rintaman miehille Sohjana tuli tutuksi?
7. Missä kuussa Utsjoki saavutettiin Lapin sodassa?
8. Neuvostoliitto pommitti Talvisodassa Pajalaa. Missä se sijaitsee?
9. Mitä mallia oli legendaarinen "Hanssin Jukka"?
10. Missä tehtävässä toimi kenraali Waldemar Erfurth?

• Vastaukset sivulla 55

50 VUOTTA SITTEN

Poimintoja Veteraani-lehdestä 50 vuotta sitten

Maksuton terveyden ja sairaudenhoito pikainen tehtävä

Rintamamiesveteraanien liiton edustajat kävivät viime perjantaina luovuttamassa lääkintöhallituksen pääjohtaja Leo Norolle kirjelmän, jossa esitettiin maksuttoman terveyden- ja sairaudenhoito toteuttamista huhtikuun 1. päivänä voimaan astuvan asetuksen mukaisille rintamamiehille.

Myönteisessä ja asioihin perusteellisesti paneutuvassa hengessä käydyssä keskustelussa voitiin todeta, että rintamamieskysymys on viime aikoina saanut voimakasta myötätuulta osakseen. On vain huolehdittava siitä, että poliittinen taho pitää lupauksensa vaalien jälkeenkin. Sehän päättää määrärahoista.

Laki rintamasotilastunnuksesta astuu voimaan ensi kuun vaihteessa. Tämä antaa mahdollisuuden laskea elossa olevat rintamamiehet. Näin päästään selvyyteen siitä, kuinka em. toimenpiteet ovat käytännössä toteutettavissa.

30 vuotta sitten, maaliskuun 13. päivänä, vaikenivat aseet Suomen rintamalla. Alkoi armeijan marssi taaksepäin. Se ei suinkaan ollut mikään paraatimarssi.

Ruudin ja korsujen savun mustuttamat parrakaat miehet astuivat tietään raskain askelin. Sotasaappaitakin raskaampana painoi miehiä tieto siitä, millaisin ehdoin matka rauhan oloihin saattoi alkaa. Monen marssivan Karjalan miehen silmiä hämärsi sisältäpäin nouseva voimakas kaste. Jokainen askel merkitsi heille yhä kasvavaa etäisyyttä rakkaisiin kotikunnaisiin, oman heimon raivaamiin elomaihin.

Mutta he palaavat sinne kerran toisensa jälkeen niitä polkuja, joita kukaan ei voi sulkea, muistojen pitkospuuta myöten, jälleen nyt kun kevät koittaa, ja aurinko kultaa Karjalan kunnat.

Veteraani 3/3.3.1970

HELMIKUUN RISTIKKO

TÄSTÄ KYLLÄ RIITTÄÄ KAIKILLE PAIKALLE PÄÄSSEILLE VETERAANEILLE!

viehkeys ei tottele RUUMIS vuodatuksia

MAI-NOS-TAUKO KORVA

VOI KEVÄT-TUULESSA OLLEN-KAAN

HEI-NILLE MAEN-PÄÄ

JAKAA OI-KEUT-TA PELKONEN

KOIRAS-PETOJA PÄÄKAU-PUNKI

AFRIKAN MAA KOKKO-NEN+T PUL-LISTEL-TUKIN KERRO-YAAN SODAS-TAKIN NUH-DELLA

Pöttö! TORVI! KUL-JET-TAVA VENE EEK-KERI HEH-TAARI JUAN TAI EVITA TRATTA PÄÄN PINTAA VAM-MAAN KANALLE

hedelmä LEH-MÄLLÄ ILMAN OVEA SOPI-MUK-SISSA ETSIT-TYJÄ VAILLA MAGIAA TEMP-PUJA

VOI VESI RIVO POIS-TATTA-MIS-TAKIN

MAMMA-PARKA PÄÄKIR-JOITUS-SIVUIL-LA VAIH-TA-VAAN

SIELU-KASTA MUSAA KAL-LIALA HAUS-KOJA PUHU-JIA? ISRAELIN ENTINEN PÄÄMINISTERI

VAIH-TO-EHTO-SANA ILMAN HOO-TA-KIN SILMÄ SIL-MÄSTÄ PYLVÄS-HAL-LEJA ITSE-KÄSTÄ

luottaa YLLY-TYKSIÄ IDÄN JOKI LAI-VALLE PAHA MAD-RID

www.sanaris.fi / laadinta Erkki Vuokila, ulkoasu P. A. Manninen

MINNE MENNÄ

14. Divisioonan perinneyhdistyksen vuosikokous Sotkamossa

14. Divisioonan perinneyhdistys ry:n vuosikokous pidetään keskiviikkona 22.4.2020 klo 15.00 Vuokatin urheiluopistolla osoitteessa Opistontie 4, 88610 Vuokatti.

Vuosikokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntömääräiset asiat.

Ennen kokousta on kahvitarjoilu.

Tervetuloa!

V Sotahistoriallinen seminaari

"Näkökulmia Ilomantsin taisteluihin"

Itä-Suomen Yliopisto, Joensuun kampus (huone AU 100),
Yliopistonkatu 2, Joensuu
19.5.2020 kello 12.00 – 16.00

Sotakamreeri Rauno Suhonen

"Hakaristejä ja punatähtiä Pohjois-Karjalan taivaalla"

Professori Juri Kilin

"Puna-armeijan komentajat Ilomantsin taistelussa 1944"

Sotakamreeri Aarno Söder

"Pioneeritoiminnasta Ilomantsin taistelussa 1944"

Vapaa pääsy

Välillä mahdollisuus omakustanteiseen kahviin.
Tiedustelut 21. Prikaatin Perinneyhdistys ry 050-523 5514,
pasi.tuunainen@uef.fi 0400-908 314, ojs@luukku.com

Rintamaveteraanien Oulun piiri

Rintamaveteraaniliiton Oulun piirin kevätkokous pidetään perjantaina 20.3.2020 klo 10.00 (valtakirjojen tarkastus alkaa klo 9.00)

Aleksinkulman juhlasalissa, Aleksanterinkatu 9, Oulu. Käsitellään sääntömääräiset ja muut kokouksessa esille tulevat asiat.

Pohjois-Karjalan Rintamaveteraanit

Rintamaveteraanien Pohjois-Karjalan piiri ry:n kevätkokous pidetään lauantaina 21.3.2020 klo 10.45 Jo-

ensuussa Vetrean auditoriossa. Hallitus kokoontuu jo klo 10.00. Tervetuloa!

RUK 104 osallistuu koulun satavuotisjuhlaan 5.-6.2020

Reserviupseerikoulun 100-vuotisjuhlan merkeissä RUK:n kurssi 104 kokoontuu kurssijuhlaan perjantaina 5.6.2020 klo 18 alkaen Kotkan Seurahuoneelle. Seuraavana päivänä, lauantaina 6.6. osallistumme RUK:n 100-vuotisjuhlaan Haminaassa.

Bussikuljetus Helsinki-Kotka-Hamina-Helsinki. Tarkennettu kutsu tietoineen lähetetään helmimaaliskuussa sähköpostina niille

kurssiveljille, joiden osoite on tiedossamme.

Pyydämme kaikkia RUK 104:n kurssiveljiä ilmoittamaan ensi tilassa osallistumishalukkuutensa heti tämän tiedotteen nähtyään osoitteeseen kyosti.kaitila@kolumbus.fi.

Sana kiertämään ja tervetuloa!

JÄRJESTELYTOIMIKUNTA

TALVISOTA -SEMINAARI

perjantaina 13.3.2020 klo 15.00-20.30
Jyväskylän yliopiston juhlasali, Seminaarinkatu 15

OHJELMA

Seminaarin avaus

Kamarineuvos Erkki Fredrikson

Valtiovallan tervehdys

Puolustusministeri Antti Kaikkonen

Alustukset

Prof. Pekka Visuri, Dos. Heikki Roiko-Jokela, FT Lasse Lehtinen,

Veteraani Martti Mäkinen,

FT Maritta Pohls ja FT Kirsi-Maria Hytönen

Paneelikeskustelu

juontaa FT Lasse Lehtinen

Kahvitarjoilu

Ilmavoimien soittokunnan ja

Jyväskylän veteraanien Perinnekuoron konsertti

solistina baritoni Hannu Lehtonen

Tilaisuus on kaikille avoin ja maksuton.

Yliopiston pihalla pysäköintitilaa rajoitetusti.

Pysäköinti Jyväskylän normaalikoulun pihaan, Yliopistonkatu 1.

Tervetuloa!

Järjestäjinä jyväskyläläiset veteraanijärjestöt ja yhteistyökumppanit.

SANAKILPA

18.12. ilmestyneen Kenttäpostia-lehden kilpailusana oli "VÄLIRAUHA". Hyväksytyt sanoja löytyi tällä kertaa 57 kpl, jotka on lueteltu alla olevassa luettelossa.

V väli vilu vaha virua väliraha vara vaali
vita vala väri vaari vari viha valu valua

Ä

L lauha laari liru liha lihava luha lari
laavu laiha lava laiva lärvi lirua

I ihra ihaa

R rauha raha ravi rihla rahi rivaali rial

A aura aari alvi aula

U uhri uiva

H hauli halu huvi haavi harva hila hara
havu halia hauva halva huvila hali hula

A

Kaikkien vastanneiden kesken arvottiin kolme kirjapalkintoa. Arpaonni suosi seuraavia vastanneita: Anita Nordgren, Helsinki; Leena Heikkonen, Uusikaupunki; Terttu Aaltonen, Riihimäki. Onnittelumme voittajille!

Seuraava kilpailusana on "SURULIPUTUS".

Lähetäkää vastauksenne 27.4.2020 mennessä osoitteeseen Sotaveteraaniliitto, PL 600, 00521 Helsinki tai sähköpostilla osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi.

Muistakaa kirjoittaa vastauksen yhteyteen lähettäjän nimi ja osoite. Kuoreen merkintä "sanakilpa". Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme kirjapalkintoa.

Tässä vielä säännöt:

Hyväksyttäviä sanoja ovat suomen kieleen vakiintuneet Kielitoimiston sanakirjan hyväksymät substantiivit perussijansa yksikössä (esim. koti, sukka), ellei sana ole monikollinen (sakset) sekä perusmuotoiset verbit, adjektiivit, pronominit, konjunktiot ja adverbit. Emme hyväksy erisnimiä tai apusanoja. Sanassa on oltava vähintään neljä (4) kirjainta.

OIKEAT VASTAUKSET:

1) Maanpuolustajat -marssi 2) Mannerheim-linjalla Summassa 3) Er.P. 21 oli jääkärimajuri Nikke Pärmin komentama vankipataljoona "Musta Nuoli" 4) Rukajärven suunnalla 5) Luutnantti Jorma Sarvanto, 12 5/6 ilmavoittoa 6) Sohjana virtaa Kiestingin suunnalla 7) Marraskuun 16. päivänä 1944 8) Pohjois-Ruotsissa 9) Douglas DC-2 10) Saksalainen yhteysupseeri Mikkelin Päämajassa.

FYSIKAALISTA HOITOA

FYSIOTERAPEUTTI AULI SUONRANTA/ FYSIKA

Haarlantie 2, 25500 Perniö
puh. 040-500 6797 ja 040-563 8269
www.fysika.fi

HYVINVOINTI SAMPO

Väinämöinen 2,
88900 Kuhmo
Puh.08-655 7111

PALOKAN FYSIOTERAPIA

Olavintie 1,
40270 Palokka
puh.014-677 777

TAMPEREEN KUNTOHOITO

Fysioterapeutti Seija Lehtoranta
Teiskontie 12,
33540 Tampere
puh.03- 255 3325

TEPPANAN FYSIKAALINEN HOITOLAITOS

Kuurnantie 9-11,
87200 Kajaani
puh.0440-629 290

RISTIKON RATKAISU

							S	I	K	A		V	A	R	T	A	A	L	L	A				
							A	H	A	V	O	I	T	U	A		L	A	I	N				
							L	A	T	O		K	E	H	O		O	U	T	I				
							O	N	K	I		U	R	O	S	A	H	M	A	T				
							T	U	O	M	A	R	I				J	A	A	N	A			
							U		E	T	I	O	P	I	A					I				
							A	S	E	T	E		I		L	A	H	J	A	T				
I	V	A	T			P	E	R	O	N		R		E	H	D	O	T	A	U	T	O		
M	E	L	O	N	I		U	T	A	R	E		N	A	A	R	A	T	U	T		R		
E	S	A	T			R	U	O	S	T	U	T	T	A	A		S		R	I	U	K	U	
Ä	I	T	I	R	U	K	K	A		R		A		V	O	I	M	I	S	T	A	A		
	T			I		S	A	N	A	I	L	I	J	A	T		K						P	
S	A	A	R	E	K	E		A	L	K	A	A		V	A	L	M	I	S	T	U	A		
O	K	A	A	T			T	A	H	I		S	T	O	A	T		E	T	U	I	L	U	
U	S	K	O	A			O		K	O	S	T	O		N	U	T	I		R	E	A	L	
L	I	E	T	S	O	N	N	A	T			I	N	D	U	S			R	I	U	T	T	A

Sotaveteraaniliiton myyntitoimisto palvelee

Toimisto avoinna ma-pe 8.30-16.00. Soita Riinalle: 09 6126 2015

Sähköposti: riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa palvelee osoitteessa: www.sotaveteraanit.fi

1. Sotaveteraanimitali

Hinta 15 euroa

Myös kannattajajäsenille

2. Jäsenmerkki

Hinta 15 euroa

Myös kannattajajäsenille

4. Liiton standaari

Hinta 35 euroa

6. Suomen lippu

Hinta 30 euroa

8. Liiton virallinen hautakivimerkki

Halkaisija 60 mm
Myös uurnamerkinä
Hinta 15 euroa

9. Tammenlehvä- hautakivimerkki

Korkeus 90 mm
Myös uurnamerkinä
Hinta 20 euroa

11. Laulukirja

Veteraanin omassa laulukirjassa on toista sataa isänmaallista, kotiseutu-, maakunta ja marssilaulua.
Hinta 10 euroa.

43. Sama kaiku on askelten

Kymmenen sotaveteraanikuoron ja Haminassa sotaveteraanien konsertissa taltioituista äänitteistä on koottu 38 laulua sisältävä tupla-CD.
Hinta 20 euroa

35. Sotaveteraani- kalenteri vuodelle 2020

Kalenteri on tarpeellinen ja hyvä tietopaketti jokaisen jäsenen taskuun.
Hinta 6 euroa

TI LAUSKORTTI

Suomen Sotaveteraaniliitto
PL 600, 00521 HELSINKI

Nimi (tekstinen):

.....
Lähiosoite:

Postinumero ja -toimipaikka:

.....

Nro kpl

Nro kpl

Nro kpl

Nro kpl

Nro kpl

Nro kpl

Nro kpl

Nro kpl

40. Sotahistoria- kirja

Kirjassa on yli 20 arvostetun suomalaisen sotahistorioitsijan kirjoittamaa artikkelia.
Hinta 30 euroa

KÄYNTIOSOITE: Kellosilta 4 C, Itä-Pasila.
Raitiovaunut 7 ja 9 kulkevat Kellosillan pysäkille.